

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВЕЛИКОСЕВЕРИНІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2030 РОКУ

2026 рік

ЗМІСТ

ВСТУП…….. ***4***
РОЗДІЛ 1. Соціально-економічний профіль Великосеверинівської територіальної громади……. ***7***
1. Історичний розвиток…….. ***7***
2. Географічне розташування…… ***20***
3. Природний потенціал громади…….. ***22***
3.1.Земельні ресурси і територія громади……. ***22***
3.2.Кліматичні умови…… ***24***
3.3. Природні ресурси…… ***25***
4. Характеристика населення і трудових ресурсів……. ***26***
5. Наявна інфраструктура……. ***31***
5.1. Транспортна інфраструктура……. ***31***
5.2. Поштова інфраструктура та зв'язок……. ***33***
5.3. Житлово-комунальна інфраструктура……... ***34***
5.4. Соціальна інфраструктура……... ***35***
5.4.1. Мережа освітніх закладів…… ***35***
5.4.2. Мережа закладів охорони здоров'я……. ***56***
5.4.3. Мережа закладів соціального захисту населення…….. ***58***
5.4.4. Мережа закладів культури…….. ***61***
5.4.5. Фізична культура і спорт……. ***64***
5.5. Туристично та курортно-рекреаційна сфера……. ***65***
6. Містобудівна документація…….. ***66***
7. Економічний розвиток…… ***69***
8. Фінансовий стан та бюджет територіальної громади…… ***74***
9. Органи управління громадою……. ***86***
10. Органи самоорганізації населення та громадських об'єднань……... ***89***
11. Результати опитування заінтересованих сторін…… ***89***
РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ Великосеверинівської ТГ…… ***94***
РОЗДІЛ 3. Сценарії розвитку Великосеверинівської ТГ……. ***101***
РОЗДІЛ 4. Стратегічні, операційні цілі та завдання розвитку Великосеверинівської ТГ…… ***105***
РОЗДІЛ 5. Взаємозв'язок цілей Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ зі стратегічними цілями документів вищого рівня…….. ***109***
РОЗДІЛ 6. Моніторинг та оцінка реалізації Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ…… ***115***
РОЗДІЛ 7. Індикатори досягнення цілей Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ…… ***117***
ДОДАТКИ…… ***120***

Додаток 1. Розпорядження Великосеверинівського сільського голови про затвердження Положення та склад Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Великосеверинівської територіальної громади
Додаток 2. План заходів на 2026-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Великосеверинівської територіальної громади до 2030 року

Шановні жителі Великосеверинівської громади!

Представляємо вашій увазі Стратегію розвитку Великосеверинівської сільської територіальної громади на період до 2030 року — ключовий документ стратегічного планування, який визначає наші пріоритети на довгострокову перспективу.

Сьогодення вимагає від органів місцевого самоврядування гнучкості, ефективності та зваженого використання кожного ресурсу. Наша громада має потужний сільськогосподарський потенціал, вигідне географічне розташування, розвинену торгівлю та, найголовніше, працьовитих і талановитих людей. Завдання Стратегії — перетворити ці переваги на конкретні здобутки для кожного населеного пункту нашої громади.

Головними пріоритетами Стратегії є:

- ✓ створення сприятливих умов для розвитку бізнесу та залучення інвестицій;
- ✓ модернізація комунальної та транспортної інфраструктури, благоустрій сіл;
- ✓ підвищення якості та доступності публічних послуг (освіта, медицина, культура, соціальний захист);
- ✓ безпека та екологічна сталість територій.

Ця Стратегія — це відкритий документ, готовий до діалогу та партнерства. Ми прагнемо бути надійними партнерами для бізнесу, інвесторів, міжнародних організацій і, в першу чергу, для наших мешканців.

Дякую робочій групі та всім жителям за участь у розробці Стратегії. Попереду велика та відповідальна робота з втілення запланованих проєктів у життя. Працюємо разом заради розвитку нашої рідної громади!

З повагою,
Сільський голова **Сергій ЛЕВЧЕНКО**

ВСТУП

Стратегія розвитку Великосеверинівської сільської територіальної громади до 2030 року створюється з метою перетворення Великосеверинівської сільської територіальної громади на сучасну, безпечну та європейську громаду, привабливу для проживання, інвестування та ведення бізнесу. Вона базується на ефективному використанні наявного природно-ресурсного потенціалу, конкурентних перевагах громади, збереженні навколишнього середовища, розвитку людського капіталу, а також запровадженні інновацій та кращих світових практик управління сталим розвитком. Стратегія відображає комплексний аналіз соціально-економічного стану та адміністративні рішення органів представницької й виконавчої місцевої влади, даючи дієві відповіді на виклики щодо повоєнного відновлення та розвитку в умовах воєнного стану, з урахуванням загальнодержавного бачення регіонального розвитку.

Основою розробки Стратегії розвитку Великосеверинівської громади до 2030 року є якомога ширше залучення до її формування та реалізації всіх зацікавлених сторін – від окремих мешканців, соціальних груп, профільного неурядового сектору до органів місцевого самоврядування і приватного бізнесу. Завдяки принципу відкритості найбільша кількість зацікавлених сторін стала фактично співавторами цього документа.

Документ був розроблений зусиллями членів Робочої групи, провідних фахівців і спеціалістів органів місцевого самоврядування та комунальних установ громади. Спираючись на власну фахову експертизу, вони здійснювали системну аналітичну діяльність, поєднавши результати вивчення думки мешканців із баченням органів місцевої влади, підбивали підсумки обговорень та опрацьовували основу для проєкту документа. У рамках цієї роботи було організовано та проведено серію консультаційних заходів і робочих зустрічей за участі представників різних сфер життєдіяльності громади.

Головну координаційну та погоджувальну роль у розробці Стратегії відігравала Робоча група, склад якої затверджений розпорядженням Великосеверинівського сільського голови від 15 липня 2026 року № 77-од. До її складу увійшли заступник сільського голови, керівники структурних підрозділів Великосеверинівської сільської ради, старости старостинських округів, депутати сільської ради, представники місцевого бізнесу, громадських організацій, волонтери та активні жителі громади.

Методологія процесу розробку Стратегії ґрунтувалася відповідно до особливостей функціонування Великосеверинівської територіальної громади, діючої законодавчої та нормативної бази зі стратегічного планування на державному та регіональному рівнях , а саме:

- Закон України «Про засади державної регіональної політики»;

- Закон України «Про прогнозування та розроблення програм соціально - економічного розвитку»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»;
- Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030» №722/2019 від 30.09.2019р.;
- Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р. №695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»;
- Постанова КМУ від 04 серпня 2023 р. № 817 «Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегії і плану заходів»;
- Постанова КМУ від 04 серпня 2023 р. № 816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів»;
- Наказ Мінрегіону від 21.12.2022 року № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад»;
- Наказ Мінрегіону від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації»;
- Методичні рекомендації щодо формування і реалізації стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади;
- Стратегія розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 рр.

Максимальне залучення мешканців, управлінців сільської ради та представників громадянського суспільства дозволило уникнути ризиків недогляду важливих аспектів чи потреб різних соціальних і пільгових груп, а також дозволило використати всі переваги партисипативного процесу, зокрема легітимізацію та прийняття спільного вектору розвитку громади незалежно від політичних чинників.

Розробка Стратегії та Плану заходів передбачає дотримання принципів державної регіональної політики, визначених Законом України «Про засади державної регіональної політики», з використанням територіально-орієнтованого та безпекового підходів з урахуванням змін та впливу, завданого збройною агресією проти України.

Територіально-орієнтований підхід передбачає планування розвитку Великосеверинівської територіальної громади на основі детального вивчення

та аналізу можливостей і обмежень для різних населених пунктів громади, підготовку та реалізацію заходів і проєктів, які матимуть максимальний позитивний вплив на розвиток громади і не призведуть до погіршення економічної, бюджетної, соціальної, екологічної, демографічної, безпекової та інших сфер в окремих старостинських округах чи населених пунктах Великосеверинівської ТГ.

Безпековий підхід передбачає планування розвитку Великосеверинівської ТГ на основі вивчення та аналізу можливого впливу на ситуацію у громаді та її розвиток загроз з боку Російської Федерації, республіки Білорусь, стихійних лих, кліматичних змін і техногенних катастроф та їх врахування при підготовці програм та проєктів місцевого розвитку.

Головними пріоритетами у розробці Стратегії були забезпечення відкритості та демократичності процесу, гендерної рівності та залученості всіх зацікавлених сторін.

У межах розробки Стратегії проведені:

- засідання Робочої групи з розробки проєкту Стратегії розвитку;
- анкетування та онлайн-опитування мешканців і суб'єктів господарювання Великосеверинівської ТГ;
- інші партисипативні заходи та консультаційні зустрічі;
- винесення на обговорення учасникам стратегічного процесу результатів поетапної розробки Стратегії та отримання пропозицій від них;
- громадські обговорення проєкту Стратегії.

Для забезпечення прозорості всі етапи розробки Стратегії супроводжувалися інформаційною кампанією на офіційному вебсайті Великосеверинівської ТГ та у соціальних мережах.

Впровадження розробленої Стратегії покладається на Великосеверинівську сільську раду та її виконавчі органи. Водночас для успішного втілення поставлених цілей та реалізації проєктів розвитку необхідне залучення всіх зацікавлених сторін — мешканців, бізнесу, громадського сектору та зовнішніх партнерів.

Варто зазначити, що Стратегія фіксує пріоритетні напрями розвитку Великосеверинівської ТГ, але є гнучким документом на проєктному рівні. Тому важливо на постійній основі здійснювати моніторинг та оцінювання процесу реалізації Стратегії та адаптувати її передусім до динамічних змін безпекової обстановки, макроекономічної ситуації в країні, потреб мешканців та нових можливостей для залучення інвестицій.

Відтак Стратегія є документом, що враховує спільні інтереси та сформоване бачення майбутнього громади в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, спрямованим на стійкий економічний розвиток і суттєве покращення якості життя кожної людини.

РОЗДІЛ 1. Соціально-економічний профіль Великосеверинівської ТГ

1. *Історичний розвиток*

Великосеверинівську сільську територіальну громаду було утворено 26 травня 2017 року в рамках реформи децентралізації на території Кропивницького (тоді — Кіровоградського) району. Адміністративним центром громади стало село Велика Северинка. Сьогодні це згуртований та динамічний осередок самоврядування, що об'єднує населені пункти навколо спільних прагнень до сталого розвитку та збереження місцевих традицій.

До новоствореної територіальної громади увійшли Великосеверинівська сільська рада (села Велика Северинка, Підгайці, Кандаурове, Лозуватка) та Оситняжська сільська рада (с. Оситняжка). Наприкінці 2019 — у 2020 році в рамках формування остаточного Перспективного плану до громади приєдналася Созонівська сільська рада (с. Созонівка) та Високобайрацька сільська рада (с. Високі Байраки, а також підпорядковані села Андросове, Рожнятівка, Червоний Кут), що суттєво розширило територію громади, її земельний потенціал та культурну спадщину.

с.Велика Северинка: Земельна ділянка, на якій постало село Велика Северинка, вперше зафіксована на межовій карті Новоросійської губернії 1765 року – в окрузі 12 роти (Вуковарського шанцю) Чорного гусарського полку майору Увалову зазначено відведення під слободу на 100 дворів 2600 десятин землі.

Ці дані корегуються 4 серпня 1769 року указом Новоросійської губернської канцелярії, коли Увалову в тій роті було визначено відведвести під слободу на 48 дворів 1248 десятин землі .

20 серпня 1778 року сусідній поміщик відставний капітан Павло Потлог продав дружині Ігнатія Увалова, тоді вже бригадира, Ульяні Уваловій відведену йому 22 квітня 1773 року в окрузі шанця Сентовського (11-ї роти Чорного гусарського полку) на обох берегах річки Великого Інгулу під слободу на 14 дворів 364 десятини землі.

Вочевидь, Увалови ще прикупляли землю, бо за Сенатською ревізією 1800 року Ігнатій Юрійович Увалов, вже генерал-майор, разом з дружиною мали у Великій Северинці 2200 десятин орної, 62 десятини непридатної та 10 десятин неврахованої землі. А за економічним описом 1798 року село характеризувалося наступним чином:

«Село Велика Северинка, генерал-майора та кавалера Гната Юрійовича Увалова та дружини його. Кількість душ чоловічої статі 164, жіночої 159; десятин землі під садибою 40, ріллі 1540, сіножатей 620, лісу 0, неудобінь (непридатних земель) 62, загалом 2262. По правий бік річки Северинки, на напівгір'ї церква дерев'яна в ім'я Чудотворця Миколая, будинок панський дерев'яний з фруктовим садом, на цій річці ставок, млин на три постави

вітряний один, винокурний завод; дача по обидва боки річки Інгулу, річок Северинки та Мамайки. Земля мулиста та чорнозем, хліба й трави середні, піддані на ріллі».

Так склалася територія села Великої Северинки, яка була у складі Єлисаветградської провінції Новоросійської губернії до адміністративно-територіальної реформи 1783-1784 років (укази від 30 березня 1783 року та від 22 січня 1784 року), за якою увійшла до складу Єлисаветградського повіту Катеринославського намісництва.

Статус села Велика Северинка набула з побудовою 1778 року генералом Уваловим Свято-Миколаївської церкви.

За указом від 27 січня 1795 року Єлисаветградський повіт був переданий до новосформованого Вознесенського намісництва, яке проіснувало до кінця наступного року, а за указом від 12 грудня 1796 року увійшов до складу нової Новоросійської губернії. Для зручності управління ця губернія була розділена на три і за указом від 8 жовтня 1802 року Єлисаветградський повіт мав стати складовою частиною Миколаївської губернії. За указом від 15 травня 1803 року губернський центр вирішено влаштувати у Херсоні, тому губернія отримала назву Херсонської.

З поверненням за указом від 21 серпня 1806 року місту Олександрії (на той час – Усівки) попередньої назви і відновленням Олександрійського повіту Велика Северинка залишилася в Єлисаветградському повіті до наступного територіального реформування.

З метою підготовки резерву військ з економією витрат на їх утримання та часткового скасування рекрутських наборів імператором Олександром I були запроваджені військові поселення. У 1817 році на Слобожанщині, Катеринославщині та Херсонщині почався процес створення округів військових поселень.

Іменний указ від 27 лютого 1820 року свідчить, що згідно плану про утворення поселених військ з казенного до військового управління в округ військового поселення 3-го Українського уланського полку були передані місто Новомиргород, села Паліївка, Федвар, Вуковар, Сентов, Каніж і Мартонош Єлисаветградського повіту з усіма корінними жителями їх (крім купців і міщан Новомиргорода) і зо всіма їх землями та нерухомістю. Сусідня Велика Северинка не підпадала під цю реорганізацію так, як була поміщицьким селом. Особлива Межова комісія вимежовувала власницькі землі, які потрапляли у військові округи, і таким чином на теренах призначених під військове поселення повітів утворився дивний архіпелаг вилучених з цивільного управління територій. Адміністративним центром Новоросійських військових поселень став Єлисаветград, в якому розмістився штаб Резервного кавалерійського корпусу. У зв’язку з цим на підставі указу від 6 грудня 1828

року Єлисаветградський повіт було скасовано, Єлисаветград передано у відомство Начальства військових поселень; невійськові населені пункти Єлисаветградського повіту передані до новоутвореного Бобринецького повіту, але східна частина його території відійшла до Олександрійського повіту. Таким чином Велика Северинка опинилася у складі Олександрійського повіту.

Згідно з розпорядженням від 21 лютого 1865 року Бобринецький повіт був перейменований на Єлисаветградський, повітове управління переведене з Бобринця в Єлисаветград. Остаточно Південні військові поселення (так узагальнено називалися вони в останній період свого існування) були ліквідовані за указом від 28 вересня 1866 року, опублікованим 25 жовтня того ж року. Але Олександрійський повіт залишився в утворених у період військових поселень межах і скасування їх не змінило адміністративне підпорядкування Великої Северинки.

В Олександрійському повіті Херсонської губернії (останній період в Оситнязькій волості) Велика Северинка перебувала до корінних адміністративно-територіальних реформ першої чверті XX століття.

Після Лютневої революції влада в Україні з 4 (17) березня 1917 перейшла до Української Центральної Ради, яка 7 (20) листопада проголосила створення з 9-ти українських губерній Української Народної Республіки у федеральному складі Росії.

Український національний з'їзд Херсонської губернії, який відбувся в Херсоні 28-30 червня 1917 року, визнав владу Української Центральної ради.

22 січня 1918 року Центральна Рада проголосила повну незалежність УНР.

29 квітня 1918 року гетьман Павло Скоропадський очолив країну і змінив її назву – УНР стала Українською Державою.

14 грудня 1918 року Директорія на чолі з Володимиром Винниченком та Симоном Петлюрою відновила попередню назву держави – УНР, яка проіснувала майже до кінця 1920 року. Подальші складні революційні події привели до влади більшовиків, які 30 грудня 1922 року проголосили створення Союзу Радянських Соціалістичних Республік з Українською Соціалістичною Радянською Республікою у своєму складі.

16 квітня 1920 року Херсонська губернія розділилася на дві – Херсонську та Одеську. Олександрійський повіт залишився в Херсонській губернії. З 13 березня 1920 року губернським центром Херсонської губернії стало місто Миколаїв і спеціальною постановою ВУЦВК, оголошеною 6 січня 1921 року, губернія отримала назву Миколаївської . Олександрійський повіт був переданий до складу Кременчуцькій губернії, територія якої була визначена постановами президії ВУЦВК від 8 та 30 липня 1920 року, опублікованими 15 серпня того ж року. Ця губернія проіснувала недовго і була скасована 21

жовтня 1922 року. Олександрійський повіт увійшов до складу Катеринославської губернії. Але Великої Северинки у ньому не було – як приміське відносно Єлисаветграда село вона опинилась в Одеській губернії, укрупненої за рахунок приєднаної 21 жовтня 1922 року Миколаївської губернії, де перебував Єлисаветград.

Наступні адміністративно-територіальні перетворення були санкціоновані постановою ВУЦВК від 1 лютого 1922 року і затверджені другою сесією ВУЦВК 25 жовтня того ж року. Реформа полягала в укрупненні волостей у райони, створення замість повітів округів з частковою передачею їм губернських повноважень і подальшою ліквідацією губерній. Тобто створювалася вертикаль округ – район – сільрада.

Ця грандіозна радянська адміністративно-територіальна реформа почалася у 1923 році. Згідно з постановою ВУЦВК від 7 березня 1923 року, затвердженою II сесією ВУЦВК 12 квітня 1923 року, повіти і волості були скасовані, а замість них створені округи та райони. Таким чином був утворений Єлисаветградський округ, який складався з 13 районів і колишня Оситнязька волость з Великою Северинкою перейшла до складу Єлисаветградського району цього округу.

Рішенням ВУЦВК від 7 серпня 1924 року місто Єлисаветград перейменовано на Зінов'ївськ, у зв'язку з цим Єлисаветградські округ і район були відповідно перейменовані .

На підставі рішення IV Всеукраїнського з'їзду Рад та постанови ВУЦВК від 3 червня 1925 року губерніальний поділ було ліквідовано .

Згідно з постановами ЦВК і РНК СРСР від 23 липня 1930 року «Про ліквідацію округів» і ВУЦВК та РНК УСРР від 2 вересня 1930 року «Про ліквідацію округ та перехід на двоступеневу систему управління» окружний поділ було скасовано, Зінов'ївський район розформовано і найближчі до міста сільради передані до відання Зінов'ївської міської ради. Таким чином село Велика Северинка було підпорядковане Зінов'ївську.

9 лютого 1932 року IV позачергова сесія ВУЦВК XII скликання прийняла постанову про введення в Україні обласного адміністративно-територіального поділу, 27 лютого того року серед перших п'яти областей була створена Одеська область, до складу якої увійшов Зінов'ївськ як безпосередньо підпорядкований обласному виконкому .

27 грудня 1934 року постановою ЦВК СРСР «Про затвердження рішень організацій УСРР про перейменування для увічнення пам'яті т. Кірова С. М.» місто Зінов'євськ було перейменоване на Кірове» .

22 вересня 1937 року постановою ЦВК СРСР «Про поділ Харківської області на Харківську і Полтавську, Київської – на Київську і Житомирську, Вінницької – на Вінницьку і Кам'янець-Подільську і Одеської – на Одеську і

Миколаївську області» була утворена Миколаївська область з містом Кірово у своєму складі.

10 січня 1939 року Указом Президії Верховної Ради СРСР «Про утворення Сумської, Кіровоградської та Запорізької областей у складі Української РСР» було утворено Кіровоградську область, а місто Кірово перейменовано на Кіровоград. Цим указом у складі Кіровоградської області зазначений Кіровоградський сільський район.

З того часу село Велика Северинка у складі Кіровоградського району Кіровоградської області, а з 01 грудня 1991 року разом з іншими населеними пунктами УРСР шляхом народного вибору на Всеукраїнському референдумі стала частиною незалежної України.

с.Оситняжка : Село Оситняжка засноване в ІІ половині XVIII століття. Ранньої весни 1745 року на берегах невеличкої річки Гнилий Ташлик з'явилися нові поселенці прибули вони сюди з Полтавщини, тікаючи від жорстокого кріпацького гніту, шукаючи кращої долі. Тут у колишньому Дикому полі, де земля неміряна, родюча і незаймана, вони сподівались на краще життя. Бо його переселенцям пообіцяв царський уряд, який був дуже зацікавлений у залюднені відвойованих у турків і загарбаних у Запорізькій Січі малонаселених землях.

Серед переселенців було багато колишніх козаків – випищиків, яких зі служби звільнили або вони самі її залишили. Місце, на якому новоприбулі поселилися, було надзвичайно мальовниче, береги річки густо зарослі оситняком – багаторічною рослиною. Від осотняка і походить назва села – Оситняжка. На початку 50-х років навколишні території захопив польський магнат Казимир Любомирський і поселенці, які втекли від царського російського гніту, потрапили під польський. Стерпіти такої наруги вільнолюбиві козаки не могли. Були серед них нащадки колишнього кошового отамана Івана Гусака. Це той самий Гусак, якого сучасники називали людиною сильної волі, він своїми вчинками й сміливістю нагадував славетного кошового Івана Сірка. Гусака козаки багато разів обирали своїм отаманом, він уславився у війнах з турками та поляками. Хутори – зимівники, де жили колишні козаки, які служили під орудою Івана Гусака, називали Гусаківщиною, а самих козаків «людьми із завзятими серцями».

Ось ці люди з завзятими серцями і не хотіли коритися полякам. Вони залишили село на берегах Гнилого Ташлика і перебралися за кілька десятків верств у верхів'я Інгулу, куди не простягалися володіння Любомирського. Переїхали самі і перевезли з собою і назву села, тим більше, що місцевість ця дуже нагадувала попередню. Сталася ця подія восени 1754 року, коли зібрали врожай, ймовірно, на початку жовтня. Цей день можна вважати датою заснування Оситняжки. До речі, населених пунктів з такою назвою в Україні усього три і всі в Кіровоградській області. Оситняжка яку заснували перші

переселенці – гусаківці, у Новомиргородському районі, друга, наша у Кіровоградському, третя – у Новоукраїнському. Вона виникла пізніше, коріння її проростають з перших Оситняжок.

с.Созонівка: Перша назва села – Сезонівка походить від слова "сезон", у зв'язку з тим, що поміщик Селіванов наймав людей на сезонні роботи. Пізніше село мало назву Стара Созонівка, Верхня і Нижня Созонівка, Сазонівка, а з 1980 року – Созонівка. В радянський період часу західна частина сучасної правобережної Созонівки мала назву Густий Гай. До 1980 року село Созонівка було підпорядковано сільській раді села Високі Байраки.

Перша забудова в селі датується 1825 роком. Село було поділено на дві частини: Верхню і Нижню. У кожній із них був свій поміщик. У Верхній – Селіванов, син новогеоргіївського купця Василя Васильовича Селіванова, а в Нижній – Шульський.

Верхню Созонівку заселили переселенці з Росії. Селянські поселення розміщувалися на північному боці балки біля двох ставків, а економія пана – на південному.

За результатами перепису населення 1883-1885 років грамотних у селі було 3 чоловіки серед селян і 4 - серед поміщиків. Населення становило 62 особи чоловічої статі і 74 - жіночої. У селі було 2 будинки і 23 хати.

У поміщика Селіванова було 4 сини. Він мав 924 десятини 2130 сажень землі, а всі селяни – 136 десятин 1200 сажень землі. Основним видом діяльності селян було землеробство. Приміщення, де до пожежі у 2014 році знаходилася церква, – колишній будинок Селіванова. На місці розташування нинішньої школи поміщик мав намір збудувати церкву для своїх селян, але його задум із невідомих причин не був втілений. У центрі Верхньої Созонівки була побудована чотирирічна школа.

У Нижній Созонівці господарював Шульський. На відміну від Селіванова, він володів більшою кількістю землі і був значно заможнішим. Кріпосні селяни Шульського займалися тваринництвом, вирощували пшеницю, овес. За результатами перепису 1883-1885 років грамотних серед селян було 12 осіб, серед купців – 10. Маєток пана розміщувався на одному з пагорбів між Созонівкою і Густим Гаєм, так звана Філія. Під час другої світової війни її спалили німці. Помер Шульський у Єлисаветграді в роки Української революції.

У господарствах Селіванова та Шульського були збудовані спеціальні печі, у яких обпалювали цеглу. До нашого часу збереглися споруди, побудовані з цієї цегли у 1902 році (склади дослідного господарства).

З березня по листопад 1918 року село Созонівка було окуповано австро-німецькими військами.

В кінці лютого 1919 року до волосного виконкому Созонівки були обрані більшовики, а 19-25 лютого 1919 року з ініціативи виконкому Єлисаветградської Ради робітничих і солдатських депутатів скликано повітовий селянський з'їзд Рад, який схвалив резолюцію більшовиків у земельному питанні. Фактично в цей час у селі Созонівка почалось становлення радянської влади, але ще в окремі періоди 1919-1920 років село було підконтрольне різним військово-політичним силам.

У 1928-1929 роках на території села знаходилася сільськогосподарська колонія імені Робесп'єра, яка мала 400 га землі. У 1931 році пройшла колективізація, на території Созонівки та Густого Гаю було утворено три колгоспи.

У колишньому будинку Селіванова був розташований госпіталь, а пізніше - науковий корпус сільськогосподарської дослідної станції, діяльність якої була розпочата у грудні 1912 року як Аджамська сільськогосподарська дослідна станція, що знаходилась на території сучасного військового аеродрому Канатове. Завданням її було вивчення проблем рільництва, агротехніки вирощування зернових культур та проведення випробування сільськогосподарської техніки, зокрема машин, які випускав єлисаветградський заводчик Ельворті.

За період існування установи не один раз змінювався її статус, підпорядкованість, але незважаючи на це, вона завжди була в авангарді творчого пошуку, розширювала діапазон наукових досліджень, та активно впливала на розвиток сільськогосподарського виробництва регіону та життя села Созонівки. У другій половині 20-го століття завдяки діяльності та розвитку дослідної станції у селі Созонівка були побудовані наукові корпуси, житлові багатоповерхівки та гуртожитки, будинок культури, їдальня, дитячий садок, музична школа і нова загальноосвітня школа.

У 20-х роках минулого століття дослідна станція здійснювала велику роботу з виробництва і поширення серед селянських господарств сортового насіння основних польових культур: жита, пшениці ячменю, вівса та проса. Науковці виїздили до хат-читалень ближніх і далеких сіл, читали селянам лекції з агротехніки вирощування сільськогосподарських культур.

У 1932 році Аджамську сільськогосподарську дослідну станцію перетворено в Українську науково-дослідну станцію олійних культур, яка увійшла в систему Всесоюзного науково-дослідного інституту олійних культур, у 1939 році вона перейшла в підпорядкування сектору науки НКЗ УРСР. Програма робіт значно розширилася, крім олійних, вивчалися зернові та кормові культури. З таким профілем і зоною діяльності станція існувала до початку Другої Світової війни.

На початку серпня 1941 року Созонівка була окупована німцями. Особливих руйнувань село не зазнало, тому що біля Кіровограда був розміщений німецький аеродром. У районі Нижньої Созонівки знаходилися казарми військових льотчиків. Під час окупації у селі були поліцаї. Місцеві жителі згадують одного – Олександра, який допомагав населенню, попереджаючи про облави та арешти і завдяки йому жодна людина не була відправлена до Німеччини. На території села Созонівка діяв партизанський загін "За Батьківщину", штаб якого знаходився у Чорному лісі Знам'янського району.

5-6 січня 1944 року в результаті здійснення військами 2-го Українського фронту Кіровоградської наступальної операції частини 95-ї і 110-ї гвардійських стрілецьких дивізій звільнили село Созонівку від німецько-фашистських окупантів.

У 1944 станцію передано в систему Українського науково-дослідницького інституту зернового господарства, визначено основний напрямок її діяльності: проведення досліджень з агротехніки та захисту рослин усіх польових культур у зоні північного та центрального степу правобережжя України, а також селекція та насінництво олійних і кормових культур.

У 1949 році, під керівництвом кандидата сільськогосподарських наук А.К.Лещенко, на Українській науково-дослідній станції олійних культур започатковано проведення наукових досліджень із селекції сої.

У 1956 році, на базі Української науково-дослідної станції олійних культур і радгоспу ім. Кірова в ході реорганізації та розширення функціональної діяльності, створена Кіровоградська обласна сільськогосподарська дослідна станція, пріоритетним завданням якої було проведення наукових досліджень із вирощування сільськогосподарських культур відповідно до кліматичних умов області. Організовано нові відділи тваринництва, економіки, механізації сільського господарства, наукової інформації, захисту рослин. Функції дослідної станції розширились, а зона діяльності обмежилася Кіровоградською областю.

У 1960 році в зв’язку з організацією нової системи насінництва зернових, олійних культур і трав дослідній станції було передано два радгоспи: “Червоний землероб” з земельною площею 5274 га і Кінний завод № 174 площею 6349 га.

У 1986 році, з метою удосконалення системи насінництва, на базі установи та радгоспів “Червоний землероб” Бобринецького району і “Шляхом Леніна” Олександрівського району створено науково-виробниче об’єднання “Еліта” (НВО «Еліта»), одним з головних завдань якого було забезпечення потреб області в сортовому насінні сільськогосподарських культур та племінному молодняку великої рогатої худоби та свиней.

З 1994 році установі було повернено попередню назву – Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна станція.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 538-р від 25 грудня 2005 року Кіровоградську державну сільськогосподарську дослідну станцію реорганізовано в Кіровоградський інститут агропромислового виробництва.

З 1998 році на базі установи функціонує Центр наукового забезпечення АПВ Кіровоградської області, до складу якого входять також Кіровоградський національний технічний університет та Кіровоградський обласний державний проектно-технологічний центр охорони родючості ґрунтів і якості продукції.

З 1 квітня 2012 року, згідно з наказом НААН № 335 від 28.11.2011, Кіровоградський інститут агропромислового виробництва реорганізовано в Кіровоградську державну сільськогосподарську дослідну станцію Інституту сільського господарства степової зони Національної академії аграрних наук.

З 1 січня 2014 року, згідно з наказом НААН № 172 від 16.12.2013, Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідну станцію Інституту сільського господарства степової зони Національної академії аграрних наук реорганізована в Кіровоградську державну сільськогосподарську дослідну станцію Національної академії аграрних наук.

Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 18 липня 2018 року "Про перейменування Кіровоградської державної сільськогосподарської дослідної станції НААН", згідно з наказом НААН № 204 від 7 вересня 2018 року змінене найменування Кіровоградської державної сільськогосподарської дослідної станції Національної академії аграрних наук України на Інститут сільського господарства Степу Національної академії аграрних наук України.

с.Високі Байраки: Село Вищі Буєраки, пізніше Високі Байраки, виникло на початку другої половини XVIII століття. Його назва має тюркське походження. «Байраками» називали ліси у балках, а територія села порізана численними балками, вкритими лісовими масивами, в одній із яких бере свій початок ліва притока Інгулу річка Мамайка, довжина якої 12 км. Вона підноситься над рівнем моря на 200 м. До складу нинішнього села Високі Байраки входять декілька сіл, а саме: Мала Мамайка, Кременецьке (середина XVIII ст.), Кишкіно (1786 р), Мар'ївка (1786 р.), Рожнятівка (початок XIX ст.), Червоний Кут (у 1923 р. заснували вихідці з села Веселого Кута Знам'янського району), Андросово, Канатово (1957р.).

На самому початку свого існування село складалося із таких частин: Олександрівки (Андросово), Мар'ївки, Високих Боєраків, Малої Мамайки і Рожнятовки (Телетинки). Найстарішим із цих поселень вважають Малу Мамайку, розташовану по обох досить крутих берегах річки Мамайки. В кілометрі від нього (на північ) на початку XIX ст. з'явилося село Рожнятовка

(тепер Рожнятівка). Його засновниками були селяни з села Кандаурово Кіровоградського району. З часом ці села злилися в одне під спільною назвою – Високі Байраки.

Заснування села проходило разом із заснуванням міста Єлисаветграда. Це був період виникнення багатьох сіл та військових поселень, які повинні були зміцнювати оборону південних окраїн України від набігу кримських татар і турків.

Згідно матеріалам, які зберігаються у Кіровоградських обласних архівах, село Високі Байраки мало уже в 1786 році більше тисячі жителів і було волосним центром. Адміністративним центром Високобайрацької волості воно було до 1895 року, а в 1896 році Високі Боєраки були віднесені до Аджамської волості Олександрівського повіту Херсонської губернії.

Завдяки вигідному географічному положенню (близько місто, грунтові шляхи на Чигирин, Знам'янку, Олександрію, залізниця і станція Канатово) і сприятливим кліматичним умовам, село швидко росло, забудовувалось. Так у 1859 році в селі було біля 1400 жителів, а в 1886 році їх стало 2463. Такий же ріст населення спостерігався і далі. Перші поселенці села були вихідцями з різних місць України і Росії (Полтавської, Харківської, Київської, Орловської і Курської губерній), а також з Молдавії.

На території села Високі Байраки було вісім поміщицьких маєтків, власники яких були колишніми офіцерами новосербських поселенських полків. Вони володіли більшою частиною кращих родючих земель. Так у 1798 році 5 поміщиків села мали 4653 десятини землі і 787 кріпаків. У 1861 році 689 селян за уставними грамотами одержали злиденні наділи землі по 2,5 - 3, 5 десятин (включаючи й садиби) на горбах та схилах балок. Місцеве населення займалося хліборобством, домашнім ремеслом - ткацтвом, ковальством, бондарством, з чого і жило. Але деякі із селян не могли прогодувати свої зубожілі сім'ї, в результаті чого були змушені шукати заробіток у місті.

Початок XX століття був переповнений революційними ідеями, які не поминули і жителів села. Ряд селян, потрапивши у робітниче середовище, вступили до Єлисаветградської соціал – демократичної організації і за її дорученням поширювали в Високих Байраках антиурядові листівки, проводили серед селян революційну роботу. Серед них : А.Д.Середа, П.П. Тарапака, І. Є. Литвинов , їм допомагали П. І. Лопушенко та В. Н. Боженко. Їхня діяльність мала певні результати. Так, 1905 року у селі мали місце заворушення селян проти поміщиків, у ході яких, вони забирали у останніх худобу, реманент та інший домашній скарб. У поміщика Козаковського було спалено стайню, а в маєтку Шуйської вирубали сад. Але ці виступи були придушені козаками.

У 1912 році багато байрачан із – за безземелля або малоземелля мусили виїхати на поселення до Сибіру. У зв'язку із початком першої світової війни,

більшість чоловічого населення було мобілізовано до армії. Деякі із них підтримали Жовтневу революцію. Серед них: Михайлюченко Григорій Кіндратович (нар.1893 р.) і Безушко Антон Юхимович (нар. 1895 р.), які були учасниками штурму Зимового палацу, та Якушов Д. М. – учасник повстання на броненосці «Потьомкін», Роїна І.Т. та інші.

В січні 1918 року у Високих Байраках була встановлена Радянська влада. Тоді ж створено і революційний комітет у складі селян Я. І. Антоненка, І. Т. Роїни, К. Д. Калмикова. Але в березні цього року село захопили австро – німецькі окупанти. Після вигнання кайзерівських військ, наприкінці 1918 року, село Високі Байраки деякий час було під петлюрівцями, навідувалися сюди банди Григор'єва, Махна,Гули – Гуленка, Маруськи та інші, які завдали чимало горя місцевому населенню.

Протягом січня – лютого 1920 року у Високих Байраках було встановлено радянську владу, а пізніше обрано і сільську Раду. Близько 5 тисяч десятин колишньої поміщицької землі, лісових угідь і пасовищ, а також сільськогосподарські машини і знаряддя з поміщицьких економій передано у користування бідняцько – середняцьких мас села. 3356 десятин орної землі було розподілено серед селян. В селі виникають товариства спільного обробітку землі.

На початку 1924 року 14 бідняцьких дворів створили виробничий колектив «Орач», а в 1925 році він одержав трактор «Фордзон». Першим трактористом на селі був О. П. Дубина, який пропрацював за кермом 40 років.

Спочатку у Високих Байраках було створено 7 колгоспів: «Послідувач комуни», «Ім. Будьонного», «Нове життя», «Шлях майбутнього життя», «Червона зірка», «Єднання» та «Ім. Дем'яна Бєдного».

З часом відбулося укрупнення колгоспів, і напередодні Великої Вітчизняної війни їх стало 5. Більш крупніші колгоспи почали краще вести господарство. Після відкриття в 1926 році лікарні, а в 1937 році пологового будинку, значно поліпшилося медичне обслуговування населення.

В 1922 року сільській школі передано будинок поміщика Єремєєва. В ній 3 вчителі навчали 70 дітей. Через декілька років в селі збудували ще одну початкову школу. В 1940–41 навч. році в 2 школах (серед. і семир.) навчалося понад 500 учнів.

Велика Вітчизняна війна почалася для байрачан на початку серпня 1941 року, коли німецькі окупанти увійшли в село. Насаджуваний ними «новий порядок» мало чим відрізнявся від режиму концентраційних таборів.

Фашистами за період з 1941 по 1943 роки було зруйновано господарські будівлі колгоспів, пограбовано всі ферми, вивезено в Німеччину понад 40 тис. центнерів зерна, фуражу. Зруйновано приміщення шкіл, будинок сільради, сільського клубу. Вигнано на каторжні роботи в Німеччину 61 жителя села. Всі

жахи цієї війни закінчилися вранці 7 січня 1944 року, коли частини 97 – ї гвардійської стрілецької дивізії у взаємодії з частинами 13 – ї і 95 – ї гвардійських стрілецьких дивізій визволили Високі Байраки. Після звільнення села, байрачани виступили ініціаторами збору коштів на танкову колону «Кіровоградський комсомолець».

Понад 360 жителів села із зброєю в руках захищали свободу і незалежність Вітчизни на фронтах Великої Вітчизняної війни. Майже всі вони нагороджені орденами і медалями. Серед них – 32 офіцери. 147 воїнів не повернулися в рідне село – загинули в боях з фашистськими загарбниками. Вдячні односельці вшанували пам'ять своїх земляків, звівши у центрі села обеліск Слави загиблим воїнам та пам'ятник Солдату – визволителю у сільському сквері.

По закінченні Великої Вітчизняної війни трудівники села почали відбудову зруйнованого німецькими загарбниками колгоспного господарства.

В 1955 – 1956 роках було розпочато і завершено електрифікацію села, ферм, майстерень, токів колгоспу.

1958 рік ознаменувався в селі створенням колгоспу «ім. Енгельса», в якому об'єдналися всі колишні невеликі господарства, що були на території села. А також збудовано радіовузол і радіофіковане усе село.

В 1960 році колгосп першим в області побудував електродоїльну установку типу «Ялинка».

На протязі 1959 року – 1964 року в селі зроблено три водоймища, а в 1963 році прокладено шосейну дорогу, яка з'єднала село з м. Кіровоградом.

В цьому ж році було збудовано типові дитячі ясла. На даний момент ця споруда уже не працює.

1963 – 1964 стали роками побудови автогаража на 20 автомашин з майстернею, нового приміщення контори, в якому розмістилися сільська Рада і відділення зв'язку. А із цегли, яка звільнилася після розбору церковної дзвіниці, було збудовано будинок культури з залом для глядачів на 450 місць та приміщенням для бібліотеки.

За 1961 –1971 рр. в селі споруджено понад 70 житлових будинків.

Приміщення колишнього музею. - На даний момент - їдальня ФГ «Високобайрацьке».

У 1966 році до 50 – річчя Жовтня було відкрито кімнату – музей, експозиція якого відтворювала історію Високих Байраків. На жаль із часом приміщення, де знаходився музей, перейшло у особисту власність, а його експонати просто викинули на вулицю. До сьогоднішнього дня дожила лише жалюгідна частина документів та експонатів.

1982 року розпочалося будівництво нової школи на 360 місць.

«…А зараз тут зводиться нова школа для дітей. Це буде типове приміщення… з усіма зручностями, світлими просторими класами, кабінетами і спортивним залом…» газета «Зоря комунізму» (18 лютого1982 року)

01 вересня 1983 року діти пішли до нової школи, яка функціонує і сьогодні.

У центрі села 10 червня 2008 року було відкрито пам'ятник «Жертвам Голодомору 1932 – 1933 років в Україні». Висота пам'ятника 2, 6 метри, виготовлений в основному з граніту місцевих родовищ: червоно – сірого, сірого та чорного кольорів. На чорному п'єдесталі встановлено дві стели об'єднані гранітною вставкою з чорного граніту. В центрі встановлено чорний куб, на лицьовій стороні якого висічено дві дати (1932 – 1933). Розлом між двома стелами утворює православний хрест. На п'єдесталі напис «Землякам, що загинули під час Голодомору».

В центрі села Високі Байраки, напроти школи, знаходиться наш православний храм, історія якого вже сягнула за сотню років.

Наш храм був побудований із цегли за типовим проектом у формі хреста. До сьогодні нам вдалося знайти лише одне фото того первозданого вигляду церкви, якою вона була раніше. Тому що сьогодні тієї окраси храму вже, на жаль, нема. При вході над притвором була висока дзвіниця, а далі, над центральною частиною храму, височів великий купол з хрестом. І купол і дзвіницю було знесено у 60ті роки радянською владою. А храм був перетворений на клуб.

Цікаво що перший храм у селі був дерев'яний, на честь Святої мучениці Катерини. І побудований ще в 1787 році на кошти майора Грудницького. Більше ста років у цьому храмі молились жителі села. Але від віку він зробився не придатним для подальшого використання. А самі мешканці села були не в змозі побудувати новий храм.

Але на щастя (як пишеться у Херсонських Єпархіальних відомостях за 1895р) у селі Високі Байраки оселився на початку 1893 року землевласник Олександр Костянтинович Шишкін. Дядя якого, отставний Капітан-Лейтенант Олександр Андрійович Шишкін, і виявив бажання збудувати новий цегляний храм, який і було закладено у 1893р на честь Святої Великомучениці Катерини. Але за особливим Клопотанням Олександра Андрійовича, у 1895 році храм був освячений на честь Св. Муч. Наталії. В пам'ять про спочилу дружину благодійника Наталію.

Вже через два роки храм був побудований. І ось, 27 серпня 1895р. (за старим стилем) з благословення Високопресвященаго Іустина, Архиєпископа Херсоно-Одеської єпархії, храм був освячений благочинним 4го округу Олександрійського повіту, священиком Гавриїлом Сорокіним, в співслужінні шести окружних священиків, і одного диякона.

То який же наш храм сьогодні і чому він втратив первісний вигляд?

На жаль, сьогодні ми не в змозі побачити ні купола, ні дзвіниці. 09 березня 1961 року постановою ради в справах Релігії, Православна релігійна громада села Високі Байраки була знята з реєстрації. Після цього купол та дзвіницю, розтягнувши тросами бульдозерів, знесли комсомольські активісти. Потім із цієї цегли з лівого боку був прибудований кінозал, а в самому храмі було створено радянський будинок культури.

Цікава історична деталь: зліва і справа від входу знаходяться високі барельєфні хрести. «Непорядок! Убрать!» – наказав тоді партійний керівник. Спочатку хотіли їх просто збити, що і почали робити. Але на другому ряду враз стало очевидно, що хрест від цього не зникає і так само виділяється, оскільки ідеально гладко збити цеглу не можливо. І тоді керівництву прийшла на думку ідея їх просто прикрити.

А прикрили величезними щитами з портретами Маркса та Енгельса. Потім вже при Хрущові пріоритети дещо змінились і портрети замінили на радянські агітплакати щодо розвитку сільського господарства.

Позаду вівтаря колись було 5 могил. Відомо, що одна з них належала священнику Леонтію Кедрову. Його було вбито приблизно в 30-х роках і невідомо за що. Вбивцю тоді не шукали, оскільки був час Голодомору та репресій, та й, особливо, ніхто не жалів якогось там попа. Ці могили в ті ж хрущовські часи були зриті тими ж бульдозерами, що і руйнували храм.

Ще довгою була історія храму під іншою маскою, аж поки 26 лютого 1996 року будівля була знята з балансу колгоспу і її передали щойно створеній Релігійній громаді.

Щороку 8 вересня храм відмічає своє храмове свято. Це день пам’яті святих мучеників Адріана та Наталії, який постійно збирає велику кількість віруючих з села та інших місць.

2. Географічне розташування

Великосеверинівська сільська територіальна громада утворена рішенням сесії № 1 VIII скликання від 26 травня 2017 року до її складу увійшли дві сільські ради з шести населених пунктів: села - Велика Северинка, Кандаурове, Лозуватка, Підгайці, Оситняжка, Петрове. Перші вибори відбулися 30 квітня 2017 року.

Після затвердження розпорядження КМУ від 12.06.2020 року №716-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Кіровоградської області» до складу громади приєдналось ще дві сільські ради: Созонівська сілька рада та Високобайрацька сільська рада.

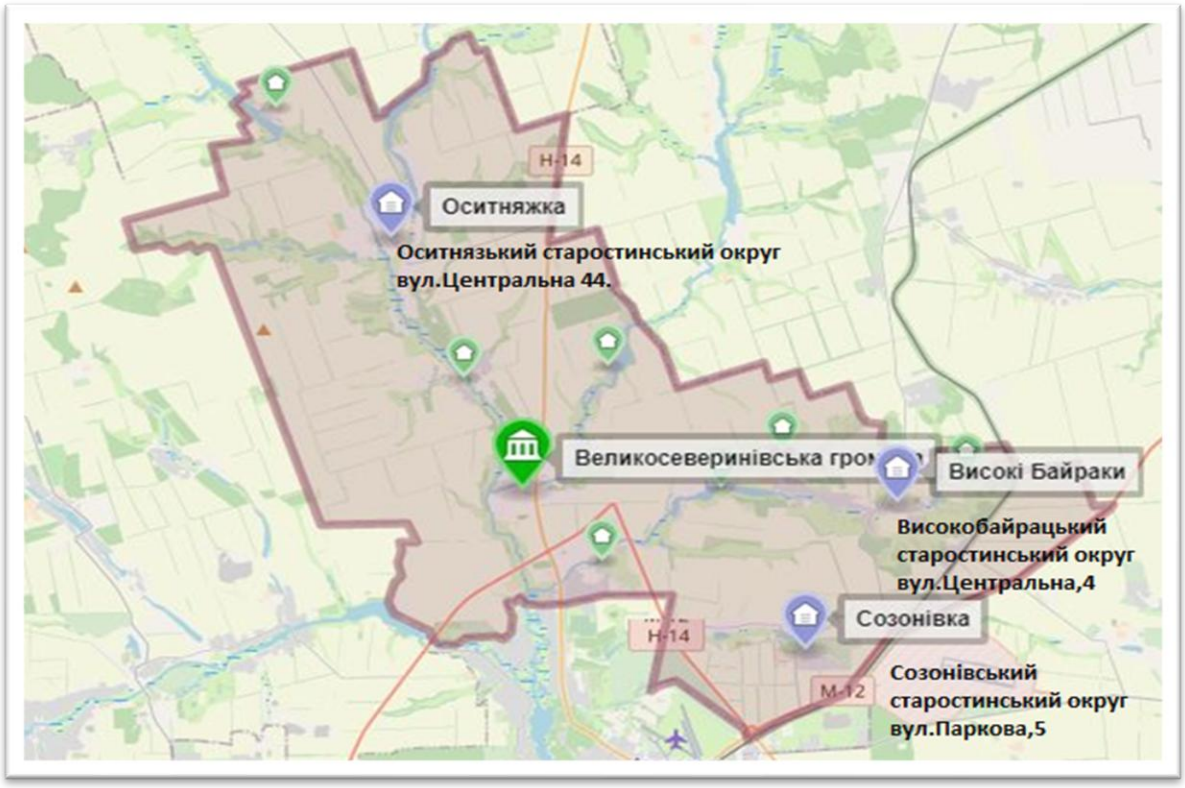

Рисунок 1. Мапа Великосеверинівської ТГ в розрізі старостинських округів

Зараз громада складається з 11 сіл, а саме: с.Велика Северинка, с. Лозуватка, с.Підгайці, с.Кандаурове, с.Оситняжка, с.Петрове, с.Високі Байраки, с.Андросове, с.Рожнятівка, с.Червоний Кут, с.Созонівка.

Таблиця 1. Населені пункти Великосеверинівської ТГ та їх характеристика

Назва населеного пункту	Площа, кв.км.	Площа у % до загальної площі/площі окремого села	Кількість населення станом на 01.01.2026	Населення у % до загального населення громади/населення окремого села	Густота населення за 1 кв.км.
Великосеверинівська сільська ТГ	***221,2***	***100,0%***	***6518***	***100,0%***	***29,5***
с.Велика Северинка	2,2724	1,0%	1046	16.0%	460,3
с.Підгайці	4,8152	2,2%	1298	19,9%	269,6
с.Лозуватка	1,2119	0,5%	186	2,9%	153,5
с.Кандаурове	0,4419	0,2%	21	0,3%	47,5
с.Оситняжка	4,9899	2,3%	900	13,8%	180,4
с.Петрове	0,3503	0,2%	5	0,1%	14,3
с.Високі Байраки	3,1560	1,4%	709	10.9%	224,6
с.Андросове	0,4978	0,2%	9	0,1%	18,1
с.Червоний Кут	0,3947	0,2%	19	0,3%	48,1
с.Рожнятівка	0,3633	0,2%	20	0,3%	55,1
с.Созонівка	2,6193	1,2%	2305	35,4%	880,0
за межами населених пунктів	200,0873	90,4%	х	х	х

Адміністративним центром громади є с. Велика Северинка. Приміщення адміністративної будівлі розташоване за адресою: Кіровоградська область, Кропивницький район, село Велика Северинка, вулиця Миру, 1, індекс 27613, гаряча лінія для звернень 050 012 72 99.

Територія громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Кропивницького району Кіровоградської області. Відстань від адміністративного центру громади до обласного центру 13,6 км. (м.Кропивницький). На півдні громада межує безпосередньо з обласним центром — Кропивницькою міською громадою (м. Кропивницький). На півночі – з Олександрівською селищною громадою (Кропивницького району). На сході – зі Знам'янською міською громадою та Суботцівською сільською громадою (Кропивницького району). На заході та північному заході – Катеринівською сільською громадою та Аджамською сільською громадою (Кропивницького району).

Через село Велика Северинка проходить частина автомобільного шляху національного значення Н-14 (Олександрівка - Кропивницький - Миколаїв). Через с.Підгайці проходить частина міжнародного автошляху М-12 (Стрий - Тернопіль –Вінниця - Кропивницький — Знам'янка).

В структурі Кіровоградської області Великосеверинівська ТГ займає 0,9% її площі, і 2,27% відповідно у Кропивницькому районі.

Таблиця 2. Порівняння Великосеверинівської ТГ, Кропивницького району, Кіровоградської області

Регіони	Площа, кв.км.	Площа у % до загальної площі/ району/ області	Населення, тис. осіб	Населення у % до загального населення/ району/області	Густота населення за 1 кв.км.
Великосеверинівська громада	221,2	100,00%	6,518	100,00%	29,47
Кропивницький район	9723,2	2,27%	443,0	1,47%	45,56
Кіровоградська область	24588	0,90%	903,7	0,72%	36,75

Великосеверинівська сільська рада має власний сайт https://velykoseverynivska-silrada.gov.ua/ та Фейсбук сторінку https://www.facebook.com/V.Severinka .

3. Природний потенціал громади

3.1. Земельні ресурси і територія громади

Розвиток Великосеверинівської територіальної громади безпосередньо спирається на її просторовий та земельний потенціал. Загальна площа території громади становить 22 120,38 га (221,2 км²).

Таблиця 3. Площа земель по населеним пунктам

Назва населеного пункту	Площа, Га
Великосеверинівська сільська ТГ	
с.Велика Северинка	227,240
с.Підгайці	481,528
с.Лозуватка	121,190
с.Кандаурове	44,1910
с.Оситняжка	498,988
с.Петрове	35,0272
с.Високі Байраки	206,800
с.Андросове	49,7800
с.Червоний Кут	39,4674
с.Рожнятівка	36,3300
с.Созонівка	261,9294
за межами населених пунктів	20117,909
Всього :	**22120,38**

Аналіз розподілу земельного фонду за цільовим призначенням демонструє чіткі якісні характеристики просторово-економічного потенціалу території.

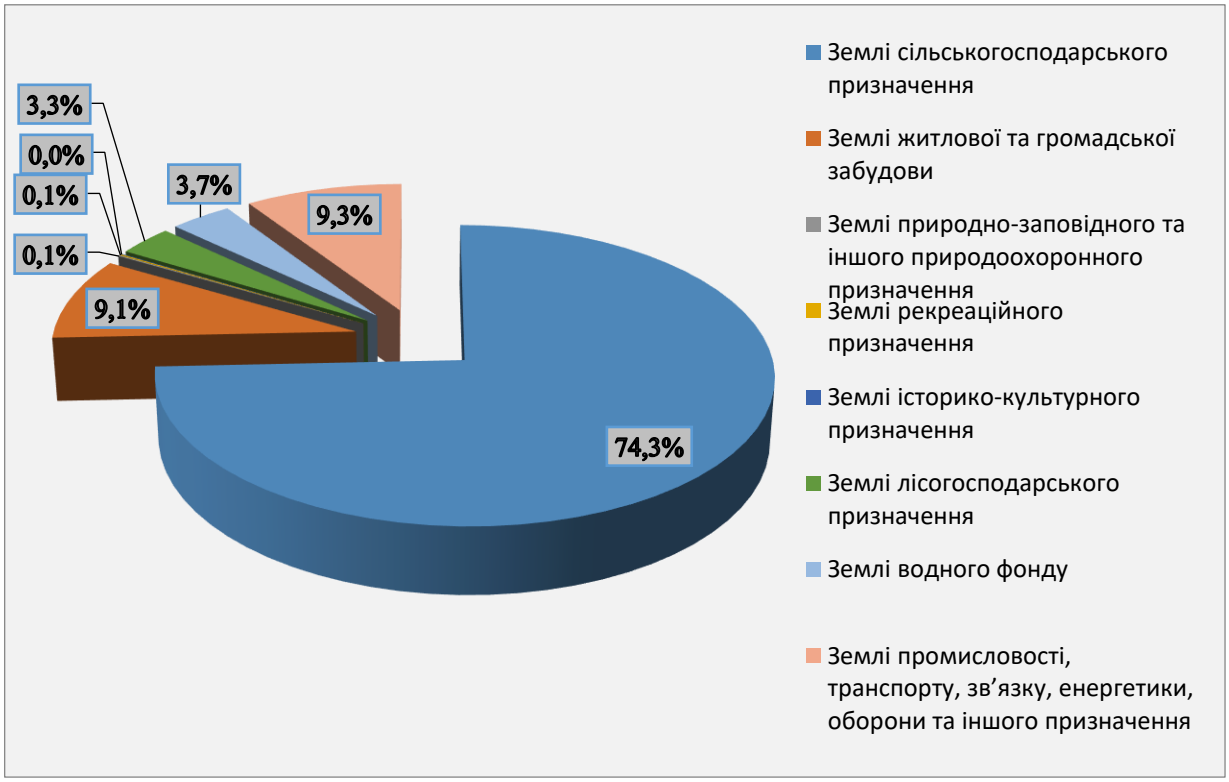

Рисунок 2. Структура земельного фонду Великосеверинівської ТГ

Основу земельного фонду громади становлять землі сільськогосподарського призначення — 16 439,6 га (74,32%). Така висока частка аграрних угідь визначає сільськогосподарське виробництво як провідну

галузь місцевої економіки та ключове джерело надходжень до місцевого бюджету (через плату за землю та податок з доходів фізичних осіб від оренди земельних часток/паїв).

Другою за обсягом категорією є землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення, які займають 2 066,3 га (9,35%), а також землі житлової та громадської забудови — 2 002,5 га (9,05%). Висока питома вага індустріальних та забудованих земель пояснюється безпосереднім приляганням громади до обласного центру (м. Кропивницький) та наявністю важливих транспортних артерій (зокрема автошляхів міжнародного значення), що створює високий потенціал для розбудови логістичних хабів, виробничих майданчиків та релокації бізнесу.

Екологічний каркас громади формують:

- землі водного фонду — 819,3 га (3,70%);
- землі лісогосподарського призначення — 732,6 га (3,31%);
- землі рекреаційного призначення — 25,2 га (0,11%);
- землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення — 24,0 га (0,11%);
- землі історико-культурного призначення — 10,9 га (0,05%).

Землі оздоровчого призначення на території громади відсутні.

3.2. Кліматичні умови

Великосеверинівська сільська територіальна громада розташована в центральній частині Кіровоградської області (в межах Придніпровської височини). За природно-кліматичним зонуванням її територія належить до степової зони України (північна підзона помірно посушливого степу).

Клімат громади — помірно континентальний, із м'якою (з частими відлигами) зимою та теплим, тривалим (іноді спекотним і посушливим) літом. Середньорічна температура повітря: близько +8,5 °C ... +9,2 °C. Тривалість безморозного періоду становить 160–180 днів на рік (що створює сприятливі умови для вирощування більшості сільськогосподарських культур).

Весна настає зазвичай на початку березня. Характеризується швидким наростанням температур. Проте навесні можливі поворотні заморозки (у квітні та травні), що створює ризики для ранньоквітучих плодових дерев і теплолюбних культур. Літо тривале, тепле та сухе. Середня температура найтепліпшого місяця (липня) становить +21 °C ... +22 °C, максимальна в окремі дні може перевищувати +35 °C ... +38 °C. Опади влітку часто мають зливовий характер і супроводжуються грозами, а іноді й градом. Осінь настає в першій десятиденці вересня. Перша половина осені зазвичай суха і тепла («бабине літо»), з другої половини жовтня спостерігається суттєве похолодання та збільшення похмурих днів. Зима відносно м'яка, але нестійка. Середня

температура січня становить -3,5 °С ... -5,0 °С. Сніговий покрив нестійкий через частоти відлиг, що спостерігаються упродовж всієї зими. Глибина промерзання ґрунту коливається від 20 до 50 см (у суворі або безсніжні зими — глибше).

Річна кількість опадів становить 480–520 мм на рік. Більша частина опадів (близько 65–70%) випадає в теплий період року (квітень — жовтень). Вцілому, громада розташована в зоні недостатнього зволоження. Випаровуваність суттєво перевищує кількість опадів, через що у літньо-осінній період регулярно спостерігаються ґрунтова та атмосферна посухи.

Вітровий режим переважно північно-західного, північного та південно-східного напрямків. Середня швидкість вітру — 3,5–4,5 м/с.

Несприятливими метеорологічними явищами для громади є: суховії та посухи, сильні зливи та град, ожеледь та паморозь.

Таблиця 4. Метеорологічні характеристики

Температура повітря:	середня за рік	+ 8,1ºС
	мінімальна	- 26,5ºС
	максимальна	+37,4 ºС
Атмосферні опади	середньорічнакількість	485 мм
Висота снігового покриву	середньодекадна	16 см
Переважаючий напрям вітру	річний	Південно - західний
Максимальна швидкість вітру	річна	21 м/с
Глибина промерзання ґрунту	середня	0,55 м
	максимальна	0,9 м

Клімат Великосеверинівської громади помірно-континеньальний, теплий та сонячний, а тривалий безморозний період дозволяє успішно вирощувати високоврожайні теплолюбні культури.

Водночас головними викликами для аграрного виробництва громади є дефіцит вологи, регулярні літні посухи та гарячі суховії. Через це сільське господарство потребує впровадження вологозберігаючих технологій обробітку ґрунту, зрошення та збереження полезахисних лісосмуг.

3.3. Природні ресурси

В геоструктурному відношенні територія населених пунктів Великосеверинівської сільської ради розташовані в межах центральної частини Українського кристалічного щита - Кіровоградського тектонічного блоку.

Територія населених пунктів Великосеверинівської ТГ лежить в межах Придніпровської височини. Поверхня її – хвилясто-рівнинна, заввишки 118-132 метрів, з розвинутою яружно-балковою сіткою. Грунти території населених пунктів сільської ради мають високу родючість. Грунтовий покрив характерний для перехідної зони від південного лісостепу до північного степу. В грунтовому

покрові переважають звичайні середньо-гумусні та малогумусні чорноземи. Є також сірі лісові та болотні грунти. На схилах долини і балок розвинуті в різній степені змиті різновиди сірих опідзолених ґрунтів, які характеризуються більш низькою природною родючістю. В заплаві річок і в днищах балок розвинуті високо родючі лугові і лугово-болотні ґрунти, які характеризуються оглеєнням профілю і періодично затопленим паводковими водами.

Своєрідність рослинного покрову та різноманітність рослинних угруповань на території сільської ради обумовлена її географічним положенням на південних відрогах Придніпровської височини в межах південного правобережного лісостепу. Природна рослинність вкриває 11-12% території та представлена лісовим, степовим, лучним і водним типами рослинності.

Глибина залягання водоносного горизонту коливається від 5 до 12 м. Рельєф населених пунктів розчленований долинами річок і балками, які до неї примикають, ділиться на декілька частин. Річки, що протікають по території сільської ради (Інгул, Кандаурівські води, Мамайка), належать до бассейну Південного Бугу. Річки є водними джерелами , які можуть бути важливим фактором для розвитку риборозведення , організації зеленого туризму і інших форм з комерційної організації відпочинку в теплу пору року.

4. Характеристика населення і трудових ресурсів

Людський потенціал є головним носієм економічного зростання та ключовим ресурсом сталого розвитку Великосеверинівської територіальної громади. Аналіз демографічної ситуації, статево-вікової структури та стану трудових ресурсів дає змогу оцінити наявний соціально-економічний потенціал території, спрогнозувати потребу в соціальних послугах, робочих місцях та інфраструктурі. Станом на 01 січня 2026 року загальна чисельність населення громади становить 6 518 осіб, які мешкають у 11 населених пунктах, об'єднаних у 4 старостинські округи та центральну садибу.

Таблиця 5. Населені пункти Великосеверинівської ТГ та їх характеристики

№	Найменування територіальних громад та населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення станом на 01.01.2026	% до загальної кількості	Відстань до потенційного адміністративного центру спроможної територіальної громади, км
Великосеверинівська сільська рада				
1.	**с.Велика Северинка**	1012	15,53	Центральна садиба
	с.Підгайці	1332	20,44	4 км
	с.Лозуватка	186	2,85	7 км
	с.Кандаурове	21	0,32	3 км
2.	**с.Оситняжка**	900	13,81	11 км

	с.Петрове	5	0,08	17 км
3.	**с.Високі Байраки**	709	10,88	21 км
	с.Андросове	9	0,14	23 км
	с.Червоний Кут	19	0,29	25 км
	с.Рожнятівка	20	0,31	11 км
4.	**с.Созонівка**	2305	35,36	11 км
	Всього: 11	**6518**	**100,00**	

Система розселення громади характеризується суттєвою нерівномірністю розподілу людського ресурсу, що визначає різний ступінь навантаження на соціальну та комунальну інфраструктуру.

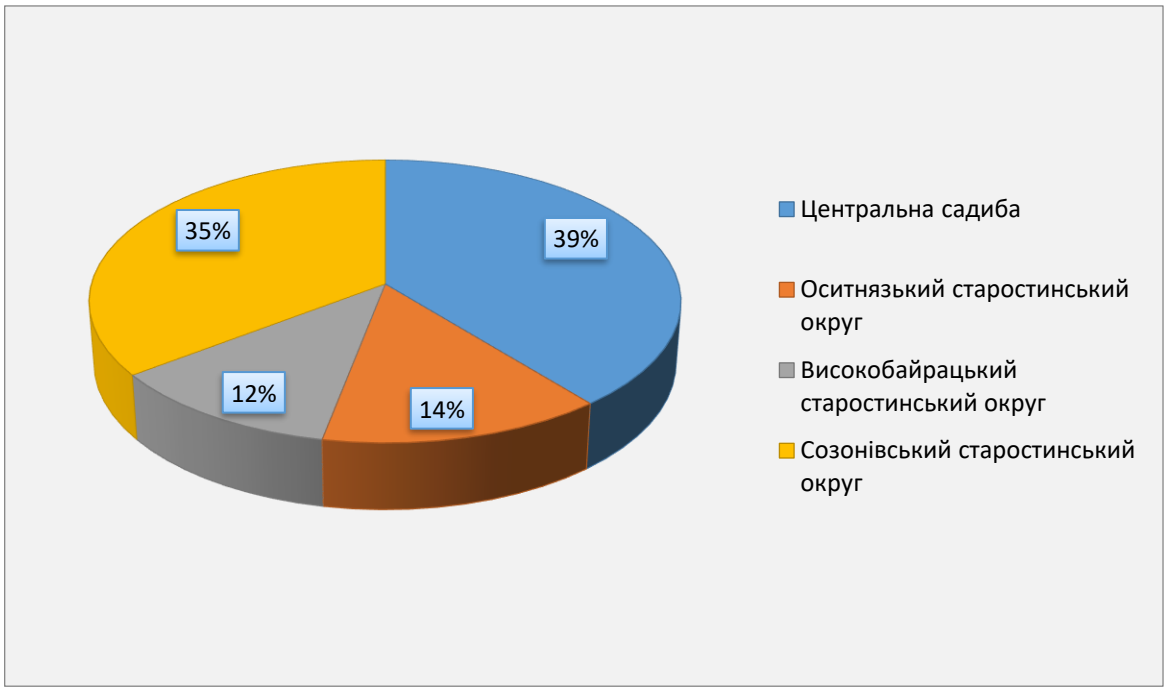

Рисунок 3. Розподіл населення Великосеверинівської ТГ за старостинськими округами

Найбільше населення припадає (74,51%) на Центральну садибу (с. Велика Северинка, с. Підгайці, с. Лозуватка, с. Кандаурове), що акумулює 2 551 особу (39,14% від загальної чисельності жителів громади) та Созонівський округ (с. Созонівка) охоплює 2 305 осіб (35,37%).

В решті населених пунктів громади проживає 25,49% населення: Оситнязький округ (с. Оситняжка, с. Петрове) — 905 осіб (13,88%) та Високобайрацький округ (с. Високі Байраки, с. Андросове, с. Червоний Кут, с. Рожнятівка) — 757 осіб (11,61%).

Таблиця 6. Розподіл населення в розрізі старостинських округів та за гендерною структурою

Територія	Станом на 01.01.2026 рік										
	Назва старостинського округу	Загальна кількість населення	У % від загальної чисельності населення громади	з них				діти шкільного віку		люди пенсійного віку	
				чоловіки		жінки					
				Кількість	% від загальної кількості по території	Кількість	% від загальної кількості по території	Кількість	% від загальної кількості по території	Кількість	% від загальної кількості по території
с.Велика Северинка, с.Підгайці , с.Лозуватка, с.Кандаурове	адмін. територія	2551	39,14%	1206	47,28%	1345	52,72%	369	14,47%	635	24,89%
С/о Оситняжка (с. Оситняжка , с. Петрово)	Оситнязький	905	13,88%	429	47,40%	476	52,60%	119	13,15%	222	24,53%
С/о Созонівка (с.Созонівка)	Созонівський	2305	35,37	1093	47,42%	1212	52,58%	326	14,14%	571	24,77%
С/о Високі Байраки (с.Високі Байраки, с.Андросове,с.Червоний Кут, с.Рожнятівка)	Високобайрацький	757	11,61	359	47,42%	398	52,58%	107	14,13%	188	24,83%
Всього по громаді :		**6518**	**100,00%**	**3087**	**47,36%**	**3431**	**52,64%**	**921**	**14,13%**	**1616**	**24,79%**

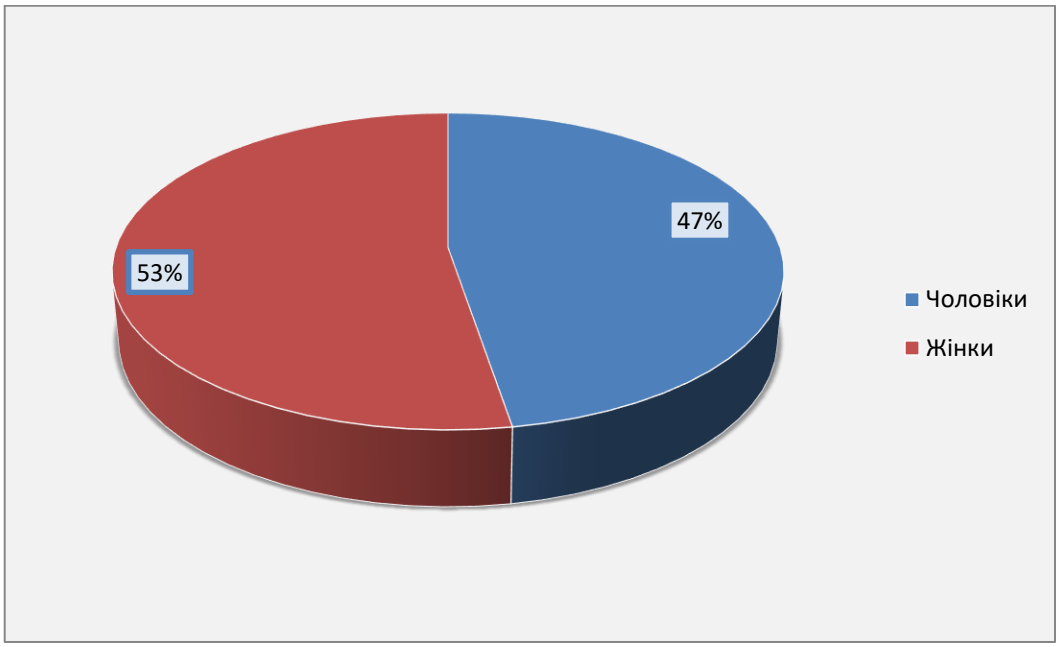

Рисунок 4. Гендерна структура населення Великосеверинівської ТГ

Статевий та віковий склад населення відображає загальні демографічні тенденції, притаманні більшості районів Кіровоградської області. Зокрема, чисельність жіночого населення лише трохи перевищує чисельність чоловічого, або ж 53% жінок проти 47% чоловіків, що майже ідентичне середнім показникам по Кіровоградській області, які становлять 53,8% жіноче населення та 46,2% – чоловіче.

Динаміка демографічних показників Великосеверинівської ТГ за період 2019–2025 років характеризується стабілізацією загальної чисельності населення на рівні 6,5 тис. осіб з одночасними структурними зрушеннями у вікових групах.

Однак, важливим чинником, що впливає на демографічну ситуацію та структуру трудових ресурсів громади в умовах воєнного стану, є внутрішнє переміщення населення. У громаді спостерігається постійна присутність внутрішньо переміщених осіб (ВПО), чисельність яких має динамічний характер і змінюється залежно від безпекової ситуації в країні та можливостей працевлаштування чи забезпечення житлом.

Аналіз вікової структури внутрішньо переміщених осіб свідчить, що значну частку становить категорія працездатного населення віком 19–60 років (45,71%). Це формує суттєвий додатковий резерв трудових ресурсів громади, який може бути залучений у місцеву економіку, сільське господарство, сферу послуг та мале підприємництво.

Частка дітей та молоді віком 0–18 років (23,93%) створює додаткове навантаження на мережу закладів освіти та потребує розширення дитячих просторів, тоді як категорія 60+ років (30,36%) диктує необхідність посилення

адресної соціальної допомоги, медичного обслуговування та розвитку безбар'єрного середовища.

Таблиця 7. Розподіл внутрішньо переміщених осіб (ВПО) за віковими категоріями та економічною активністю

Вікова категорія	Демографічна та економічна характеристика групи	Чисельність (осіб)	Частка у загальній чисельності ВПО
0–18 років	Діти та молодь (дошкільнята, здобувачі загальної середньої, професійної та вищої освіти)	67	23,93%
19–60 років	Населення працездатного віку (потенційні трудові ресурси, економічно активне населення)	128	45,71%
60+ років	Особи похилого віку / пенсіонери (потребують додаткових соціальних та медичних послуг)	85	30,36%
Всього	Загальна чисельність зареєстрованих ВПО у громаді	280	100,00%

Попри відсутність стабільної фіксованої чисельності через високу міграційну мобільність, ВПО формують додатковий трудовий та соціальний потенціал громади, який потребує системної облікової політики, якісної інтеграції та створення умов для постійного проживання.

Водночас, ключовим викликом для громади є скорочення чисельності дітей дошкільного віку, що відображає загальнонаціональні тенденції зниження народжуваності. Натомість категорія працездатного населення демонструє високу стабільність, що забезпечує збереження економічного потенціалу громади. Поступове зростання частки осіб пенсійного диктує необхідність адаптації соціальної та медичної інфраструктури під потреби літніх людей.

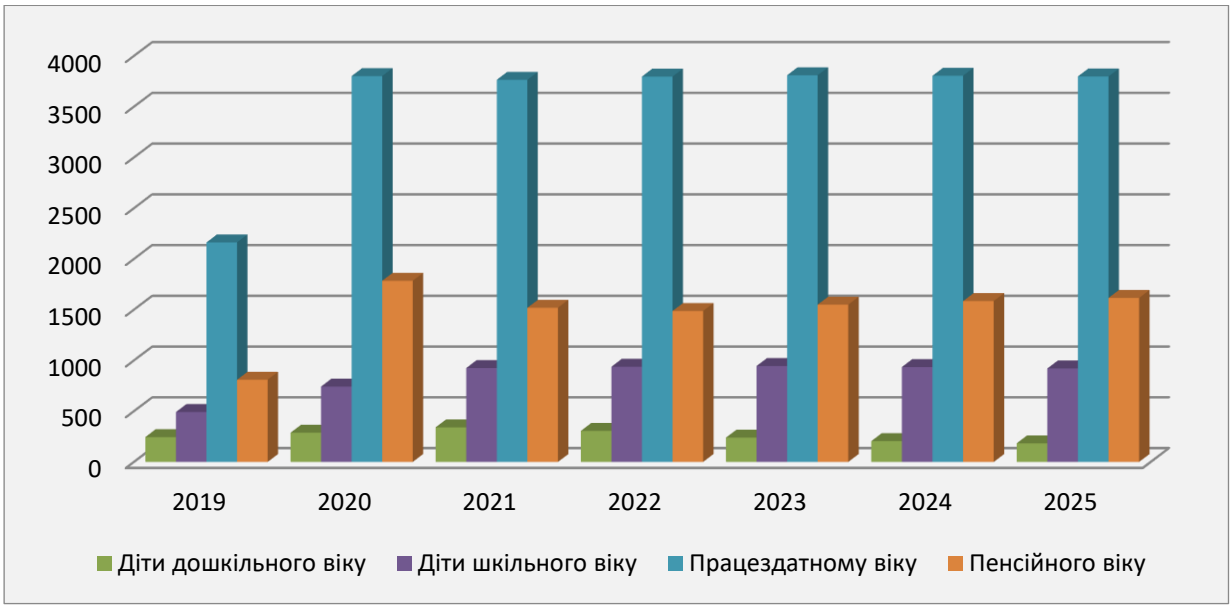

Рисунок 5. Розподіл населення за віком, осіб

Станом на 01 січня 2026 р. природний приріст Великосеверинівської ТГ -78 особи, при негативному сальдо міграції -42 особи – загальна кількість населення громади зменшилася на 120 осіб. Це негативний дзвінок на який варто звернути увагу.

Таблиця 8. Природний та міграційний рух населення громади, осіб

Показники	2021	2022	2023	2024	2025
Народжені	16	4	10	13	6
Померлі	94	47	66	91	84
Природний приріст	*-78*	*-43*	*-56*	*-78*	*-78*
Прибулі	243	141	189	226	171
Вибулі	140	150	227	232	213
Сальдо міграції	*+103*	*-9*	*-38*	*-6*	*-42*
Загальне збільшення (зменшення)	*+25*	*-52*	*-94*	*-84*	*-120*

Демографічна ситуація у Великосеверинівській ТГ повністю відповідає загальнодержавним трендам: значний дефіцит народжуваності, перевищення смертності над народжуваністю (по Україні в середньому у 3–4 рази) та відтік населення є наслідком повномасштабної війни, масової міграції та демографічного старіння всієї країни.

5. Наявна інфраструктура

5.1. Транспортна інфраструктура

Через територію громади пролягає частина автодороги державного значення Н-14 Олександрівка-Кропивницький-Миколаїв протяжністю дванадцять кілометрів, яка продовжується автодорогою обласного значення О-120.8.08 Підгайці-Кропивницький протяжністю два кілометри з гарним асфальтно-бетонним покритям. Ці автодороги сполучають громаду з обласним центром. А/дорога Н-14 проходить через центральну садибу громади с. Велика Северинка, а О-120.8.08 – через с. Підгайці. Такі села, як Оситняжка, Лозуватка та Кандаурове сполучаються з автодорогою Н-14 дорогами місцевого значення загального користування, балансоутримувачем яких з початку 2018 року є Кіровоградська облдержадміністрація. Ці дороги потребують поточних та капітальних ремонтів.

Вулиці та дороги комунальної власності мають протяжність 114,85 км, із них:

- з асфальтно-бетонним покриттям – 54,9 км.;
- з біло щебеневим покриттям – 49,8 км.

Щорічно проводиться грейдерування грунтових доріг та ремонт доріг з

асфальтовим покриттям в межах фінансових можливостей місцевого бюджету.

Таблиця 9. Протяжність і стан доріг на території Великосеверинівської ТГ

Назва показника	Одиниця виміру	Значення	Частка від загальної мережі, %
Загальна протяжність вулично-дорожньої мережі	км	114,85	100,00
у тому числі:			
— мережа з твердим покриттям	км	54,9	47,80
— мережа з удосконаленим покриттям	км	49,8	43,36
Протяжність тротуарів та пішохідних доріжок	км	6,0	5,22
Загальна площа вулично-дорожньої мережі	тис. м²	689,1	100,00
у тому числі:			
— площа мережі з твердим покриттям	тис. м²	329,4	47,80
— площа мережі з удосконаленим покриттям	тис. м²	298,8	43,36
Площа тротуарів та пішохідних доріжок	тис. м²	6,0	0,87

Великосеверинівська територіальна громада має високий рівень транспортної доступності та щоденне регулярне сполучення з обласним центром — м. Кропивницький. Пасажирські перевезення забезпечуються мережею приміських автобусних маршрутів, які курсують за затвердженими графіками.

Регулярне автобусне сполучення охоплює більшість населених пунктів громади та функціонує за трьома основними напрямками:

- маршрут «с. Велика Северинка – м. Кропивницький»;
- маршрут «с. Оситняжка – м. Кропивницький» (транзитне сполучення через села Підгайці, Велика Северинка, Кандаурове та Лозуватка);
- маршрут «с. Созонівка – м. Кропивницький».

Наявна транспортна мережа дозволяє мешканцям громади безперешкодно діставатися до обласного центру для отримання адміністративних, медичних, освітніх і торговельних послуг, а також здійснювати пересадки для поїздок до районного центру та інших регіонів.

Таблиця 10. Перелік приміського транспорту на території Великосеверинівської ТГ

Назва та номер маршруту	Перевізник	Населені пункти громади, що охоплює маршрут	Відстань, км.
№ 155 с.Велика Северинка - м.Кропивницький	ФОП Шаповалов	с.Велика Северинка, с.Підгайці	20,83
Приміський с.Оситняжка– м.Кропивницький	ФОП Хмеленко М.М.	с.Оситняжка, с.Лозуватка, с.Підгайці	35
№ 283 м. Кропивницький- с.Созонівка	ПП "Урса-Транс"	с.Созонівка	16
Приміський м.Кропивницький - Созонівка	ФОП Баркар С. М.	с.Созонівка	17

Попри наявність затверджених приміських маршрутів та щоденного зв'язку з обласним центром, функціонування системи пасажирських перевезень у Великосеверинівській ТГ супроводжується низкою критичних проблем, які суттєво знижують якість життя мешканців та обмежують мобільність населення.

5.2. Поштова інфраструктура та зв'язок

Поштова інфраструктура громади представлена як національним оператором поштового зв'язку (АТ «Укрпошта»), так і приватними логістичними компаніями («Нова пошта»).

Доставка кореспонденції, пенсій, соціальних виплат, сплати комунальних платежів та передплати періодичних видань здійснюється через мережу пересувних відділень поштового зв'язку, які за графіком обслуговують усі населені пункти громади.

Завдяки близькості до обласного центру та активному автошляху Н-14 у громаді добре розвинена мережа приватного поштового зв'язку.

У с. Велика Северинка працює стаціонарне вантажне відділення №1 «Нова пошта» (пров. Шосейний, 3-А) та пункт видачі, а також мережа цілодобових поштоматів.

Пункти видачі та поштомати розміщені також у с. Підгайці та с. Созонівка.

Громада має високий рівень покриття мобільним зв'язком за рахунок географічного розташування поруч із м. Кропивницький.

Територія громади повністю знаходиться в зоні покриття основних операторів України: «Київстар», «Vodafone» та «lifecell». Мобільний голосовий зв'язок доступний у 100% населених пунктів.

Стандарт 4G (LTE) покриває ключові населені пункти громади (Велика Северинка, Созонівка, Підгайці, Оситняжка) та магістральну автодорогу Н-14.

Населені пункти громади підключені до швидкісного волоконно-оптичного інтернету від регіональних та національних провайдерів (наприклад, Шторм, Укртелеком тощо).

Оптоволоконними мережами забезпечені всі об'єкти соціальної інфраструктури: сільська рада, старостати, ліцеї та їхні філії, дитячі садки, центр надання адміністративних послуг, амбулаторії та фельдшерсько-акушерські пункти.

Рівень забезпечення громади цифровим зв'язком та фіксованим інтернетом є високим, що створює міцне підґрунтя для цифровизації публічних послуг та впровадження концепції Smart Community.

5.3. Житлово-комунальна інфраструктура

Житловий фонд територіальної громади представлений як багатоквартирною забудовою, так і приватними помешканнями.

Так, в межах громади зареєстровано 2882 приватних садиб, 19 багатоквартирних будинків та 1 гуртожиток.

На території Великосеверинівської територіальної громади здійснюють діяльність три комунальні підприємства: ЖКП «Прометей», КП «Созонівський комунальник» та ЖКП «Байраки Будівництво», які забезпечують надання послуг з управління побутовими відходами, централізованого водопостачання та водовідведення.

Таблиця 11. Відомості про житлово- комунальні підприємства на території Великосеверинівської ТГ

п/п	Назва	Місце розташування
1.	Житлово-комунальне підприємство "Прометей"	с. Велика Северинка вул. Миру ,1 (приміщення адмінбудівлі)
2.	Житлово-комунальне підприємство "Байраки Будівництво"	с. Високі Байраки вул.Центральна , 3-а (приміщення адмінбудівлі)
3.	Комунальне підприємство "Созонівський комунальник"	с.Созонівка вул.Паркова,9

На території Великосеверинівської територіальної громади здійснюється комплекс послуг з управління побутовими відходами, що включає їх збирання, перевезення та видалення. Систематичне збирання та вивіз побутового сміття є одним із ключових чинників забезпечення належного санітарного стану, екологічної безпеки та благополуччя населених пунктів громади.

Організований вивіз твердих побутових відходів (ТПВ) від домогосподарств населення, бюджетних установ, а також підприємств та організацій забезпечує Житлово-комунальне підприємство «Прометей» Великосеверинівської сільської ради за допомогою спеціалізованого автотранспорту. Зібрані на території громади відходи транспортуються та видаляються на паспортизоване сміттєзвалище міста Кропивницького.

На виконання Правил благоустрою території та Закону України «Про управління відходами» в населених пунктах громади здійснюється системне встановлення та оновлення контейнерів для збору твердих побутових відходів (ТПВ). Це дозволяє впорядкувати процедуру вивезення сміття та запобігати утворенню стихійних сміттєзвалищ.

Крім цього, здійснюється планова заміна застарілих освітлювальних приладів на сучасні енергоефективні LED-світильники. Це забезпечує підвищення рівня безпеки громадян у темний час доби та суттєво зменшує навантаження на місцевий бюджет за рахунок економії електроенергії і зниження витрат на обслуговування мереж.

Сфера управління відходами залишається однією з найгостріших екологічних проблем громади через її прямий негативний вплив на довкілля. Ситуація ускладнюється відсутністю дієвого регіонального (обласного) плану поводження з відходами, що призводить до зростання обсягів накопичення сміття на полігонах і спричиняє антропогенне навантаження — забруднення підземних вод, ґрунтів та атмосферного повітря.

Надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в населених пунктах громади забезпечують комунальні підприємства: КП «Созонівський комунальник» та ЖКП «Байраки Будівництво».

Водночас однією з найкритичніших інфраструктурних та екологічних проблем громади є високий знос і технологічна застарілість очисних споруд (або їх відсутність на окремих територіях). Потреба у негайній реконструкції/модернізації комплексів очистки стічних вод є першочерговим завданням, оскільки скидання недостатньо очищених стоків створює пряму загрозу забруднення місцевих водоносних горизонтів і річкових басейнів.

5.4. Соціальна інфраструктура

5.4.1. Мережа освітніх закладів

Освітня інфраструктура Великосеверинівської сільської територіальної громади характеризується сталою мережею комунальних закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. Станом на 01 вересня 2025 року система освіти громади включає 4 заклади загальної середньої освіти, 4 заклади дошкільної освіти та Центр позашкільної освіти, керівники гуртків якого працюють на базах закладів освіти сільської ради.

Таблиця 12. Структура освітньої мережі Великосеверинівської сільської територіальної громади

Показники	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Кількість дошкільних закладів, одиниць	4	4	4	4
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб	136	115	105	98
Кількість персоналу дошкільних закладів, осіб	55	54	54	54
Кількість закладів загальної середньої освіти, одиниць	4	4	4	4
Кількість учнів у закладах освіти (опорний заклад, загальноосвітні школи, гімназії, початкові школи), осіб	509	538	543	533
Кількість персоналу в закладах загальної середньої освіти, осіб	81	78	77	77
Кількість керівників гуртків у Центрі позашкільної освіти	15	16	18	14

Управління освітою здійснює відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради. Діяльність відділу регламентована чинним законодавством у галузі освіти та Положенням про відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради (затвердженим рішенням сесії від 24 грудня 2024 року №1698).

Загальна середня освіта

З 1 вересня 2025/2026 навчального року здобуття загальної середньої освіти в громаді забезпечують 4 заклади загальної середньої освіти (ЗЗСО): 2 ліцеї (Великосеверинівський та Созонівський), 1 гімназія (Високобайрацька) та 1 філія (Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею), в яких навчається 533 дитини в 39 класах (що на 10 учнів менше, ніж у 2024/2025 н.р.).

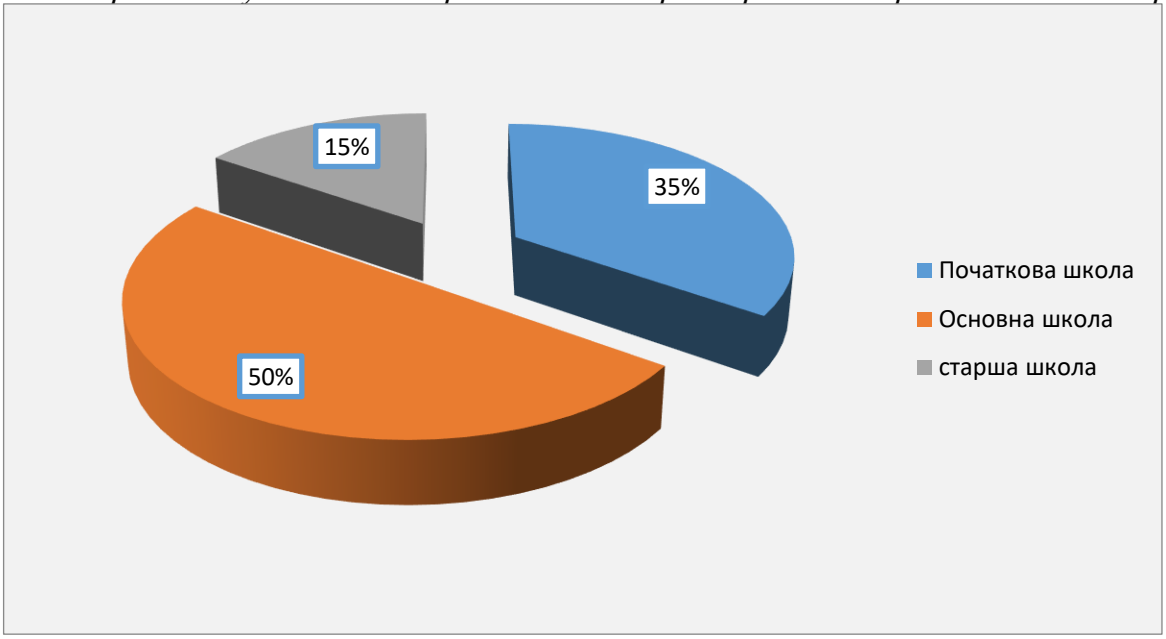

Рисунок 6. Розподіл здобувачів освіти за рівнями

Середня наповнюваність класів у закладах освіти громади для учнів денної форми (506 осіб) становить 13 осіб на клас (506 учнів / 39 класів). Середня чисельність учнів у розрізі опорних/базових ліцеїв громади становить 187 осіб (Великосеверинівський ліцей – 195 учнів, Созонівський ліцей – 179 учнів). Чисельність здобувачів освіти у Високобайрацькій гімназії складає 54 особи, а в Оситнязькій філії — 105 осіб.

Таблиця 13. Кількість класів, розподіл учнів по класах в ЗЗСО

Назва ЗЗСО	Кількість педагогічних працівників	Кількість штатних працівників непедагогічного персоналу	Питома вага непедагогічного персоналу у загальній кількості працівників, %	Показник співвідношення кількості учнів на одного вчителя	Кількість вакансій педагогічних працівників	Всього 1–4 класів		Всього 5–9 класів		Всього 10–11 класів		Всього 1–11 класів	
						кл.	уч.	кл.	уч.	кл.	уч.	кл.	уч.
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	24	12	33,3	9,0	0	4	61	5	81	2	53	11	195
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницьког	25	6	19,4	7,2	0	4	62	5	88	2	29	11	179

о району													
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	16	5	27,8	8,1	0	4	44	5	61	0	0	9	105
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	12	5	29,4	6,5	0	3	18	5	36	0	0	8	54

Таблиця 14. Середній показник фактичної наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти

(за рівнями)

	1-4 класи	**5-9 класи**	**10-11 класи**
2022/2023	12	13	15,25
2023/2024	13,4	13,2	18,25
2024/2025	13,3	12,9	21,5
2025/2026	12,9	12,9	18,2

Педагогічні працівники громади демонструють високий рівень кваліфікації, адже понад 98% з них мають повну вищу освіту, а 58% (35 осіб) здобули вищу кваліфікаційну категорію. При цьому більш ніж половина педагогічного колективу (36 осіб) має педагогічні звання. Кадровий склад характеризується значним досвідом, оскільки 68% працівників мають педагогічний стаж понад 20 років. Аналіз вікової структури вказує на певні ризики кадрового оновлення, адже частка педагогів передпенсійного та пенсійного віку від 55 років і старше серед учителів-предметників становить 35,5% (16 із 45 осіб), тоді як молодь віком до 30 років складає лише 11% (5 осіб). Крім того, для забезпечення освітнього процесу в сільській місцевості характерною рисою є універсальність викладання, тому третина вчителів-предметників (15 осіб) забезпечує викладання двох і більше навчальних дисциплін.

Таблиця 15. Матеріальна база ЗЗСО Великосеверинівської сільської ради

Назва ЗЗСО		Загальна площа всіх приміщень (м²)	Кількість класних кімнат	Медичний кабінет	Майстерень	Спортивних залів/вуличні спорт. майданчики/футбольні поля	Навчально-дослідна ділянка (га)	Їдальня або буфет	Бібліотека	Актова зала	Опалення	Водогін	Каналізація
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Велика Северинка	2646	23	+	+	1/1/1	-	+	+	+	+	+	+
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Созонівка	1801	14	+	+	1/1/0	-	+	+	+	+	+	+
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Оситняжка	1242	14	-	-	0/1/0	-	+	+	-	+	+	+
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Високі Байраки	2284	13	+	+	1/1/0	-	+	+	+	+	+	+
4 ЗЗСО		7973	64	3	3	3/4/1	0	4	4	3	4	4	4

Наведені у таблиці дані свідчать про диспропорцію в матеріально-технічному оснащенні між опорними закладами та їхніми структурними підрозділами/філіями. У той час як Великосеверинівський та Созонівський ліцеї мають повноцінно розвинену інфраструктуру (наявність спортивних і актових залів, майстерень, медичних кабінетів), в Оситнязькій філії спостерігається дефіцит ключових функціональних приміщень (відсутні спортзал, актова зала, майстерні та медичний кабінет).

Загальна площа приміщень закладів освіти громади (7973 м²) та наявний класний фонд (64 кабінети) повністю задовольняють поточні потреби освітнього процесу. Усі заклади 100% забезпечені базовими комунікаціями (опалення, водопостачання, каналізація), їдальнями та бібліотеками. Водночас відсутність спеціалізованих спортивних та культурно-розвивальних просторів у окремих закладах створює нерівні умови для здобуття освіти в межах громади, що може стимулювати відтік учнівського контингенту до більш оснащених закладів освіти обласного центру.

Таблиця 16. Моніторинг інклюзивного освітнього простору закладів освіти Великосеверинівської сільської ради

Назва ЗЗСО	**Кіл-ть інклюзивних класів (інст.ф.н.)**	**Кіл-ть дітей в інклюзивних класах**	**Кіл-ть асистентів вчителя, осіб**	**Кіл-ть психологів**	**Кіл-ть соціальних педагогів**	**Наявність у ЗЗСО ресурсної кімнати**
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	4	3	0	0	+
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	6	6	7	1	1	+
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	1	1	1	1	0	-
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	0	0	0	0	0	-
Всього	**11**	**11**	**11**	**2**	**1**	**2**

Кадрове забезпечення психологічної служби у закладах загальної середньої освіти громади є неповним та потребує доукомплектування.

У Созонівському ліцеї працюють практичний психолог і соціальний педагог, а в Оситнязькій філії Великосеверинівського ліцею - один практичний психолог.

У самому Великосеверинівському ліцеї функціонує посада соціального педагога, проте посада практичного психолога залишається вакантною.

Найскладніша ситуація спостерігається у Високобайрацькій гімназії, де повністю вакантними є посади як практичного психолога, так і соціального педагога.

З метою забезпечення якісної підтримки дітей з особливими освітніми потребами в усіх закладах освіти громади сформовано команди психолого-педагогічного супроводу. До їхнього складу входять педагогічні працівники,

батьки дитини та консультант інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). Для дітей організовано проведення корекційно-розвиткових занять, а в закладах загальної середньої освіти облаштовано ресурсні кімнати. На базі Великосеверинівського ліцею функціонує логопедичний пункт, у якому працюють чотири фахівці. Вони надають логопедичні послуги учням і вихованцям закладів освіти всієї громади.

Видатки на оплату праці асистентів вчителів в інклюзивних класах покриваються з місцевого бюджету.

Таблиця 17. Рейтинг ЗЗСО Великосеверинівської сільської ради в рейтингу закладів освіти Кіровоградської області за підсумками НМТ 2025 року

Назва ЗЗСО	Місце	ТОР	Рейт. бал	Бал ЗНО	Учнів / тестів	Склав (%)
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	60	4239	113.5	133.3	18/72	96
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	11	1694	121.6	142.9	9/36	100
Кіровоградська область	-	-	-	132.58	3433/ 13340	94

Аналіз результатів національного мультипредметного тестування свідчить про високий рівень якісної підготовки випускників у закладах загальної середньої освіти Великосеверинівської сільської ради. Обидва ліцеї громади продемонстрували середній бал НМТ, який перевищує середньообласний показник (132,58 бала).

Созонівський ліцей увійшов до ТОП-15 кращих закладів освіти Кіровоградської області, посівши високе 11 місце в обласному рейтингу та 1694 місце у загальноукраїнському реєстрі. Заклад продемонстрував найвищий результат у громаді: середній бал НМТ склав 142,9, рейтинговий бал - 121,6, а рівень складання тестування випускниками сягнув абсолютного показника в 100% (9 учнів / 36 тестів).

Великосеверинівський ліцей посів 60 місце серед закладів освіти Кіровоградської області (4239 місце в Україні). Середній бал складання НМТ становить 133,3 (що також вище за середній показник по області), рейтинговий бал - 113,5, а показник успішності складання тестування сягає 96% (18 учнів / 72 тести).

Показники успішності складання НМТ у закладах освіти Великосеверинівської громади (100% у Созонівському ліцеї та 96% у Великосеверинівському ліцеї) перевищують середньообласний рівень (94%). Це підтверджує високу конкурентоспроможність та належну якість надання освітніх послуг у ЗЗСО громади.

Таблиця 18. Динаміка окремих показників діяльності ЗЗСО Великосеверинівської сільської ради

ЗЗСО	2022/2023 н.р.											ФН (фактична наповнюваність) по закладу	РН (розрахункова наповнюваність)
	1-4 класи			5-9 класи			10-11 класи			К-сть класів усього	К-сть учнів усього		
	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)				
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	58	14,5	5	91	18,2	2	37	18,5	11	186	16,9	12,5
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	28	7	5	32	6,4				9	60	6,67	
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	38	9,5	5	49	9,8				9	87	9,67	
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	67	16,75	5	85	17	2	24	12	11	176	16	
Всього -	16	191		29	257		4	61		40	509	12,73	
ЗЗСО	2023/2024 н.р.											ФН (фактична наповнюваність) по закладу	РН (розрахункова наповнюваність)
	1-4 класи			5-9 класи			10-11 класи			К-сть класів усього	К-сть учнів усього		
	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)				
Великосеверинівський ліцей	4	62	15,5	5	89	17,8	2	44	22	11	195	17,73	12,5

Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району													
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	3	21	7	5	32	6,4				8	53	6,63	
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	42	10,5	5	50	10				9	92	10,22	
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	76	19	5	93	18,6	2	29	14,5	11	198	17,73	
Всього -	15	201		20	264		4	73		39	538	13,79	

ЗЗСО	2024/2025 н.р.											ФН (фактична наповнюваність) по закладу	РН (розрахункова наповнюваність)
	1-4 класи			5-9 класи			10-11 класи			К-сть класів усього	К-сть учнів усього		
	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)				
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	65	16,25	5	82	16,4	2	56	28	11	203	18,45	12,5
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	3	19	6,33	5	38	7,6				8	57	7,13	
Оситнязька філія	4	43	10,75	5	51	10,2				9	94	10,44	

Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району													
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	72	18	5	87	17,4	2	30	15	11	189	17,18	
Всього -	15	199		20	258		4	86		39	543	13,92	

ЗЗСО	2025/2026 н.р.											ФН (фактична наповняність) по закладу	РН (розрахункова наповняність)
	1-4 класи			5-9 класи			10-11 класи			К-сть класів усього	К-сть учнів усього		
	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповнюваність)	К-сть класів	у них учнів	ФН (фактична наповняність)				
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	61	15,25	5	81	16,2	2	53	26,5	11	195	17,73	12,5
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	3	18	6	5	36	7,2	-	-	-	8	54	6,75	
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	44	11	5	61	12,2	-	-	-	9	105	11,67	
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	4	62	15,5	5	88	17,6	2	29	14,5	11	179	16,27	

Всього -	15	185	12,3	20	266	13,3	4	82	20,5	39	533	13,67	

Таблиця 19. Середня вартість утримання учня в громаді

2022/2023 н.р.	2023/2024 н.р.	2024/2025 н.р.	2025/2026 н.р.
56866,00	63278,00	65192,00	56700,00

Аналіз освітньої мережі Великосеверинівської сільської ради за 2022/2023-2025/2026 навчальні роки свідчить про наявність стійких структурних диспропорцій між освітніми закладами громади. Ключовим показником ефективності формування мережі є співвідношення фактичної наповнюваності класів та встановленої розрахункової наповнюваності, яка для громади становить 12,5 учня на клас. Упродовж аналізованого періоду загальний контингент здобувачів освіти коливався від 509 учнів у 2022/2023 н.р. до пікового значення у 543 учні у 2024/2025 н.р., після чого відбулося незначне скорочення до 533 учнів у 2025/2026 н.р. Динаміка середньої наповнюваності класів по громаді загалом є позитивною: у 2022/2023 н.р. фактична наповнюваність складала 12,73 учня на клас при 40 класах, у 2023/2024 н.р. зросла до 13,79 (39 класів), у 2024/2025 н.р. досягла 13,92 (39 класів), а у 2025/2026 н.р. становить 13,67 (39 класів).

Загальногромадський показник стабільно перевищує норматив у 12,5 учнів, що створює загальне позитивне сальдо освітньої субвенції, однак детальний позакласний аналіз виявляє суттєвий розрив між окремими закладами освіти. Великосеверинівський ліцей демонструє постійне зростання наповнюваності з 16,9 у 2022/2023 н.р. (186 учнів) до 17,73 у 2023/2024 н.р. (195 учнів), 18,45 у 2024/2025 н.р. (203 учні) та 17,73 у 2025/2026 н.р. (195 учнів). Созонівський ліцей також демонструє високі показники: 16,0 у 2022/2023 н.р. (176 учнів), 17,73 у 2023/2024 н.р. (198 учнів), 17,18 у 2024/2025 н.р. (189 учнів) та 16,27 у 2025/2026 н.р. (179 учнів). Обидва ліцеї значно перевищують норматив 12,5, генеруючи основну економію бюджетних коштів. Натомість Високобайрацька гімназія залишається критично малокомплектним закладом з показниками фактичної наповнюваності 6,67 у 2022/2023 н.р. (60 учнів, 9 класів), 6,63 у 2023/2024 н.р. (53 учні, 8 класів), 7,13 у 2024/2025 н.р. (57 учнів, 8 класів) та 6,75 у 2025/2026 н.р. (54 учні, 8 класів). Відхилення від нормативу РН в 12,5 у цій гімназії становить майже мінус 6 учнів на клас, що призводить до значного дефіциту державного фінансування на утримання педагогічного штату.

Оситнязька філія демонструє дещо кращі, але також нижчі за норматив показники: 9,67 у 2022/2023 н.р. (87 учнів), 10,22 у 2023/2024 н.р. (92 учні),

10,44 у 2024/2025 н.р. (94 учні) та 11,67 у 2025/2026 н.р. (105 учнів). Хоча у філії спостерігається позитивна динаміка наповнюваності, вона досі не досягає позначки 12,5. Таким чином, функціонування Високобайрацької гімназії та Оситнязької філії потребує постійного перерозподілу залишків субвенції або залучення коштів місцевого бюджету, що підтверджує необхідність подальшої оптимізації освітньої мережі громади.

Таблиця 20. Прогнозована чисельність учнів 1 класу

2025/2026 н.р.	2026/2027 н.р.	2027/2028 н.р.	2028/2029 н.р.	2029/2030 н.р.
39	28	23	20	10

Таблиця 21. Кількість учнів випускних класів

2025/2026 н.р.		*2026/2027 н.р.*		*2027/2028*		*2028/2029*		*2029/2030*	
9 клас	11 клас	9 клас	11 клас	9 клас	11 клас	9 клас	11 клас.	9 клас.	11 клас.
65	**52**	**53**	**27**	**47**	**0**	**46**	**0**	**55**	**0**

Аналіз чисельності учнів випускних класів та демографічних показників у Великосеверинівській сільській територіальній громаді свідчить про тенденції, які вимагають завчасного й системного планування розвитку освітнього простору. У зв'язку з цим у громаді тривають системні процеси щодо оптимізації, трансформації та адаптації мережі відповідно до вимог чинного законодавства й концепції реформи профільної середньої освіти.

З 1 вересня 2027 року, шляхом перепрофілювання існуючих ліцеїв, мережа закладів освіти громади функціонуватиме в оновленій структурі:

1) основу базової середньої освіти формуватимуть два заклади: Великосеверинівська гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району та Созонівська гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району;

2) до складу Великосеверинівської гімназії увійдуть її структурні підрозділи:

- Оситнязька філія Великосеверинівської гімназії Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району;
- дошкільний підрозділ «Сонечко» Оситнязької філії Великосеверинівської гімназії Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району;

3) до складу Созонівської гімназії увійдуть її структурні підрозділи:

- Високобайрацька філія Созонівської гімназії Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району;

- дошкільний підрозділ Високобайрацької філії Созонівської гімназії Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району;
- дошкільний підрозділ «Віночок» Созонівської гімназії Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району.

Сфера дошкільної освіти громади буде представлена як окремою юридичною особою - Великосеверинівським закладом дошкільної освіти «Перлинка» Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району, так і створеними дошкільними підрозділами у складі Оситнязької та Високобайрацької філій. Таке розгалуження дозволить повністю зберегти доступність якісного дошкільного виховання та забезпечити цілісність освітнього середовища у кожному населеному пункті громади.

Таблиця 22. Заклади дошкільної освіти Великосеверинівської сільської ради

Назва ЗДО	**Населений пункт**	**Загальна площа приміщення (м²)**	**Кількість груп**	**Кількість вихованців**	**Музична зала/Фізкультурна зала/Ресурсна кімната**	**Опалення/Водогін/Каналізація**
Великосеверинівський заклад дошкільної освіти загального розвитку "Перлинка" Кропивницького району Кіровоградської області	с. Велика Северинка	629,4	**3**	**32**	+/+/-	+/+/+
Созонівський заклад дошкільної освіти "Віночок" Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Созонівка		**2**	**24**	+/+/+	+/+/+
Оситнязький заклад дошкільної освіти загального типу "Сонечко" Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Оситняжка	410,8	**2**	**28**	+/+/+	+/+/+
Високобайрацька гімназія (дошкільний підрозділ) Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	с. Високі Байраки		**1**	**14**	-/+/-	+/+/+
Всього			**8**	**98**		

Таблиця 23. Фактична наповнюваність груп закладів дошкільної освіти (кількість вихованців)

Назва закладу	2022			2023			2024			2025		
	К-ть	К-ть груп	%	К-ть	К-ть груп	%	К-ть	К-ть груп	%	К-ть	К-ть груп	%
Великосеверинівський заклад дошкільної освіти загального типу "Перлинка" Великосеверинівської сільської ради	51	3	***92,7***	42	3	***76,4***	34	3	***61,8***	32	3	**58,2**
Високобайрацька гімназія (дошкільний підрозділ) Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	16	1	***106,7***	17	1	***113,3***	14	1	**93,3**	14	1	**93,3**
Оситнязький заклад дошкільної освіти загального типу "Сонечко" Великосеверинівської сільської ради	35	2	***100***	21	2	***60***	**24**	**2**	**68,8**	**28**	**2**	**80,0**
Созонівський заклад дошкільної освіти "Віночок" Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	34	3	***61,8***	35	3	***63,6***	**33**	**3**	**60**	**24**	**2**	**68,6**
Разом:	**136**	**9**	***85***	**115**	**9**	***71,9***	**105**	**9**	**65,5**	**98**	**8**	**70,0**

Мережа та функціонування закладів дошкільної освіти Великосеверинівської сільської ради за період з 2022 по 2025 роки демонструє чітку тенденцію до скорочення контингенту вихованців. Загальна кількість дітей у дошкільних закладах громади зменшилася з 136 вихованців (9 груп) у 2022 році до 98 дітей (8 груп) у 2025 році, а рівень заповнюваності мережі знизився з 85% до 70%.

Основною причиною скорочення кількості вихованців-дошкільнят є поглиблення демографічної кризи, зокрема стійке зниження рівня народжуваності в останні роки. Окремо варто згадати про місцевих дітлахів, які виїхали в інші міста чи країни починаючи від лютого 2022 року внаслідок повномасштабного вторгнення та безпекових чинників.

У розрізі закладів спостерігається така динаміка:

Великосеверинівський ЗДО «Перлинка»: кількість вихованців зменшилася з 51 дитини (92,7% заповненості) у 2022 році до 32 дітей у 2025 році, що становить 58,2% від планової потужності 3 функціонуючих груп.

Созонівський ЗДО «Віночок»: у 2022-2024 роках у закладі функціонувало 3 групи з контингентом 33-35 дітей (близько 60-63,6% заповненості). У 2025 році через зменшення кількості дітей мережу було оптимізовано, і в закладі функціонувало вже 2 групи, у яких виховувалося 24 дитини (68,6% від потужності 2 груп).

Оситнязький ЗДО «Сонечко»: після суттєвого спаду у 2023 році (21 дитина, 60%), закладу вдалося частково відновити показники – до 28 дітей у 2025 році (80% заповненості 2 груп).

Дошкільний підрозділ Високобайрацької гімназії: зберігає найвищий рівень комплектування 1 групи, який у 2025 році склав 93,3% (14 дітей при нормі 15).

Таким чином, демографічна ситуація та міграційні процеси вимагають гнучкого реагування, оптимізації групової мережі (як у випадку Созонівського ЗДО) та ефективного використання наявних матеріально-технічних і кадрові ресурсів дошкільної освіти громади.

Характеристика кадрового забезпечення та структурних особливостей закладів дошкільної освіти громади свідчить про стабільну укомплектованість та високий освітньо-кваліфікаційний рівень працівників, хоча й відчуває виражений вплив демографічного старіння персоналу.

Загальна кількість працівників, що задіяна в системі дошкільної освіти громади, дорівнює 54 особам, з яких 65% складає технічний та обслуговуючий персонал, 31,5% – педагогічний персонал, а також 3.5% – медичні працівники. Переважну більшість колективу традиційно становлять жінки, які складають 85.2% від загальної чисельності.

Педагогічний склад нараховує 17 фахівців, які повністю представлені жінками. Оцінка фахового рівня педагогів вказує на потужний освітній потенціал: 13 працівників (76.5%) мають вищу освіту ступеня магістра або спеціаліста, троє осіб здобули рівень молодшого спеціаліста, а одна особа – бакалавра.

Віковий зріз педагогічного колективу демонструє суттєвий дисбаланс у бік досвідчених фахівців та працівників поважного віку. Частка молодих спеціалістів віком до 30 років складає лише 11,8% (дві особи). Основну частину становить категорія від 35 до 49 років (вісім осіб, або 47,1%), тоді як частка педагогів пенсійного віку від 60 років і старше досягає 23,5%.

Найбільші проблеми матеріально-технічного забезпечення закладів освіти Великосеверинівського сільської ради:

1) потребують капітального ремонту покрівлі приміщень закладів освіти (Великосеверинівський ліцеї, ЗДО «Перлинка», ЗДО «Сонечко»);

2) термомодернізація та енергонезалежність приміщень закладів освіти (всі заклади освіти Великосеверинівської сільської ради);

3) облаштування прибудинкових територій закладів освіти (всі заклади освіти сільської ради);

4) облаштування приміщень закладів освіти громади для забезпечення безбар'єрного доступу маломобільних груп населення (всі заклади освіти Великосеверинівської сільської ради);

5) модернізація спортивних майданчиків при закладах загальної середньої освіти (всі заклади загальної середньої освіти сільської ради);

6) проведення капітальних протипожежних заходів в закладах освіти (Созонівський ліцей, Високобайрацька гімназія);

7) відсутність спортивних залів (Оситнязька філія);

8) відсутність актової зали (Оситнязька філії); капітальний ремонт актової зали (Созонівський ліцей);

9) застаріле або не в повному обсязі обладнання навчальних кабінетів (всі заклади загальної середньої освіти сільської ради);

10) оновлення меблями та дидактичними матеріалами ігрових зон в приміщеннях закладів дошкільної освіти (всі заклади дошкільної освіти сільської ради);

11) відсутність окремого приміщення для діяльності Центру позашкільної освіти Великосеверинівської сільської ради;

12) будівництво в с.Созонівка укриття для учасників освітнього процесу Созонівського ліцею.

Учасники освітнього процесу закладів освіти Великосеверинівської сільської ради забезпечені укриттями на 100 %. Загальні потужності цих захисних споруд охоплюють площу в 1820,33 м², створюючи належні умови безпеки із загальною розрахунковою місткістю на 953 особи.

Таблиця 24. Перелік захисних споруд учасників освітнього процесу

Назва ЗО	Адреса розташування	Тип укриття	Власне/Орендоване	Площа укриття, кв.м/Місткість укриття, осіб
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Велика Северинка, вул. Миру, 1а	Найпростіше	Орендоване	72,57/50
	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Велика Северинка, вул. Миру, 2а	Найпростіше	Власне	78/130

Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району+Високобайрацька гімназія (дошкільний підрозділ) Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27601, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Високі Байраки, вулиця Центральна, 5	ПРУ № 42266	Власне	437/50
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27610, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Оситняжка, вул. Центральна, 48 а	ПРУ № 42261	Орендоване	433/260
Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27602, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Созонівка, вул. Центральна, 7	Найпростіше	Орендоване	215/238
Великосеверинівський заклад дошкільної освіти загального типу "Перлинка" Великосеверинівської сільської ради	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Велика Северинка, вул. Миру, 10а	Найпростіше	Власне	51/50
Оситнязький заклад дошкільної освіти загального типу "Сонечко" Великосеверинівської сільської ради	27610, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Оситняжка, вул. Набережна, 64	ПРУ № 42262	Власне	319/125
Созонівський заклад дошкільної освіти "Віночок" Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27602, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Созонівка, вул. Центральна, 7	Найпростіше	Власне	214,76/50

Таблиця 25. Забезпечення доступності у закладах освіти Великосеверинівської сільської ради

Назва ЗО	Кількість пандусів до закладу	Кількість кнопок виклику персоналу біля входу	Безпечні сходи (поручні, контрастні смуги)	Інклюзивний санвузол (кількість)	Паркування	Ширина вхідних дверей (не менше 90 см)	Попереджувальні та інформаційні тактильні елементи біля входу в будівлю	Чи обладнана будівля ліфтом або підйомником для доступу на верхні поверхи?
Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	2	1	+	1	-	+	-	-
Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	0	0	+	0	-	+	-	-
Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	2	2	+	1	-	+	-	+

Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	2	2	+	1	-	+	-	-
Великосеверинівський заклад дошкільної освіти загального типу "Перлинка" Великосеверинівської сільської ради	1	3	+	0	+	+	-	-
Оситнязький заклад дошкільної освіти загального типу "Сонечко" Великосеверинівської сільської ради	1	2	+	0	-	+	-	-
Созонівський заклад дошкільної освіти "Віночок" Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	2	1	+	0	-	-	-	-
Високобайрацька гімназія (дошкільний підрозділ) Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	1	0	+	0	-	+	-	-

У Великосеверинівській сільській територіальній громаді послідовно реалізується державна політика щодо створення безбар’єрного середовища та забезпечення рівного доступу до освітніх послуг для всіх учасників освітнього процесу. Одним із ключових напрямів цієї роботи є впровадження сучасних стандартів безбар’єрності та створення комфортних і безпечних умов для дітей та осіб з інвалідністю.

Важливим кроком у забезпеченні доступності освіти стало придбання за кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти в рамках інструменту Ukraine Facility та коштів місцевого бюджету (співфінансування) двох спеціалізованих шкільних автобусів, обладнаних місцями для перевезення дітей з інвалідністю. Це дозволило забезпечити безпечне та комфортне підвезення учнів до закладів освіти незалежно від їхніх фізичних можливостей.

Яскравим прикладом комплексного підходу до створення інклюзивного освітнього простору є Оситнязька філія. У жовтні 2025 року за сприяння відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради, за підтримки сільського голови, виконавчого комітету та

депутатського корпусу, за кошти місцевого бюджету завершено капітальний ремонт ганку корпусу № 1. Під час виконання робіт будівлю облаштовано сучасним вертикальним підйомником для осіб з інвалідністю, що забезпечує безперешкодний доступ до приміщення та його верхніх поверхів. Також у закладі переоблаштовано санітарно-гігієнічні приміщення відповідно до вимог доступності, що створює комфортні умови для користування ними особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення.

Системна робота з розбудови безбар'єрного освітнього середовища охоплює й інші заклади освіти громади. Зокрема, Великосеверинівський ліцей за підтримки засновника та відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради також послідовно впроваджує заходи, спрямовані на підвищення доступності освітнього простору. У грудні 2025 року вхід на територію ліцею з боку проїжджої частини було облаштовано сучасним пандусом, який забезпечує рівний, безпечний та безперешкодний доступ до закладу освіти для всіх учасників освітнього процесу, зокрема для осіб з інвалідністю, батьків із дитячими візками та інших маломобільних груп населення.

Важливі зміни відбулися і в Созонівському закладі дошкільної освіти "Віночок", де в межах заходів із забезпечення безбар'єрності також облаштовано пандус. Це значно покращило доступність дошкільного закладу для дітей, батьків, працівників та відвідувачів, які мають труднощі з пересуванням, створивши безпечні та комфортні умови для відвідування закладу.

Створення безбар'єрного середовища в закладах освіти Великосеверинівської громади є складовою довгострокової стратегії розвитку громади, спрямованої на забезпечення рівних можливостей, соціальної інтеграції та якісної освіти для кожної дитини. Системна робота триває у напрямі встановлення тактильних елементів навігації та подальшого розширення інклюзивної інфраструктури в усіх закладах освіти громади, адже турбота про безпеку та комфорт кожної дитини залишається головним пріоритетом.

Партнерство та грантові ініціативи в галузі освіти

У 2023 році в межах проєкту «Затишний садок» команда Великосеверинівського ЗДО «Перлинка» у співпраці з ГО «Спільно до дії» та відділом освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради реалізувала ініціативу щодо підвищення рівня безпеки й комфорту в укритті закладу. Проєкт фінансувався в межах програми «Створімо світ гри і дитинства» та мав на меті забезпечення психологічної стійкості й освітнього процесу дітей під час тривог.

Завдяки участі в проєкті та залученому фінансовому ресурсу в підвальному приміщенні, яке використовується як найпростіше укриття, оновили освітлення на світлодіодне, замінили дерев'яні двері на металеві, улаштували покриття бетонної підлоги, пофарбували та естетично оформили стіни. Для забезпечення належних санітарних умов за допомогою металопластикової конструкції та ламінованих панелей відокремили й облаштували туалетну кабінку. Покращення мікроклімату досягли завдяки встановленню чотирьох обігрівачів і кліматичного комплексу. Також приміщення оснастили дитячими меблями, господарськими товарами, розвивальними осередками з бізібордами, бізікубом, крейдовими дошками та мультибордом для малювання, створення яких дозволило забезпечити вихованців закладу та мешканців громади захищеним і затишним простором.

У межах співпраці відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради з БО «Міжнародний благодійний фонд «Руки друзів» упродовж 2023-2025 років успішно реалізовано низку ініціатив щодо модернізації матеріально-технічної бази та відновлення інфраструктури Великосеверинівського ліцею.

Для забезпечення безперебійного освітнього процесу, впровадження сучасних технологій та покращення побутових умов закладу благодійники передали дизельний трифазний генератор потужністю 5 кВт, п'ять акумуляторних світильників, три ноутбуки ASUS, принтер EPSON Eco Tank L1250, комплект з робототехніки ROBOKIT (рівень 2), два магнітно-маркерних фліпчарти, 22 м'яких тримісних крісла для актового залу та чотири містких сміттєвих контейнери. Крім того, за результатами конкурсного відбору було успішно розроблено проєктно-кошторисну документацію та у 2025 році повністю реалізовано проєкт з капітального ремонту даху ліцею, що дозволило суттєво покращити енергоефективність і безпеку будівлі.

Важливою складовою освітньої мережі є Центр позашкільної освіти Великосеверинівської сільської ради, утворений у 2021 році як окрема юридична особа. За відсутності власного приміщення, заклад реалізує свої освітні програми безпосередньо в приміщеннях закладів освіти громади, що дає змогу забезпечити доступність гурткової роботи для дітей у різних населених пунктах громади.

Таблиця 26. Кількість учнів у ЗЗСО, які охоплені позашкільною освітою

№ п/п	Назва ЗЗСО	2022/2023 н.р.	2023/2024 н.р.	2024/2025 н.р.	2025/2026 н.р.
1	Великосеверинівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	39	103	78	79
2	Високобайрацька гімназія Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	31	28	30	27
3	Оситнязька філія Великосеверинівського ліцею	47	60	55	25

	Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району				
4	Созонівський ліцей Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	63	117	80	83
5	Созонівський заклад дошкільної освіти "Віночок" Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	-	-	16	13
Всього:		180	308	259	227

Аналіз динаміки охоплення вихованців гуртковою роботою за 2022/2023–2025/2026 навчальні роки свідчить про формування стійкої системи позашкільної освіти. Після пікового зростання у 2023/2024 н.р. (308 осіб), показник залучення дітей стабілізувався і у 2025/2026 н.р. становить 227 осіб, що на 26,1% перевищує рівень 2022 року. Найбільші обсяги гурткової роботи зосереджені на базі Созонівського (83 вихованці) та Великосеверинівського (79 вихованців) ліцеїв.

У громаді діють наступні цільові програми, спрямовані на розвиток освітньої галузі:

Назва програми	Короткий опис
Програма підтримки молодих педагогів Великосеверинівської сільської ради на 2026-2030 роки	Спрямована на подолання старіння кадрового потенціалу, залучення та закріплення молодих фахівців (віком до 35 років зі стажем до 2 років). Передбачає фінансове стимулювання: щомісячну доплату 3000 грн протягом перших трьох років та одноразову виплату 10 000 грн після першого року роботи. Загальний обсяг фінансування з місцевого бюджету — 3 848 000 грн.
Програма «Шкільний автобус» на території Великосеверинівської сільської ради на 2024-2026 роки»	Забезпечує регулярне та безоплатне перевезення учнів, педагогів і технічного персоналу у сільській місцевості до місць навчання/роботи та зворотно. Фінансова база реалізації заходів становить 4 949,0 тис. грн з місцевого бюджету. Основні видатки спрямовано на придбання ГСМ і запчастин (1 793,0 тис. грн), ремонти автотранспорту (613,0 тис. грн), а також страхування й технічний огляд (44,0 тис. грн).
Програма розвитку інтелектуального, творчого та фізичного потенціалу дітей та молоді Великосеверинівської сільської ради на 2026–2028 роки	Направлена на створення комплексної системи підтримки та заохочення обдарованих дітей та молоді громади. Передбачає залучення здобувачів освіти до олімпіад, конкурсів, турнірів, предметних фестивалів, спортивних змагань та науково-дослідницької діяльності (МАН). Програма впроваджує механізми морального та матеріального стимулювання (одноразові премії) для призерів і переможців у науковому, творчому, спортивному та військово-патріотичному напрямах, а також грошові винагороди для педагогів, тренерів і керівників закладів, які забезпечили їх якісну підготовку.
Програма розвитку дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти Великосеверинівської сільської ради на 2022-2026 роки	Спрямована на досягнення високого рівня надання освітніх послуг у громаді, приведення системи освіти до європейських стандартів та вимог сучасного інформаційно-технологічного суспільства. Передбачає розбудову дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти, впровадження Концепції Нової української школи, підтримку обдарованої молоді, створення інклюзивного середовища та зміцнення матеріально-технічної бази закладів. Загальний обсяг фінансових ресурсів для реалізації програми — 9 299,0 тис. грн.
Програма розвитку та функціонування української мови як державної на території Великосеверинівської сільської ради на 2024-2027 роки	Спрямована на зміцнення статусу української мови в усіх сферах суспільного життя громади, розширення україномовного простору та підтримку національно-культурного середовища. Передбачає проведення просвітницьких і мовно-культурних заходів, популяризацію читання українськомовних видань, інформаційно-роз'яснювальну роботу та сприяння підвищенню рівня володіння державною мовою серед мешканців громади,

	здобувачів освіти й працівників органів місцевого самоврядування.
Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді Великосеверинівської територіальної громади на 2024-2026 роки	Спрямована на формування у дітей та молоді національно-культурної ідентичності, патріотичної свідомості, активної громадянської позиції та готовності до захисту України. Передбачає проведення виховних заходів, акцій, гри «Сокіл» («Джура»), військово-патріотичну підготовку, популяризацію української мови й історії, а також придбання необхідної продукції для виконання заходів.
Програма реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року	Спрямована на забезпечення здобувачів освіти безпечним, якісним, різноманітним та збалансованим гарячим харчуванням, формування навичок здорового способу життя та захист вразливих категорій дітей. Передбачає безоплатне харчування учнів 1–4 класів, капітальний ремонт і модернізацію харчоблоків, закупівлю сучасного обладнання, впровадження системи НАССР, лабораторний контроль безпечності продуктів та підвищення кваліфікації кухарів. Загальний обсяг фінансових ресурсів з місцевого бюджету на 2024–2027 роки — 10 340,0 тис. грн.
Програма розвитку фізичної культури і спорту на території Великосеверинівської територіальної громади на 2024-2026 роки	Спрямована на популяризацію здорового способу життя, профілактику захворювань, розвиток спортивної інфраструктури та забезпечення оптимальної рухової активності мешканців усіх вікових категорій. Передбачає проведення спортивних змагань, придбання обладнання, нагородної атрибутики та харчування для учасників, введення фахівців зі спорту до штату, а також облаштування сучасних багатофункціональних спортивних майданчиків. Загальний обсяг фінансових ресурсів з місцевого бюджету на 2024-2026 роки – 2 187,8 тис. грн.

За оцінкою фахівців профільних структурних підрозділів, реалізація програмних заходів у галузі освіти та суміжних напрямках здійснюється у повному обсязі, із забезпеченням 100% виконання запланованих показників. Це дозволяє гарантувати стабільне функціонування освітньої мережі громади, своєчасне реагування на безпекові виклики та послідовне впровадження ключових галузевих реформ.

5.4.2. Мережа закладів охорони здоров'я

Станом на 01 січня 2026 року на території Великосеверинівської громади лікарні відсутні. Медичне обслуговування населення Великосеверинівської територіальної громади на первинному рівні забезпечується мережею з 3 лікарських амбулаторій загальної практики — сімейної медицини та 2 фельдшерсько-акушерських пунктів:

- Великосеверинівська АЗПСМ *(с. Велика Северинка, пров. Тепличний, 1)* .
- Созонівська АЗПСМ *(с. Созонівка, вул. Паркова, 9)*.
- Оситнязька АЗПСМ *(с. Оситняжка, вул. Центральна, 44)* .
- Високобайрацький ФАП *(с. Високі Байраки, вул. Центральна, 3).*
- Підгайцівський ФАП *(с. Підгайці, вул. Говорова, 49)* .

Таблиця 27. Відомість про об'єкти охорони здоров'я Великосеверинівської ТГ

№ п/п	Назва	Місцезнаходження	Кількість штатних одиниць

Амбулаторії			
1	Великосеверинівська лікарська амбулаторія загальної практики - сімейної медицини	с.Велика Северинка, пров. Тепличний, 1	4
2	Созонівська лікарська амбулаторія загальної практики - сімейної медицини	с.Созонівка вул.Паркова, 9	3
3	Оситнязька лікарська амбулаторія загальної практики - сімейної медицини	с.Оситняжка вул. Центральна,44	2
Фельдшерсько-акушерські пункти			
1	Високобайрацький ФАП	с.Високі Байраки вул. Центральна, 3	1
2	Підгайцівський ФАП	с.Підгайці вул. Говорова, 49	1

У медичних закладах Великосеверинівської ТГ працює 1 сімейний лікар, 7 молодших спеціалістів з медичною освітою та ще 3 працівники, включаючи молодших медичних сестер та водій. Працівники закладів охорони здоров'я постійно проходять курси підвищення кваліфікації, беруть участь у різноманітних тренінгах, семінарах, навчаннях.

Таблиця 28 . Кількість підписаних декларацій мешканців Великосеверинівської ТГ з лікарями у розрізі вікових груп

Заклади охорони здоров'я	Посада	Спеціаліст, ПІП	0-5	6-17	18-39	40-64	65+	Всього
Великосеверинівська лікарська амбулаторія загальної практики-сімейної медицини	лікар загальної практики та сімейної медицини Великосеверинівської лікарської амбулаторії загальної практики-сімейної медицини	Олійник Алефтина Володимирівна	78	419	298	1045	652	2492

Таблиця 29. Показники завантаженості лікарняних закладів Великосеверинівської ТГ, у розрізі населених пунктів

АЗПСМ, ФАПи	Відвідувань, всього	
	2024 рік	2025 рік
Великосеверинівська лікарська амбулаторія загальної практики-сімейної медицини	18720	20870
Созонівська лікарська амбулаторія загальної практики сімейної медицини	13560	11340
Оситнязька лікарська амбулаторія загальної практики-сімейної медицини	4140	4055
Високобайрацький фельдшерсько-акушерський пункт	3288	2870
Підгайцівський фельдшерсько-акушерський пункт	2952	2745

В структурі звернень переважають прохання про надання медичної допомоги за бюджетні кошти, про забезпечення ліками та виробами медичного призначення.

В цілому, всі заклади охорони здоров'я Великосеверинівської ТГ потребують модернізації (80% закладів потребують поточного ремонту, а 20% капітального ремонту).

5.4.3. Мережа закладів соціального захисту населення

Соціальний захист населення є одним із пріоритетних напрямів діяльності Великосеверинівської сільської територіальної громади. Ця функція покликана забезпечувати всебічну підтримку жителів, які опинилися у складних життєвих обставинах або потребують особливої уваги з боку держави та громади: осіб з інвалідністю, людей похилого віку та пенсіонерів, малозабезпечених і багатодітних сімей, а також військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх родин.

У структурі виконавчих органів Великосеверинівської сільської ради функціонує профільний ***Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я***, який здійснює прийом громадян та реалізує комплексні заходи соціальної допомоги.

Ключовими напрями діяльності відділу є:

- Оцінка потреб громади у соціальних і реабілітаційних послугах у співпраці з Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю.
- Надання матеріальної підтримки вразливим категоріям населення: жителям у складних життєвих обставинах, дітям-сиротам, особам похилого віку, ліквідаторам аварії на ЧАЕС, учасникам локальних збройних конфліктів, особам з інвалідністю та родинам полеглих захисників.
- Виплата грошової допомоги ветеранам війни, учасникам бойових дій (зокрема АТО/ООС/ЗСУ), членам сімей загиблих, зниклих безвісти та військовополонених унаслідок збройної агресії РФ проти України.
- Організація та надання соціальних послуг військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх родин.
- Комплексна підтримка сімей полонених, безвісти зниклих та загиблих захисників України.

В умовах повномасштабного вторгнення навантаження на фахівців напряму суттєво зросло.

Пріоритетними завданнями стали:

- В взяття на облік та оформлення довідок внутрішньо переміщеним особам (ВПО).
- Оформлення державних пільг, субсидій та соціальних виплат.

- Налагодження співпраці з благодійними фондами й організаціями для забезпечення гуманітарною допомогою та тимчасовим житлом евакуйованих осіб.

У тісній взаємодії з Центром надання адміністративних послуг (ЦНАП) відділ забезпечує належну реалізацію прав і соціальних гарантій мешканців Великосеверинівської громади відповідно до законодавства України.

Рішенням Великосеверинівської сільської ради 29 червня 2023 року було створено ***Відділ «Центр надання адміністративних послуг Великосеверинівської сільської ради»***.

Кількість населення, що зареєстровано на території громади становить 5716 осіб. Через «ЦНАП» запроваджено надання 239 послуг.

Перелік адміністративних послуг, які надаються через відділ "ЦНАП" Великосеверинівської сільської ради:

- реєстрація актів цивільного стану;
- реєстрація речових прав на нерухоме майно;
- декларування і реєстрація місця проживання;
- послуги соціального характеру;
- послуги ветеранів війни та членів їх сімей;
- послуги у сфері захисту прав дітей;
- послуги нотаріату;
- послуги місцевого значення;
- послуги пенсійного фонду.

Завдяки впровадженню «єдиного вікна» що створено в «ЦНАП» ветерани війни мають можливість отримати комплекс необхідних їм адміністративних послуг в одному місці за мінімальну кількість відвідувань.

Поряд із наданням адміністративних послуг соціального характеру, надзвичайно важливою складовою соціальної політики громади є практична робота з людьми на місцях.

Рішенням сесії Великосеверинівської сільської ради від 18 листопада 2021 року № 989 створено юридичну особу ***Комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг населенню Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області» (далі Центр)***, зареєстрована в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб 21 грудня 2021 року.

Штатним розписом передбачено 14 посад: директор, головний бухгалтер, психолог, 2 фахівця із соціальної роботи, фахівець із супроводу ветеранів та демобілізованих осіб , 8 соціальних робітників.

Центр надає 11 базових соціальних послуг відповідно до затверджених Державних стандартів соціальних послуг: інформування, консультування,

посередництво, представництво інтересів, соціальна профілактика, соціальний супровід сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, екстрене (кризове) втручання, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, догляд вдома.

Діє пункт прокату засобів реабілітації, організовано консультативно гурткову роботу «Смартфон мій помічник», в рамках якої приймають участь 11 осіб та клуб спілкування для осіб, які отримують послугу догляд вдома «Разом веселіше».

Отримують послугу догляд вдома 46 осіб, з яких 1 на умовах повної оплати, 6 отримують послуги на умовах диференційованої оплати.

Також, за розпорядженням сільського голови, на базі Центру діє Ветеранський ХАБ до якого упродовж 2026 року звернулося 166 осіб, у тому числі з питань психологічної підтримки – 11, з соціальних питань – 155 .

Закладом проведено форум «Нічого для ветерана без ветерана» , зустріч з уповноваженим з прав людини з сім'ями безвісти зниклих та полонених, у яких прийняло участь 59 осіб.

Створено дві групи взаємопідтримки, з метою підтримки ментального здоров'я проведено 5 групових зустрічей.

У фахівця із супроводу ветеранів перебувають на супроводі 82 особи.

Також, при Центрі наказом директора від 16 березня 2023 року № 7-од, відповідно розпорядження сільського голови від 26 січня 2023 року №7-од, створено мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та /або насильства за ознакою статі.

Безпосередньо мобільною бригадою упродовж 2026 року здійснено 6 виїздів, на супроводі перебувають дві родини, члени яких раніше ставали жертвами домашнього насильства.

Станом на 01 серпня 2026 року на соціальному супроводі фахівця із соціальної роботи перебувають 2 сім'ї ДБСТ, у яких виховуються 21 дитина, з яких – 11 діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування та 1 прийомна родина у якій 4 дітей.

Також здійснюється супровід 2 сімей опікунів.

Створені та діють групи взаємопідтримки.

Психологом закладу надано 106 індивідуальних консультацій та проведено 25 групових заходів, у яких прийняли участь 135 учасників.

КЗ «Центр надання соціальних послуг населенню» забезпечує розгалужену систему підтримки мешканців громади, надаючи повний спектр базових соціальних послуг — від догляду вдома до опіки над прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу та комплексної підтримки захисників і їхніх родин.

Важливою складовою цілісної системи соціального захисту в громаді є не лише допомога родинам у складних життєвих обставинах, а й своєчасний правовий захист дітей із таких сімей. Для забезпечення державного контролю за умовами проживання, виховання та збереженням прав неповнолітніх у структурі виконавчих органів громади функціонує ***Служба у справах дітей Великосеверинівської сільської ради***. Служба здійснює відповідну соціальну роботу з сім'ями та особами, які опинилися у складних життєвих обставинах, забезпечує ефективне здійснення соціального супроводження прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

Проводиться робота щодо виявлення дітей, які опинились в складних життєвих обставинах, з метою попередження дитячої безпритульності та бездоглядності, недопущення вилучення із біологічної родини. В результаті проведеної роботи протягом 2025 року 8 дітей взято на облік, як такі, що опинилися в складних життєвих обставинах та батьки яких ухиляються від виконання батьківських обов'язків.

Забезпечено щотижневе проведення профілактичних заходів (рейдів) «Діти вулиці», «Вокзал» з метою своєчасного виявлення дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, недопущення соціального сирітства. Станом на 01 серпня 2026 року проведено 33 рейди під час яких виявлено 6 дітей, які були попереджені щодо правил поведінки та обстежено умови проживання 44 сімей. 2 дітей отримали статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.

5.4.4. Мережа закладів культури

Мережа закладів культури Великосеверинівської територіальної громади становить 6 клубних, 6 бібліотечних установ та 1 школа мистецтв. Штатна чисельність працівників культурних закладів складає: 30 шт. од.

Основними завданнями та напрямками діяльності відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму Великосеверинівської сільської ради у сфері культури є реалізація державної політики у галузі культури, збереження і розвиток української культури та народної творчості, підтримка і розвиток аматорського мистецтва, організація та координація культурно-мистецьких заходів, надання інформаційно-методичної допомоги закладам культури, підвищення професійної майстерності працівників культури, розвиток творчих ініціатив, впровадження інноваційних підходів у діяльність закладів культури громади та популяризація культурно-мистецької діяльності.

Таблиця 30. Перелік закладів, що включені до базової мережі закладів культури

№ п/п	Найменування закладу культури	Місцезнаходження закладу	Тип закладу	Організаційно-правова форма	Штатна чисельність

1	Великосеверинівська центральна бібліотека Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Велика Северинка, вул. Миру, 1а	бібліотека	комунальна організація (установа, заклад)	1
2	Високобайрацька сільська бібліотека – філія Великосеверинівської центральної бібліотеки Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Високі Байраки, вул. Центральна, 5	бібліотека	комунальна організація (установа, заклад)	1
3	Лозуватська сільська бібліотека – філія Великосеверинівської центральної бібліотеки Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Лозуватка, вул. Річна, 1	бібліотека	комунальна організація (установа, заклад)	0,5
4	Оситнязька сільська бібліотека – філія Великосеверинівської центральної бібліотеки Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27610, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Оситняжка, вул. Центральна, 48	бібліотека	комунальна організація (установа, заклад)	1
5	Підгайцівська сільська бібліотека – філія Великосеверинівської центральної бібліотеки Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Підгайці, вул. Говорова, 5	бібліотека	комунальна організація (установа, заклад)	1
6	Созонівська сільська бібліотека – філія Великосеверинівської центральної бібліотеки Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27602, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Созонівка, вул. Паркова, 1	бібліотека	комунальна організація (установа, заклад)	1
7	Оситнязький центр культури і дозвілля Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27610, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Оситняжка, вул. Центральна, 48	центр культури і дозвілля	комунальна організація (установа, заклад)	6

8	Великосеверинівський сільський будинок культури – філія Оситнязького центру культури і дозвілля Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Велика Северинка, вул. Миру, 1а	будинок культури	комунальна організація (установа, заклад)	2
9	Високобайрацький сільський будинок культури – філія Оситнязького центру культури і дозвілля Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Високі Байраки, вул. Центральна, 5	будинок культури	комунальна організація (установа, заклад)	2,5
10	Лозуватський сільський клуб – філія Оситнязького центру культури і дозвілля Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Лозуватка, вул. Річна, 1	клубний заклад	комунальна організація (установа, заклад)	0,5
11	Підгайцівський сільський клуб – філія Оситнязького центру культури і дозвілля Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27613, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Підгайці, вул. Говорова, 5	клубний заклад	комунальна організація (установа, заклад)	0,5
12	Созонівський сільський будинок культури – філія Оситнязького центру культури і дозвілля Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27602, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Созонівка, вул. Паркова, 1	будинок культури	комунальна організація (установа, заклад)	3
13	Созонівська школа мистецтв Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району	27602, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Созонівка, вул. Паркова, 5	заклад освіти сфери культури	комунальна організація (установа, заклад)	13

На території громади у сфері культури та культурної спадщини діє «Програма розвитку культури та охорони культурної спадщини Великосеверинівської сільської ради на 2025-2026 роки». Програма розроблена з метою забезпечення розвитку культури, мистецтва та збереження об’єктів культурної спадщини на території сільської ради. Вона визначає пріоритетні цілі, стратегічні напрямки та механізми здійснення програми культурної самореалізації жителів сіл Великосеверинівської громади. Доступ до

культурних цінностей та участь в культурному житті є фундаментальним правом кожного мешканця населених пунктів Великосеверинівської сільської ради.

5.4.5. Фізична культура і спорт

Досягнення спортсменів Великосеверинівської територіальної громади на обласних та всеукраїнських змаганнях сприяють формуванню позитивного іміджу громади, підвищують її впізнаваність серед спортивної спільноти та органів державної влади й місцевого самоврядування.

Важливою подією для громади стало визнання її спортивних досягнень у 2025 році, коли Великосеверинівська територіальна громада була визнана кращою спортивною громадою Кіровоградської області серед сільських територіальних громад.

У 2026 році громада гідно представила Кіровоградську область на фінальних змаганнях «Найкраща сільська спортивна громада України – 2026», що проходили у селі Ворохта Івано-Франківської області, де виборола почесне ІІІ місце.

З метою розвитку фізичної культури і спорту, організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи, а також залучення різних категорій населення, зокрема дітей та молоді, осіб з інвалідністю, до регулярних занять фізичною культурою і спортом, у 2025 році створено комунальний заклад «Центр розвитку фізичної культури та спорту «СТАРТ» Великосеверинівської сільської ради». Водночас через об'єктивні обставини діяльність Центру наразі не може здійснюватися в повному обсязі, що обмежує його потенціал щодо розвитку спортивної сфери громади.

На території громади функціонують спортивні секції з волейболу та спортивно-туристичний гурток. Їхні вихованці є переможцями та призерами обласних і всеукраїнських змагань.

Активно розвиваються команди з футболу, футзалу та волейболу (чоловіча, жіноча й юнацька), які регулярно беруть участь в обласних спортивних змаганнях та неодноразово ставали їх переможцями і призерами.

Матеріально-технічна база спортивної галузі Великосеверинівської територіальної громади включає 4 спортивні зали, 2 футбольні поля, 20 спортивних майданчиків та 1 критий стрілецький тир.

Подальший розвиток сфери фізичної культури і спорту передбачає модернізацію спортивної інфраструктури, покращення матеріально-технічної бази, забезпечення повноцінного функціонування комунального закладу «Центр розвитку фізичної культури та спорту «СТАРТ», розширення мережі спортивних секцій із залученням кваліфікованих тренерів-викладачів, а також

створення умов для збільшення рівня охоплення населення регулярними заняттями фізичною культурою і спортом.

5.5. Туристично та курортно-рекреаційна сфера

На території громади у сфері туризму діє «Програма розвитку туризму і промоції у Великосеверинівській територіальній громаді на 2024-2026 роки».

Діючі туристичні маршрути на території Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області є: «Верхів'я річки Інгул», «Музеї та колекції Великосеверинівської громади», «Високі Байраки – земля козака Мамая».

Крім цього на території громади налічується біля ста курганів, що своєю величчю нагадують нам про ті століття, для яких не існує літопису. До цих пір вчені та історики сперечаються про їх походження та цільове призначення. Чи це могили, чи оборонні споруди, спостережні пункти, визначники сторін світу, стародавні святилища, храми й ін.

Туристичним магнітом Великосеверинівської громади вважається гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Верхів'я річки Інгул», яка знаходиться, в Оситнязькому старостинському окрузі поблизу села Петрове, площа пам'ятки — 14 га. Територія цієї ділянки являє собою збережену у природному стані частину заплави річки Інгул у його верхів'я (приблизно 10 км до витоків). Привертає увагу ділянка ще і тим, що тут знаходиться декілька природних джерел, які не замерзають взимку.

На території Великосеверинівської сільської територіальної громади розташовані цінні природні об'єкти, які мають потенціал для розвитку екологічного та рекреаційного туризму. Одним із них є заповідне урочище місцевого значення **«Сарганівський ліс»**, розташоване на південь від села Високі Байраки. Урочище площею 10 га створене з метою збереження цінного лісового масиву та біорізноманіття. На його території зростають природні насадження ясена і клена, трапляються рідкісні види рослин, зокрема шоломниця висока.

Природні ландшафти громади, зокрема ліси, балки, луки та водойми, формують сприятливі умови для розвитку екологічного, пізнавального та рекреаційного туризму. Збереження природної спадщини та її раціональне використання є важливою складовою сталого розвитку громади й створює передумови для формування туристичних маршрутів, організації відпочинку на природі та популяризації місцевих природних ресурсів.

Однією з пам'яток історико-культурної спадщини Великосеверинівської територіальної громади є **церква Святих Адріана і Наталії** в селі Високі Байраки. Храм, збудований у 1893–1895 роках, є цінною пам'яткою сакральної

архітектури кінця XIX століття. Першою православною святинею села була дерев'яна церква Святої великомучениці Катерини, споруджена у 1787 році.

У радянський період храм зазнав руйнувань і використовувався як заклад культури. У 1996 році будівлю передали релігійній громаді, після чого її було відновлено як діючий православний храм.

Сьогодні церква є важливим духовним, історико-культурним об'єктом громади та має потенціал для розвитку культурно-пізнавального туризму. Щороку 8 вересня тут відзначають храмове свято, яке об'єднує жителів громади та гостей.

На території громади знаходяться 4 музеї із них 2 шкільні:

1. Історико-краєзнавчий музей села Велика Северинка

2. Меморіальна музейна кімната «Василь Биков і Наш край» (с.Велика Северинка);

3. Музей історії села Оситняжка;

4. Історико-краєзнавчий музей села Оситняжка.

Туристична інфраструктура Великосеверинівської сільської територіальної громади перебуває на етапі розвитку та потребує подальшого розширення. Основним об'єктом розміщення гостей є готельно-ресторанний комплекс «Козацька застава», який налічує 22 готельні номери та забезпечує послуги проживання, харчування й організації дозвілля. Наявність такого закладу створює передумови для прийому туристів, проведення культурних, спортивних і ділових заходів, а також розвитку внутрішнього туризму. Подальший розвиток туристичної інфраструктури, розширення спектра туристичних послуг і популяризація природної та історико-культурної спадщини громади сприятимуть підвищенню її туристичної привабливості.

6. Містобудівна документація

Генеральні плани є містобудівною документацією, планувальним документом, обов’язковим до виконання, що визначає принципові рішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту. Є основним документом на місцевому рівні, що призначений для довгострокової стратегії планування та забудови території.

Рішенням сесії Великосеверинівської сільської ради від 22 грудня 2023 року № 1438 затверджено програму «Розвитку земельних відносин та розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генеральних планів населених пунктів, детальних планів території Великосеверинівської сільської ради на 2024 – 2026 роки»

Необхідність розроблення Програми зумовлена тим, що відповідно до чинного законодавства, органам місцевого самоврядування необхідно забезпечити:

-внесення відомостей до Державного земельного кадастру про функціональні зони територій, визначені у містобудівній документації на місцевому рівні, що затверджена;

-внесення відомостей до Державного земельного кадастру про межі територій пам'яток, історико-культурних заповідників, історичних ареалів населених пунктів та зон охорони пам'яток культурної спадщини, зазначені в історико-архітектурному опорному плані (за наявності);

-внесення відомостей до Державного земельного кадастру про обмеження у використанні земель у сфері забудови;

-розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади.

Основними стратегічними цілями Програми є забезпечення пріоритету вимог екобезпеки у процесі використання земель, раціональне розміщення та оптимальне забезпечення земельними ресурсами виробничих сил, гармонійне поєднання господарської діяльності з охороною довкілля, підвищення родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення, захист ґрунтів від ерозії та створення на цій основі умов зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції для зміцнення продовольчої безпеки країни.

Основними завданнями Програми є:

1) забезпечення координації діяльності суб'єктів містобудування щодо комплексної забудови населеного пункту, забезпечення розробки Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генеральних планів населених пунктів, детальних планів, проведення експертизи та затвердження містобудівної документації; контроль за розміщенням та будівництвом об'єктів містобудування відповідно до затвердженої містобудівної документації;

2) здійснення контролю за додержанням земельного законодавства, використання та охорони земель комунальної власності відповідно до чинного законодавства України;

3) виявлення резервів земельних ресурсів, придатних для використання за цільовим призначенням у різних галузях економіки;

4) перерозподіл земель між галузями економіки, виходячи з придатності земель для використання за цільовим призначенням, обґрунтування та врахування всіх складових деградаційних процесів і явищ на землях усіх категорій та форм власності;

5) інформування господарств сільськогосподарського призначення та громадян, які ведуть одноосібну сільськогосподарську діяльність щодо заходів призупинення процесів деградації земель і падіння родючості ґрунтів, щодо

відтворення родючості ґрунтів на техногенно-забруднених землям сільськогосподарського призначення.

У програмі визначені основні напрями проведення земельної реформи, намічені заходи щодо охорони земель та проведення робіт щодо відновлення і поліпшення стану ґрунтів.

Програма має сприяти активізації процесу загального розвитку земельних відносин в сільській раді та докорінно поліпшити охорону земельних ресурсів. Ними слід вважати:

1)земельну реформу, реорганізацію і реструктуризацію аграрного землекористування, землевпорядні роботи з обов'язковим урахуванням не лише соціально-економічних, а й екологічних чинників і вимог, а також радикальні зміни у формах, характері та структурі використання земель;

2)розробку і реалізацію комплексу правових, нормативних, організаційних, економічних та техніко-технологічних заходів, спрямованих на запровадження контурно-меліоративної організації території аграрних підприємств і фермерських господарств, застосування грунто і природозахисних технологій у землеробстві, екологобезпечних методів хімізації сільськогосподарського виробництва та ін.;

3)створення системи ефективного та дійового контролю за екологічно грамотним використанням земель, охороною ґрунтів і виконанням заходів, спрямованих на підвищення їх родючості, за дотриманням вимог комплексної програми охорони земель у кожному аграрному підприємстві та фермерському господарстві, а також іншими власниками землі й землекористувачами;

4)проведення грошової оцінки землі, створення ринку землі, складання планів земельно-господарського землеустрою і інвентаризації земель, встановленню меж населених пунктів тощо.

Одним із найголовніших етапів реалізації даної програми є розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади - містобудівна документація на місцевому рівні, документація із землеустрою, що визначає планувальну організацію, функціональне призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення, дорожньої мережі, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території та поєднує в собі 10 видів містобудівної та землевпорядної документації.

Таблиця 31. Генеральні плани та проєкти забудови

Назва населеного пункту	Назва містобудівної документації	Рік затвердження	Потребує коригування
с.Велика Северинка	Генеральний план №1496 від 22.05.2020р	2020	ні
с.Підгайці	Генеральний план № 1755 від 11.02.2025 року	2025	ні
с.Лозуватка	Проект планіровки та забудови села Лозуватка Кіровоградського району Кіровоградської області (Генеральний план села Лозуватка) березень 1970 року	1970	так
с.Кандаурове			так
с.Оситняжка	Генеральний план №1497 від 12.09.2020р.	2020	ні
с.Петрове	Генеральний план №1178 від 03.05.2022р.	2022	ні
с.Високі Байраки	Генеральний план №400 від 22.08.2014р	2014	так
с.Андросове	Генеральний план №1180 від 03.05.2022р.	2022	ні
с.Червоний Кут	Генеральний план №1181 від 03.05.2022р.	2022	ні
с.Рожнятівка	Генеральний план №1179 від 03.05.2022 р.	2022	ні
с.Созонівка	Проект планіровки та забудови села Созонівка Кіровоградського районна Кіровоградської області затвердженого розпорядженням Кіровоградської обласної ради народних депутатів Виконавчий комітет від 18 грудня 1985 року № 564-р та Проект забудови кварталу рішенням Созонівської сільської ради від 16.07.2002 року № 42	1985; 2002	так

7.Економічний розвиток

На території Великосеверинівської ТГ відповідно до даних Єдиного державного реєстру підприємств та організацій зареєстровано 592 підприємства різних форм власності. У відсотковому співвідношенні 53 % фізичні особи-підприємці та 47% юридичні особи.

Рисунок 7. Кількість зареєстрованих суб'єктів господарської діяльності у Великосеверинівській ТГ

Основними суб'єктами господарської діяльності на території громади є промислові підприємства, фермерські та особисті селянські господарства, фізичні особи-підприємці.

Таблиця 32. Основні галузі господарської діяльності*

Галузь	Кількість	Частка від загальної кількості, %
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	52	22,7
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	49	21,4
Надання інших видів послуг	29	12,7
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	17	7,4
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	13	5,7

*Джерело: Міністерство юстиції України

Основними видами господарської діяльності у Великосеверинівській сільській територіальній громаді є оптова та роздрібна торгівля та сільське господарство.

Таблиця 33. Мережа об'єктів торгівлі Великосеверинівської громади

№ з/п	Назва об'єкта торгівлі / підприємства	Населений пункт, адреса	Спеціалізація	Режим роботи
1	Супермаркет «Файно-Маркет»	с. Созонівка, вул. Центральна, 1	Змішаний асортимент	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
2	Супермаркет «Копілка»	с. Созонівка, вул. Академічна, 9	Змішаний асортимент	08:00 – 23:00 (без перерви та вихідних)
3	Магазин «Черняховка»	с. Созонівка, вул. Центральна, 5а	Змішаний асортимент	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
4	Магазин «Сільпо»	с. Підгайці, вул. Говорова, 17	Змішаний асортимент	08:00 – 20:00 (перерва 13:00–14:00, вихідний: понеділок)
5	Міні-маркет «Оптовичок»	с. Підгайці, вул. Козака Мамая, 1а	Змішаний асортимент	08:00 – 20:00 (без перерви та вихідних)
6	Торговий комплекс «Джерельний»	с. Підгайці, вул. Тарана, 2а	Змішаний асортимент	08:00 – 20:00 (без перерви та вихідних)
7	Магазин на АЗС ПП «АМІК-Україна»	с. Підгайці, вул. Паркова, 19	Змішаний асортимент / АЗС	Цілодобово
8	Магазин на АЗС БРСМ	с. Підгайці, вул. Паркова, 44	Змішаний асортимент / АЗС	Цілодобово
9	Магазин «Пай»	с. Підгайці, вул. Кочерещенка, 2б	Непродовольчі товари	08:00 – 17:00 (без перерви та вихідних)
10	Магазин «Продукти»	с. Велика Северинка, пров. Шосейний, 3	Змішаний асортимент	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
11	Торговий комплекс	с. Велика Северинка,	Змішаний	08:00 – 21:00 (без перерви та

	«Джерельний»	вул. Миру, 3а	асортимент	вихідних)
12	Магазин ФОП Шуляренко О. А.	с. Велика Северинка, вул. Бикова, 4	Непродовольчі товари	08:00 – 17:00 (без перерви, вихідний: неділя)
13	Магазин ФОП Цапушел І. С.	с. Лозуватка, вул. Гагаріна, 14	Змішаний асортимент	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
14	Магазин на АЗС ПП «АМІК-Україна»	с. Лозуватка, вул. Спортивна, 1а	Змішаний асортимент / АЗС	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
15	Магазин	с. Оситняжка, вул. Центральна, 1а	Змішаний асортимент	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
16	Магазин «Міні-маркет»	с. Оситняжка, вул. Центральна, 44	Змішаний асортимент	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
17	Магазин «Світлана»	с. Оситняжка, вул. Центральна, 44а	Продовольчі товари	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
18	Магазин «Тетяна»	с. Оситняжка, вул. Центральна, 100	Продовольчі товари	08:00 – 21:00 (без перерви та вихідних)
19	Магазин	с. Оситняжка, вул. Божедаївська, 34а	Змішаний асортимент	08:00 – 13:00 (вихідний: неділя)
20	Магазин ФОП "Мрія"	с. Високі Байраки, вул. Вільна, 6	Змішаний асортимент	08:00 – 18:00 (перерва 12:00–14:00, вихідні: неділя, понеділок)
21	Магазин ПСК "Інгул"	с. Високі Байраки, вул. Набережна, 123а	Змішаний асортимент	08:00 – 20:00 (перерва 13:00–14:00, без вихідних)
22	Магазин ФОП "Масенко"	с. Високі Байраки, вул. Лісова, 21	Змішаний асортимент	08:00 – 18:00 (перерва 13:00–14:00, вихідний: понеділок)

Таблиця 34. Найбільші виробники Великосеверинівської ТГ у галузі сільськогосподарської продукції

Назва сільськогосподарського підприємства	Площа земель, що перебуває в обробітку, га	Старостинський округ
ФГ Високобайрацьке	2900	Високобайрацький старостинський округ
ДПДГ "Елітне "ІСГС НААН"	1900	Созонівський старостинський округ
СТОВ "Фрунзе"	1838	Оситнязький старостинський округ
ПРАТ "СГ Надія НОВА"	1540	с.Велика Северинка
ФГ Шаповалова Олександра Григоровича	1030	с.Велика Северинка
СФГ Мельниченка В.О.	843	Оситнязький старостинський округ
ФГ Мороза Миколи Петровича	518	с.Підгайці
ФГ "Вікторія"	496	Оситнязький старостинський округ
ФГ Станіслав	463	с.Велика Северинка (центр)
ФГ "Фортуна - 2008"	238	с.Велика Северинка (центр)
ФГ "Сакура -12"	204	
ФГ "Максимова Бориса Григоровича	157	Високобайрацький старостинський округ
ФГ Жабокрицького О.М.	147	Оситнязький старостинський округ
ФГ "Ласко"	90	Високобайрацький старостинський округ

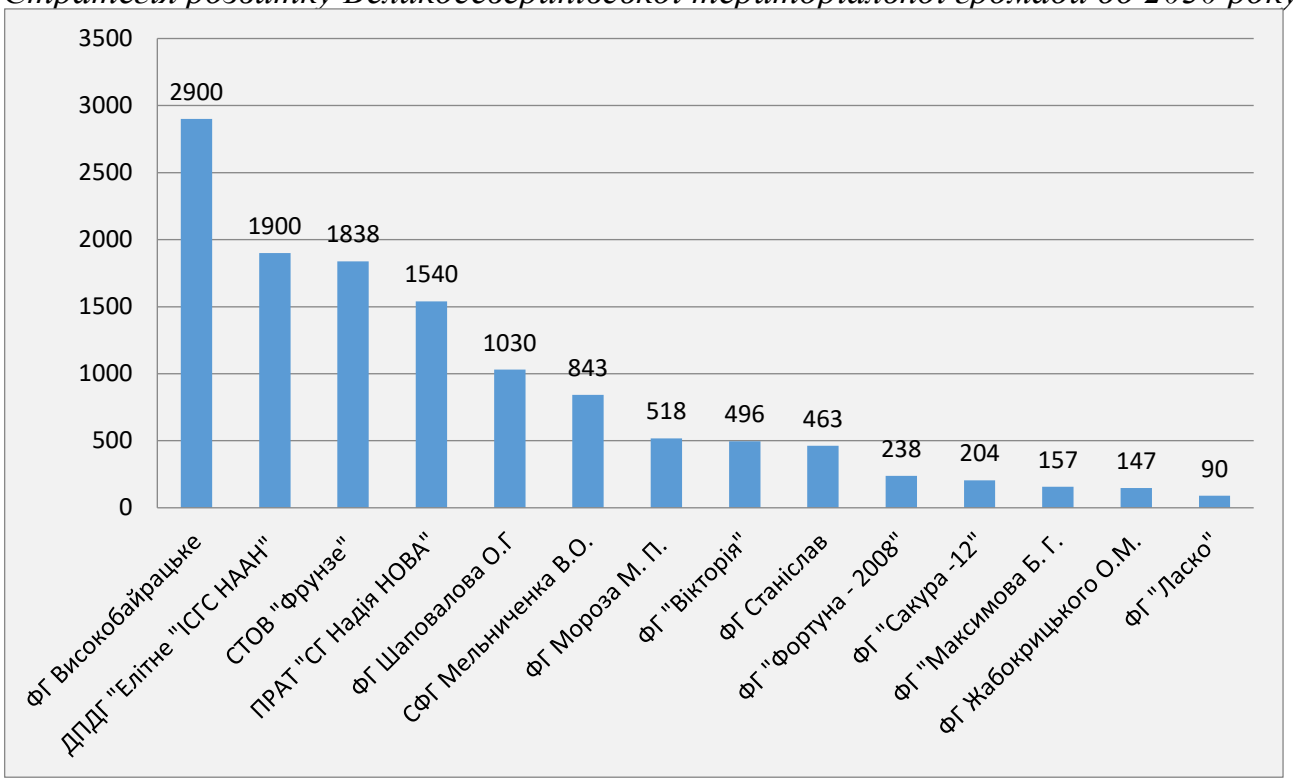

Рисунок 8. Найбільші виробники Великосеверинівської ТГ у галузі сільськогосподарської продукції

У господарстві ***ФГ «Високобайрацьке» (с.Високі Байраки)*** велику увагу приділяють не лише рослинництву, а й тваринництву. Загальна площа землі в господарстві становить 2900 га. На підприємстві працює понад 15 робітників, це люди віддані своїй справі, вони шанують традиції та працюють для збереження державності і підтримання високого рейтингу рідного краю.

Державне підприємство «Дослідне господарство «Елітне» Інституту сільського господарства Степу Національної академії аграрних наук» (с.Созонівка є одним із провідних насіннєвих і тваринницьких господарств не лише на Кіровоградщині, а й у системі НААН.

Важливе місце в стратегії розвитку підприємства займає тваринництво, яке розвивається в двох напрямках – племінний і товарний, вирощування племінного молодняку ВРХ і свиней та виробництво товарної продукції – молока і м’яса.

Основними видами діяльності ***приватного акціонерного товариства "СГ НАДІЯ НОВА" (с.Велика Северинка)*** є вирощування зернових, зернобобових, олійних культур. Окрім рослинництва в товаристві розвивається тваринництво. Основні клієнти та ринок збуту є товариства різних форм власності Кіровоградської, Полтавської, Дніпропетровської та інших областей України.

На території громади функціонує ***Інститут сільського господарства Степу НААН (с.Созонівка)*** розпочав свою наукову діяльність у 1912 р. На

даний час до складу мережі установи входять 3 дослідних господарства: ДП "ДГ "Елітне" ІСГС НААН" (Кіровоградський район с.Созонівка); ДП "ДГ "Червоний землероб" КДСГДС НААН" (Бобринецький район); ДП "ДГ "Ставидлянське" ІСГС НААН" (Олександрівський район).

На базі установи з 1998 р. функціонує Центр наукового забезпечення АПВ Кіровоградської області, до складу якого входять також Кіровоградський національний технічний університет та Кіровоградська філія ДУ «Інститут охорони ґрунтів України».

У головній науковій установі Центру працює 29 дослідників, з яких 14 є експертами-дорадниками з різних напрямків агропромислового виробництва. Науковий потенціал – 2 доктора та 12 кандидатів сільськогосподарських, технічних та економічних наук, 7 науковців мають вчене звання.

Для послуг товаро-виробників функціонує 2 науково-технологічних та 1 виробничо-господарський відділи, 6 лабораторій та 1 сектор, постіно діюча виставка наукової продукції.

Іншим важливим стовпом економічного розвитку громади є ***ТОВ «Ландтех»*** - офіційний дилер світових виробників сільськогосподарської техніки та додаткового обладнання: John Deere, JCB, Bicchi, Gregoire Besson, Geringhoff, Fast, Sulky, Yetter, який розташований на території с. Велика Северинка. Професійна команда товариства завжди готові надати клієнтам послуги з продажу техніки John Deere та JCB, інших брендів (Bicchi, Gregoire Besson, Geringhoff, Fast, Sulky, Yetter), вживаної сільгосптехніки, сервісне обслуговування, продаж оригінальних запасних частин. Посилання на сайт

Окрім аграрного сектору, вагому роль у формуванні дохідної частини бюджету відіграє промисловий комплекс.

ТОВ «ДАБЛ ДЕККЕР» (с.Велика Северинка) займається виробництвом комбікормів для сільськогосподарських тварин та птиці, які виробляються на обладнанні виробництва США з застосуванням преміксів компанії "Prostafeed"(Нидерланди). Посилання на сайт

В селі Підгайці розташовано ***ТОВ АК «Фаворит»,*** що заснована в 2016 році та займається реалізацією сільськогосподарської техніки та запасними частинами, самі виробляють професійну сільськогосподарську техніку з застосуванням високих технологій та інноваційних розробок.

Таким чином, економічний каркас громади характеризується наявністю чітко визначених бюджетоутворюючих підприємств, які забезпечують основну частку податкових надходжень та формують ринок праці. Водночас наявна структура економіки потребує підвищення рівня переробки сировини, залучення інвестицій для диверсифікації виробництва та активнішої підтримки малого й середнього бізнесу. Ключовим завданням Стратегії є створення сприятливого ділового клімату для розширення діючих потужностей та

залучення зовнішнього капіталу.

8.Фінансовий стан та бюджет територіальної громади

Фінансова ситуація громади у 2026 році залишається стабільною, але з ознаками напруженості. Доходи зростають, проте витрати збільшуються значно швидше, що призводить до скорочення профіциту. Це свідчить про активний розвиток та розширення програм, але водночас створює ризики для майбутньої збалансованості бюджету.

Таблиця 35. Основні показники виконання місцевого бюджету Великосеверинівської сільської ТГ за січень 2025–2026 років *(тис. грн)*

Показники виконання	**Загальний фонд**			**Спеціальний фонд**			**Разом**		
Січень – Січень	2025	2026	Темп росту, %	2025	2026	Темп росту, %	2025	2026	Темп росту, %
Доходи	7 539,1	8 763,4	116,2% (+1 224,3)	40,5	55,5	136,9% (+15,0)	7 579,7	8 819,0	116,3% (+1 239,3)
Видатки	4 797,4	7 458,2	155,4% (+2 660,8)	54,3	—	-54,3	4 851,7	7 458,2	153,7% (+2 606,4)
Кредитування	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Дефіцит (-) / Профіцит (+)	+2 741,7	+1 305,2	-1 436,4	-13,7	+55,5	+69,3	+2 727,9	+1 360,8	-1 367,1

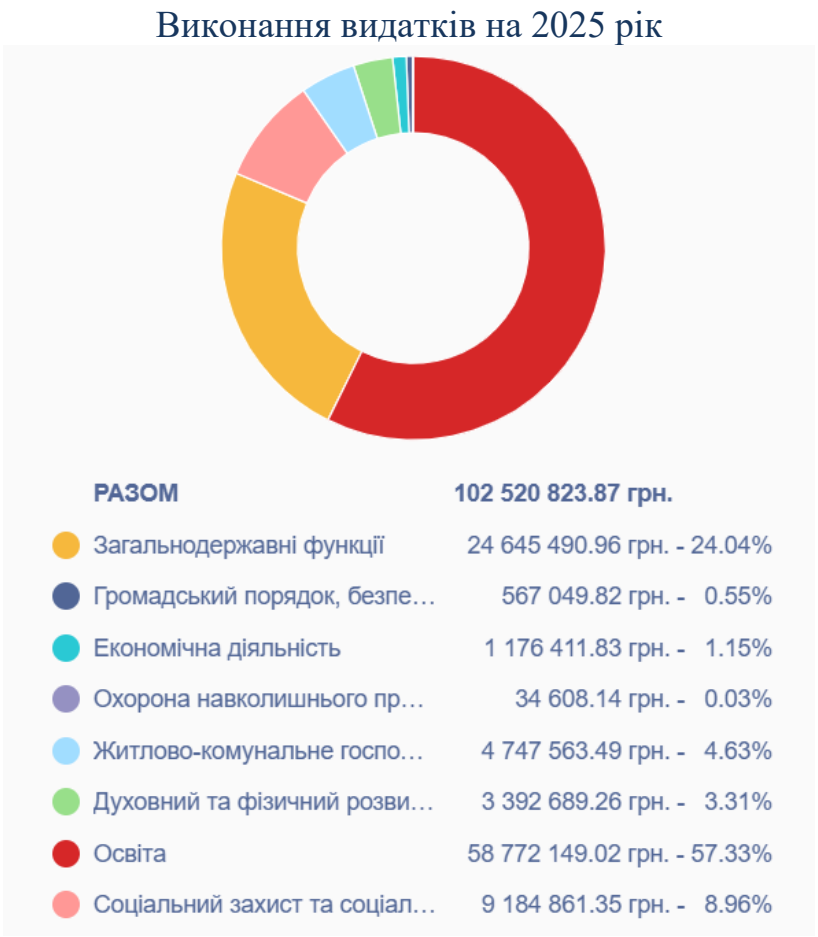

Рисунок 10. Виконання бюджету Великосеверинівської сільської територіальної громади у 2025 році

Загальний обсяг доходів місцевого бюджету становить 111 696 493,39 грн. За джерелами надходжень структура доходів розподілилася наступним чином:

- Податкові надходження (69,66%): 77 804 165,60 грн — становлять левову частку (майже 70%) усіх доходів громади. Це свідчить про високий рівень власної фінансової спроможності та активну економічну діяльність на території громади.
- Офіційні трансферти (27,60%): 30 825 348,77 грн — є другим за величиною джерелом надходжень (дотації та субвенції з державних чи інших бюджетів).
- Доходи від операцій з капіталом (1,57%): 1 748 120,24 грн — незначна частка надходжень від продажу чи використання майна/земель.
- Неподаткові надходження (1,18%): 1 318 858,78 грн — адмінзбори, штрафи, плата за послуги тощо.

Загальний обсяг видатків місцевого бюджету становить 102 520 823,87 грн. За функціональною структурою кошти розподілилися наступним чином:

- Освіта (57,33%): 58 772 149,02 грн — найбільша стаття видатків (більше половини бюджету), що покриває утримання закладів освіти, виплату заробітної плати та організацію навчального процесу.
- Загальнодержавні функції (24,04%): 24 645 490,96 грн — забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування та адміністрування процесів у громаді.
- Соціальний захист та соціальне забезпечення (8,96%): 9 184 861,35 грн — підтримка вразливих верств населення, надання соціальних послуг та виконання місцевих програм пільг.
- Житлово-комунальне господарство (4,63%): 4 747 563,49 грн — благоустрій, утримання комунальної інфраструктури та мереж.
- Духовний та фізичний розвиток (культура і спорт) (3,31%): 3 392 689,26 грн — функціонування закладів культури, бібліотек та спортивних заходів.
- Економічна діяльність (1,15%): 1 176 411,83 грн — підтримка місцевого розвитку, дорожнього господарства чи системних проєктів.
- Громадський порядок та безпека (0,55%): 567 049,82 грн — заходи цивільного захисту та підтримання порядку.
- Охорона навколишнього природного середовища (0,03%): 34 608,14 грн — екологічні заходи та природоохоронні ініціативи.

Аналіз дохідної (111,7 млн грн) та видаткової (102,5 млн грн) частин бюджету свідчить про профіцитний та соціально орієнтований характер фінансової системи громади:

- Фінансова стійкість та профіцит: Доходи громади повністю покривають її видатки, залишаючи резерв у розмірі понад 9,1 млн грн. Важливо, що власні

податкові надходження (77,8 млн грн) покривають понад 75% усіх видатків, що гарантує високий рівень фінансової автономії.

- Соціальне навантаження: Майже 66% усіх видатків спрямовується на соціальну сферу (Освіта — 57,33% та Соціальний захист — 8,96%). Офіційні трансферти з держбюджету (30,8 млн грн) частково покривають ці витрати (освітня субвенція тощо), проте значна частина соціальної інфраструктури утримується за рахунок власних податків.

Дохідна частина

Таблиця 36. Аналіз попередніх років за доходами (загальний та спеціальний фонди)

тис.грн.

КДК	Назва КДК	Доходи 2022 року	Доходи 2023 року	Доходи 2024 року	Доходи 2024 року	Уточнений план по доходам станом на 01.01.2026
10000000	**Податкові надходження**	**44 270**	**47 182**	**56 558**	**73 035**	**79 040**
11000000	**Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості**	**23 877**	**25 634**	**27 814**	**36 589**	**40 672**
11010000	Податок та збір на доходи фізичних осіб	23 877	25 632	27 811	36 547	40 629
11020000	Податок на прибуток підприємств	0	1	3	42	44
13000000	**Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів**	**19**	**19**	**16**	**15**	**16**
14000000	**Внутрішні податки на товари та послуги**	**6 773**	**6 200**	**8 974**	**13 780**	**13 744**
14020000	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	1 312	859	1 194	1 620	1 780
14021900	Пальне	1 312	859	1 194	1 620	1 780
14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	4 452	3 798	5 801	9 446	9 155
14031900	Пальне	4 452	3 798	5 801	9 446	9 155
14040000	Акцизний податок з реалізації суб`єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	1 010	1 543	1 979	2 715	2 809
18000000	**Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України**	**13 601**	**15 326**	**19 750**	**22 612**	**24 607**
18010000	Податок на майно	5 362	6 524	8 231	8 472	9 288
18030000	Туристичний збір	4	3	5	5	6
18050000	Єдиний податок	8 236	8 800	11 514	14 135	15 314
19000000	**Інші податки та збори**	**0**	**3**	**4**	**39**	**0**
20000000	**Неподаткові надходження**	**1 057**	**1 818**	**1 787**	**1 166**	**647**
21000000	**Доходи від власності та підприємницької діяльності**	**17**	**40**	**64**	**66**	**12**
21080000	Інші надходження	17	40	64	66	12

22000000	**Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності**	**256**	**149**	**173**	**203**	**199**
22010000	Плата за надання адміністративних послуг	169	18	43	74	82
22080000	Надходження від орендної плати за користування єдиним майновим комплексом та іншим державним майном	84	94	88	92	80
22090000	Державне мито	2	2	2	2	2
22130000	Орендна плата за водні об`єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, місцевими радами	1	35	40	35	35
24000000	**Інші неподаткові надходження**	**195**	**238**	**341**	**75**	**75**
24060000	Інші надходження	195	238	341	75	75
25000000	**Власні надходження бюджетних установ**	**589**	**1 392**	**1 209**	**823**	**360**
25010000	Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством	409	436	455	351	360
25020000	Інші джерела власних надходжень бюджетних установ	180	956	754	472	0
30000000	**Доходи від операцій з капіталом**	**0**	**2**	**3 325**	**229**	**4**
31000000	Надходження від продажу основного капіталу	0	2	0	4	4
31010000	Кошти від реалізації скарбів, майна, одержаного державою або територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, безхазяйного майна, знахідок, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі	0	2	0	4	4
33000000	Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	0	0	3 325	225	0
33010000	Кошти від продажу землі	0	0	3 325	225	0
40000000	**Офіційні трансферти**	**18 650**	**25 327**	**27 039**	**31 351**	**0**
41000000	Від органів державного управління	18 650	25 327	27 039	31 351	0
41020000	Дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	0	7 644	0	1 360	0
41030000	Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	18 427	17 149	22 066	25 072	0
41040000	Дотації з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	0	264	360	119	0
41050000	Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	224	269	4 613	4 800	0

Аналіз фінансово-економічного стану Великосеверинівської сільської територіальної громади свідчить про виразну позитивну динаміку зростання власних доходів та послідовне зміцнення її фінансової автономії. Фінансова стійкість громади дедалі більше базується на її внутрішньому економічному потенціалі — власних податкових надходженнях, що суттєво зменшує залежність від зовнішніх дотацій і субвенцій.

Спостерігається стабільне і системне зростання місцевих податків та зборів. Якщо у 2022 році цей показник становив 13,6 млн грн, то у планових показниках на 2026 рік він зростає до 24,6 млн грн (зростання майже на 81%). Це свідчить про ефективність адміністрування місцевих податків та легалізацію бізнесу на території громади.

Надходження від єдиного податку зросли майже удвічі — з 8,2 млн грн у 2022 році до 15,3 млн грн у плані на 2026 рік. Даний тренд підтверджує адаптивність та стійкість місцевого підприємництва, яке продовжує розвиватися та формувати значну частку бюджету.

Акцизний податок демонструє коливання, проте має загальну чітку тенденцію до зростання. Після тимчасового спаду у 2023 році (до 6,2 млн грн), пов'язаного із загальноекономічними чинниками та змінами логістики, у 2026 році планується залучити 13,7 млн грн (проти 6,7 млн грн у 2022 році).

Протягом 2022–2025 років обсяг офіційних трансфертів (дотацій та субвенцій з державних і обласних бюджетів) коливався в межах 18,6 – 31,3 млн грн. Станом на 01.07.2026 року в бюджеті громади затверджено трансферти на суму 32,3 млн грн. Попри абсолютне зростання трансфертних коштів, за рахунок випереджального зростання власних доходів їх питома вага в загальній структурі бюджету залишається контрольованою, що гарантує високий рівень фінансової самостійності громади.

Головний драйвер бюджету – ПДФО залишається ключовим бюджетоутворюючим чинником громади, який забезпечує левову частку власних надходжень. Спостерігається стрімке зростання цього показника: з 23,9 млн грн у 2022 році через 27,8 млн грн у 2024 році до очікуваного рівня понад 40,6 млн грн у плані на 2026 рік (зростання майже на 70%). Це вказує на збереження робочих місць, поступове зростання рівня офіційної заробітної плати та активність місцевих роботодавців.

Друге за значенням місце у структурі доходів посідає єдиний податок (зростання з 8,2 млн грн до 15,3 млн грн). Його стабільний приріст підтверджує важливу роль малого й середнього бізнесу та фермерських господарств у забезпеченні життєдіяльності Великосеверинівської громади.

Акцизний податок є важливим, але чутливим до зовнішніх чинників джерелом надходжень. Планове збільшення виплат до 13,7 млн грн у 2026 році

вимагає від органів місцевого самоврядування продовження заходів щодо детінізації ринку підакцизних товарів та пального на території громади.

Майнові податки (плата за землю, податок на нерухомість) показують послідовне зростання майже удвічі: з 5,3 млн грн у 2022 році до понад 9,2 млн грн у плані на 2026 рік. Це є результатом інвентаризації земель, проведення актуальної грошової оцінки та систематичної роботи з землекористувачами щодо укладання й перегляду договорів оренди.

Фінансова система Великосеверинівської сільської територіальної громади демонструє високий рівень стійкості та здатності до самозабезпечення. Диверсифікація власних надходжень (ПДФО, єдиний податок, плата за землю та акциз) створює надійне підґрунтя для планування довгострокових інвестиційних проєктів, утримання соціальної інфраструктури та співфінансування міжнародних і державних грантових програм.

Видатки

Таблиця 37. Структура видатків бюджету Великосеверинівської ТГ

тис.грн.

КЕКВ	Назва КЕКВ	2023 уточн. план станом на 31.12.2023	2024 уточн. план станом на 31.12.2024	2025 уточн. план станом на 31.12.2025	2026 уточн. план станом на 01.01.2026
2000	Поточні видатки	71 455,18	84 239,94	102 559,52	77 691,73
2100	Оплата праці і нарахування на заробітну плату	49 634,87	58 455,19	67 487,43	44 247,62
2110	Оплата праці	40 619,73	47 825,96	55 409,31	36 106,40
2111	Заробітна плата	40 619,73	47 825,96	55 409,31	36 106,40
2120	Нарахування на оплату праці	9 015,14	10 629,23	12 078,11	8 141,22
2200	Використання товарів і послуг	16 336,04	19 703,37	25 363,72	28 317,18
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	3 191,90	2 780,78	4 246,39	5 919,17
2220	Медикаменти та перев`язувальні матеріали	9,00	16,50	38,50	0,00
2230	Продукти харчування	2 164,00	2 698,64	3 997,52	1 967,20
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	3 464,34	5 123,52	6 312,23	8 880,38
2250	Видатки на відрядження	52,53	37,81	28,40	113,30
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	7 341,23	8 926,05	10 342,58	11 205,53
2272	Оплата водопостачання та водовідведення	43,68	69,50	121,49	126,55
2273	Оплата електроенергії	3 166,80	5 060,16	6 160,28	7 684,38
2274	Оплата природного газу	3 151,05	2 960,61	2 839,31	3 322,59
2275	Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	979,70	835,77	1 221,51	72,00
2276	Оплата енергосервісу	0,00	0,00	0,00	0,00
2280	Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	113,04	120,07	398,10	231,60
2281	Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм	0,00	0,00	260,00	30,00
2282	Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	113,04	120,07	138,10	201,60
2600	Поточні трансферти	3 819,59	4 242,91	7 417,40	1 660,80
2610	Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	1 089,67	1 452,27	2 518,41	1 332,40

2620	Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	2 729,92	2 790,64	4 898,99	328,40
2700	Соціальне забезпечення	1 494,35	1 737,48	2 168,33	3 335,14
2730	Інші виплати населенню	1 494,35	1 737,48	2 168,33	3 335,14
2800	Інші поточні видатки	170,32	101,00	122,64	131,00
3000	Капітальні видатки	0,00	0,00	0,00	1 638,57
3100	Придбання основного капіталу	0,00	0,00	0,00	1 638,57
3110	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	0,00	0,00	0,00	180,00
3130	Капітальний ремонт	0,00	0,00	0,00	1 300,00
3132	Капітальний ремонт інших об`єктів	0,00	0,00	0,00	1 300,00
3140	Реконструкція та реставрація	0,00	0,00	0,00	158,57
3142	Реконструкція та реставрація інших об`єктів	0,00	0,00	0,00	158,57
9000	Нерозподілені видатки	100,00	0,00	0,00	0,00

Аналіз структури видатків Великосеверинівської сільської територіальної громади станом на 01 січня 2026 року демонструє чітку соціальну спрямованість бюджетних коштів та забезпечує оперативну функціональність усіх комунальних закладів та органів місцевого самоврядування.

Левова частка ресурсів громади спрямовується на забезпечення щоденної життєдіяльності — виплату заробітної плати працівникам бюджетної сфери, оплату комунальних послуг, харчування в закладах освіти, соціальні виплати та поточне утримання інфраструктури.

Скромний обсяг капітальних видатків підкреслює, що бюджет за власний рахунок функціонує переважно як «бюджет утримання». Для реалізації масштабних інфраструктурних проєктів, капітальних ремонтів та термомодернізації громаді необхідно активно залучати зовнішні ресурси: міжнародні ґранти, державні субвенції та кошти приватних інвесторів.

Оплата праці з нарахуваннями – це найбільша стаття витрат громади. Вона забезпечує виплату заробітної плати педагогам, медикам, працівникам культури, соцпрацівникам та апарату управління.

Друга за величиною категорія, яка покриває матеріально-технічне забезпечення, поточні ремонти, придбання медикаментів, медичного обладнання, продуктів харчування, комунальні послуги та енергоносії тощо.

Ще однією значною статтею витрат бюджету є соціальне забезпечення – пряма матеріальна допомога мешканцям, пільги, компенсації та фінансування місцевих програм соціального захисту вразливих верств населення і захисників України.

Значне навантаження на бюдет громади несуть Поточні трансферти: підтримка комунальних підприємств, що функціонують на територіїгромади.

Бюджет громади має виразну соціальну спрямованість із високою часткою видатків на оплату праці та комунальні послуги. Низька частка капітальних видатків підкреслює необхідність впровадження заходів з енергоефективності для оптимізації поточних витрат, а також активного залучення зовнішніх інвестицій та грантів для фінансування проєктів розвитку.

Виконання видаткової частини бюджету Великосеверинівської громади за І півріччя 2026 року становить 54,95% від річного плану (освоєно 72,5 млн. грн. із запланованих 131,96 млн. грн.). Це свідчить про високий рівень фінансової дисципліни та системне виконання бюджетних показників із випередженням середнього графіка.

Таблиця 38. Виконання бюджету Великосеверинівської сільської територіальної громади за І півріччя 2026 року

тис.грн.

Показник	План на рік з урахуванням змін	Касові видатки за вказаний період	Відсоток виконання на вказаний період
Державне управління	22 251,34	10 154,45	**45,64**
Освіта	76 019,44	46 732,28	**61,47**
Проведення (надання) додаткових психолого- педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	76,10	63,50	**83,44**
Здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	1 896,30	1 750,15	**92,29**
Соціальний захист та соціальне забезпечення	11 004,74	3 653,69	**33,20**
Культура і мистецтво	4 918,19	2 233,18	**45,41**
Фізична культура і спорт	769,15	173,19	**22,52**
Житлово-комунальне господарство	6 191,65	1 471,24	**23,76**
Сільське, лісове, рибне господарство та мисливство	250,00	14,00	**5,60**
Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство	2 169,00	2 001,48	**92,28**
Інші програми та заходи, пов`язані з економічною діяльністю	106,00	45,28	**42,72**
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	1 820,50	321,51	**17,66**
Громадський порядок та безпека	30,00	0,00	**0,00**
Охорона навколишнього природного середовища	1,60	0,57	**35,87**
Субвенції з місцевого бюджету іншим місцевим бюджетам на здійснення програм та заходів за рахунок коштів місцевих бюджетів	1 818,84	1 365,26	**75,06**
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	2 636,00	2 536,00	**96,21**
Усього	**131 958,85**	**72 515,79**	**X**

Більше ніж половина всіх витрачених коштів припадає на галузь освіти. Високий відсоток освоєння коштів зафіксовано за цільовими державними субвенціями на доплати педагогам та підтримку дітей з особливими освітніми потребами.

Своєчасно та майже в повному обсязі першого півріччя профінансовано напрям транспорту та дорожнього господарства, а також виконано зобов'язання за субвенціями державному бюджету на заходи соціально-економічного розвитку.

Напрями житлово-комунального господарства, соціального захисту, культури й спорту, а також цивільного захисту мають помірні показники виконання. Це пояснюється сезонністю проведення ремонтних робіт, благоустрою та рівномірним розподілом соцвиплат протягом усього року.

Бюджет громади у 2026 році демонструє високу здатність покривати першочергові та соціальні потреби, проте суттєва концентрація ресурсів на утриманні мережі закладів підтверджує необхідність залучення додаткових інвестицій для реалізації капітальних проєктів розвитку у 2026–2027 роках.

9. Органи управління громадою

До складу Великосеверинівської ради восьмого скликання обрано 22 депутата з них 12 осіб – самовисування (54,5%), 5 – політична партія Всеукраїнське об’єднання «Батьківщина» (22,7%), 4 – політична партія «Наш Край» (18,2%), 1 – політична партія «Рідне місто» (4,6 %). Рішенням сесії Великосеверинівської сільської ради від 27.11.2020 року №1 визначені повноваження депутатів Великосеверинівської сільської ради восьмого скликання, обраних 25 жовтня 2020 року.

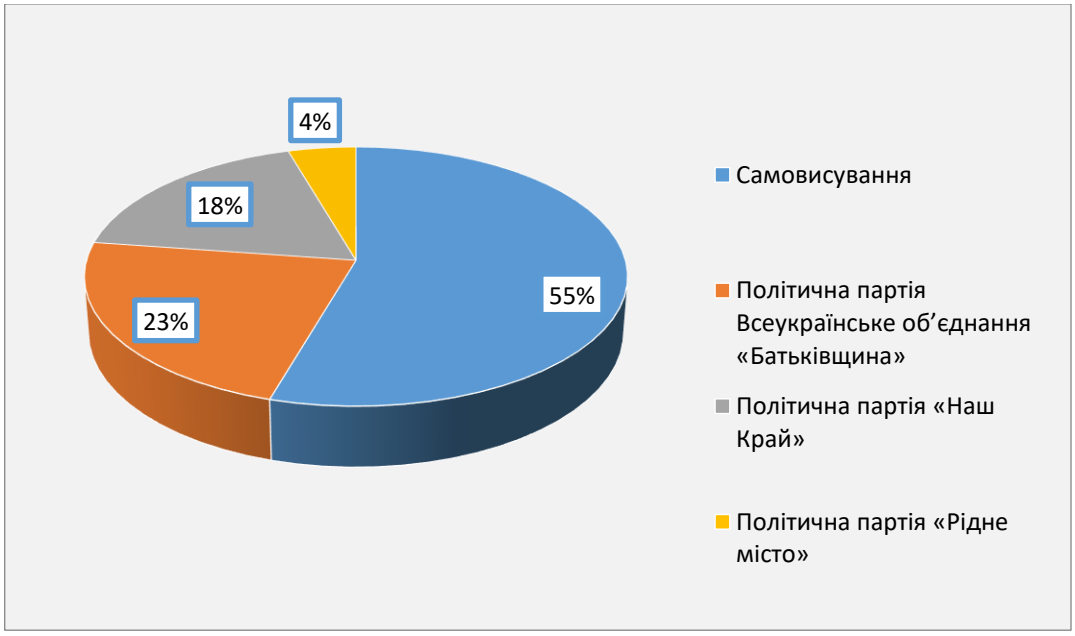

Рисунок 11. Кількість депутатських мандатів в розрізі політичних партій

Рішенням сесії Великосеверинівської сільської ради від 27.11.2020 року №14 створено п’ять постійних депутатських комісій, а саме:

1. Постійна комісія з питань планування, фінансів, бюджету, соціально-економічного розвитку та інвестицій у складі 5 осіб;

2. Постійна комісія з питань освіти, фізичного виховання, культури, охорони здоров’я та соціального захисту у складі 5 осіб;

3. Постійна комісія з питань земельних відносин, будівництва,транспорту, зв’язку, екології, та охорони навколишнього середовища у складі 5 осіб;

4. Постійна комісія з питань благоустрою, комунальної власності,житлово-комунального господарства у складі 3 осіб.

Виконавчий комітет складається з 15 осіб, затверджений рішенням Великосеверинівської сільської ради від 24.12.2020 року №30 «Про затвердження складу виконавчого комітету», від 27.01.2021 року №195 «Про затвердження персонального складу виконавчого комітету Великосеверинівської сільської ради», змінами від 25.03.2021 року №325 та змінами від 18.06.2021 року №602 .

Основним локальним нормативно – правовим актом Великосеверинівської сільської територіальної громади є Статут «Великосеверинівської сільської територіальної громади Кропивницького району, Кіровоградської області» затверджений рішенням Великосеверинівської сільської ради від 05 травня 2021 року №476.

Структура виконавчого органу Великосеверинівської сільської ради :

- Апарат управління;
- Структурні підрозділи:
  - відділ організаційної роботи, інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю ;
  - відділ бухгалтерського обліку, звітності та економіки ;
  - відділ земельних відносин, комунальної власності,інфраструктури та житлово-комунального господарства ;
  - відділ правового забезпечення та проектно-інвестиційної діяльності ;
  - відділ соціального захисту населення та охорони здоров’я ;
  - відділ «Центр надання адміністративних послуг»;
  - фінансовий відділ (зі статусом юридичної особи) ;
  - служба у справах дітей (зі статусом юридичної особи) ;
  - відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму (зі статусом юридичної особи).

Структура виконавчого органу Великосеверинівської територіальної громади складається з апарату управління та шести відділів при раді, а також трьох відділів (фінансового відділу, служби у справах дітей та відділу освіти,

молоді та спорту, культури та туризму) зі статусом юридичних осіб. Загальна кількість штатних посад 57 штатних одиниць.

Таблиця 39. Структура та гендерний склад апарату, виконавчого комітету та виконавчих органів Великосеверинівської ТГ

Структура	Кіл-ть, шт.од.	З них:			В тому числі керівників		
		чоловіки	жінки	вакансій	чоловіки	жінки	вакансій
1. Апарат місцевої влади та її виконавчого комітету							
Сільський голова	1	1	0	0	1	0	0
Секретар ради	1	0	1	0	0	1	0
Заступник сільського голови	1	0	1	0	0	1	0
Староста	3	2	1	0	2	1	0
Структунні підрозділи							
Відділ бухгалтерського обліку, звітності та економіки	5	1	4	0	0	1	0
Відділ організаційної роботи, інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю	5	1	3	1	0	1	0
Відділ земельних відносин, комунальної власності, інфраструктури та житлово комунального господарства	5	1	2	2	0	1	0
Відділ правового забезпечення та проектно-інвестиційної діяльності	3	1	1	1	1	0	0
Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я	2	0	2	0	0	1	0
Відділ "Центр надання адміністративних послуг"	4	0	3	1	0	1	0
Технічний персонал	11	5	4	2	0	0	0
2.Виконавчі органи місцевої влади							
Відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму	12	4	5	3	1	0	0
Фінансовий відділ	2	0	2	0	0	1	0
Служба у справах дітей	2	0	2	0	0	1	0

Проаналізувавши структуру та кадровий склад органів місцевого самоврядування Великосеверинівської сільської ради, можна зробити висновок, що рівень укомплектованості штату складає 83,0% від загальної кількості працівників відповідно до штатного розпису.

Також слід зазначити, що у структурі представницьких та виконавчих органів сільської ради загалом переважають жінки — 71,8%, тоді як чоловіки становлять 28,2%. Гендерна перевага жінок зберігається як серед спеціалістів, так і на керівному рівні: із 15 фактично призначених керівників 66,7% — жінки, а 33,3% — чоловіки. Наявність 8 вакантних посад свідчить про

необхідність подальшої роботи щодо залучення кваліфікованих фахівців у ключові сфери розвитку громади.

10. Органи самоорганізації населення та громадських об'єднань

Станом на 01 січня 2024 року на території Великосеверинівської сільської ради на території громади зареєстровані 11 громадських організацій.

Таблиця 40. Перелік громадських організацій на території громади

1	Громадська спілка "Технопарк Флайт Сіті 4.0" / с.Високі Байраки / https://www.facebook.com/flightcity4.0
2	Громадська організація "Високі Байраки-козацькі"/ с.Високі Байраки / https://www.facebook.com/%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D1%96-%D0%91%D0%B0%D0%B9%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%B8-%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96-554134824744742
3	Спілка учасників бойових дій в Афганістані а інших локальних війн, а також ветеранів військової служби по Кропивницькому району / с.Велика Северинка /
4	Громадська організація "Перспектива-2016" / с.Велика Северинка /
5	Громадська організація "Молодіжна ліга Кіровоградщини" / с.Велика Северинка / https://www.facebook.com/groups/500511477020097
6	Громадська організація "Центр в ділі" /с.Велика Северинка / https://www.facebook.com/groups/3318248268228512
7	Громадська організація "Учасники бойових дій с.Велика Северинка"
8	Громадська організація "Кіровоградська районна організація захисників вітчизни "Бойове братство" / с.Созонівка / https://www.facebook.com/kirwarbrother
9	Громадська організація "Цвіт землі" /с. Созонівка / https://www.facebook.com/groups/965620157301374
10	Громадська організація "Сьогодення для майбутнього" / с.Оситняжка /
11	Громадська організація «Спільно до дії» / с.Велика Северинка / https://www.facebook.com/profile.php?id=100085901146045

Громадський сектор Великосеверинівської сільської територіальної громади перебуває на етапі поступового формування та інституційного становлення. На території громади діють осередки та ініціативні групи, ключова діяльність яких зосереджена навколо молодіжної політики, національно-патріотичного виховання, фізичної культури, волонетрської допомоги ЗСУ та ВПО, а також локальних ініціатив із благоустрою сіл.

11. Результати опитування заінтресованих сторін

Під час розроблення Стратегії розвитку Великосеверинівської сільської територіальної громади було проведено соціологічне опитування серед місцевих жителів щодо оцінки умов проживання та якості надання базових послуг на території громади.

Загалом у дослідженні взяли участь 153 мешканці та мешканки.

Структурно анкета опитування охоплювала кілька ключових блоків:

- соціально-демографічний профіль та характеристику респондентів;
- загальну оцінку стану справ у Великосеверинівській громаді та рівень лояльності й задоволеності жителів;
- детальний аналіз окремих сфер життєдіяльності громади, ідентифікацію критичних проблем та визначення пріоритетних шляхів їх вирішення.

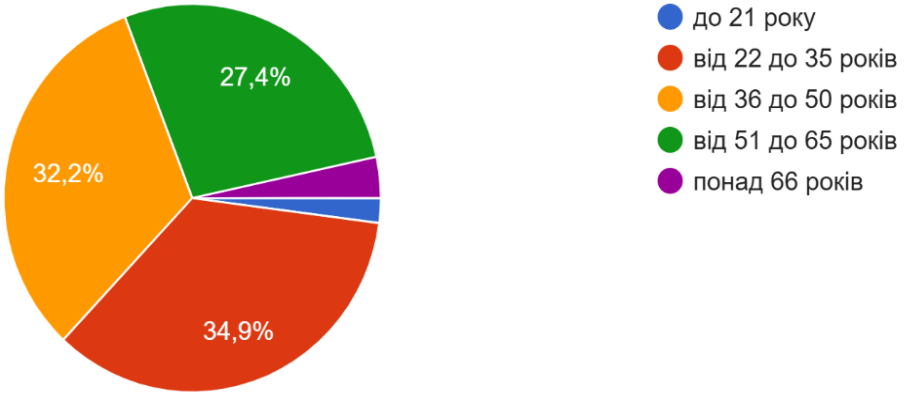

Рисунок 12. Вікова категорія

За віковою структурою респондентів найбільшу активність виявило економічно активне населення громади: чисельно переважають жителі віком від 22 до 35 років (34,9%) та від 36 до 50 років (32,2%), сукупно складаючи 67,1% усіх опитаних. На групу віком від 51 до 65 років припадає 27,4% респондентів, тоді як молодь до 21 року та мешканці похилого віку (понад 66 років) мають найнижчу залученість до опитування — разом лише 5,5% (з яких понад 66 років — біля 3,5%, а до 21 року — біля 2%).

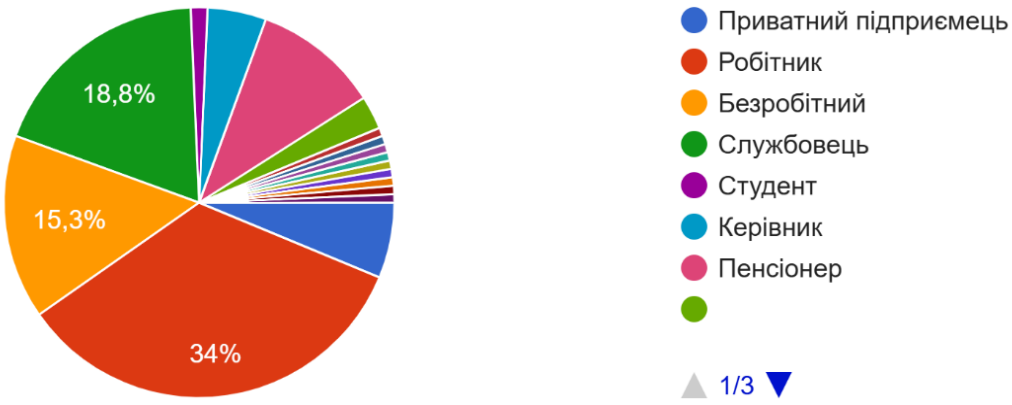

Рисунок 13. Рід занять

За соціальним статусом та родом занять серед опитаних мешканців громади спостерігається така структура: робітники (34,0%), службовці (18,8%),

безробітні (15,3%), пенсіонери, керівники, приватні підприємці, студенти та інші категорії складають решту близько 31,9% опитування (зокрема пенсіонери займають біля 10-12%, приватні підприємці та керівники — біля 5-6% кожен).

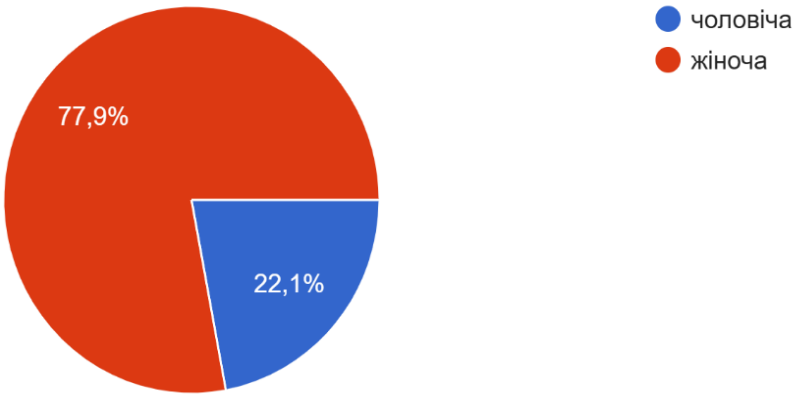

Рисунок 14. Статева структура

За гендерною структурою серед опитаних мешканців громади спостерігається суттєве переважання жінок – 77,9%, чоловіки становлять 22,1% — менше ніж чверть опитаних.

Організатори опитування прагнули забезпечити рівномірне охоплення мешканців усіх старостинських округів громади. Попри те, що дослідження не має строго репрезентативного характеру і його результати не можна автоматично екстраполювати на все населення, отриманні дані детально відображають позицію найбільш економічно та соціально активних жителів. Оскільки основну масу респондентів становлять мобільні мешканці із постійною зайнятістю, стабільним доходом та сформованим соціальним статусом, саме їхня думка є визначальною для визначення векторів подальшого розвитку громади.

На питання **«Що, на Вашу думку, заважає розвиткові громади?»** респонденти відповіли наступним чином: недостатня громадська ініціативність та активність мешканців — 41,9%, безробіття — 33,1%, відсутність зовнішніх інвестицій — 33,1%, засміченість довкілля — 31,8%, старіння населення — 28,4%, зношеність інженерних мереж — 25,7%, відсутність можливостей для самореалізації — 25,7%, поширення злочинності — 23,6 %, несприятливі умови для розвитку підприємництва — 17,6%, недостатня інформованість про громаду за межами області — 16,9% , екологічні проблеми — 12,2% , недостатня підприємливість мешканців — 10,8%.

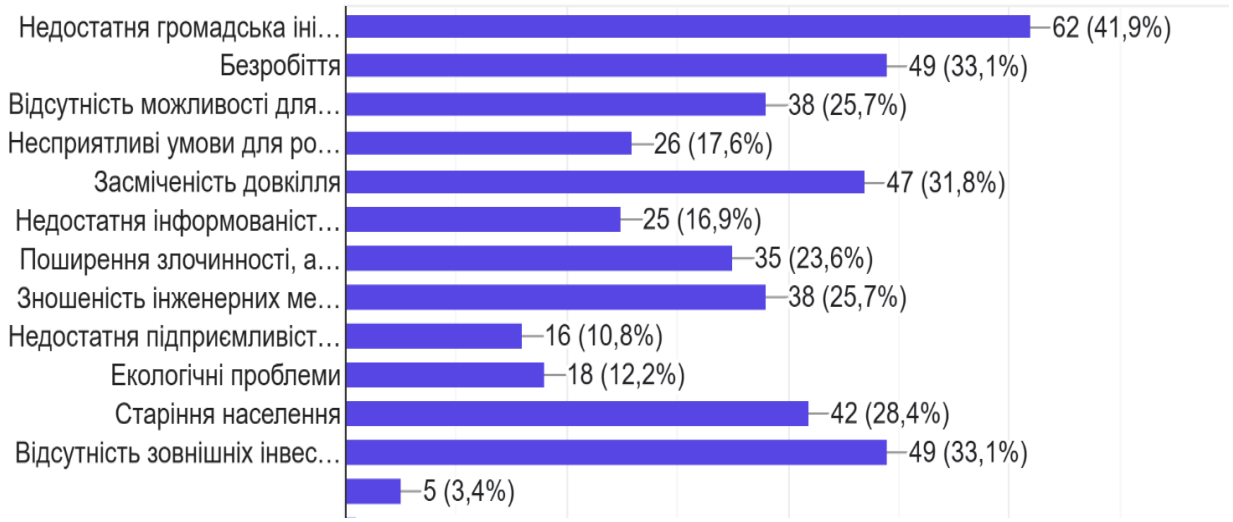

Рисунок 15. Перепони для розвитку громади

Аналіз відповідей на запитання **«Виберіть три основні завдання, які необхідно здійснити для розвитку громади»** свідчить про наявність чітко сформованого суспільного запиту на покращення базової інфраструктури та економічне зростання. Мешканці виділили три ключові пріоритети: ремонт доріг – 62,4%, благоустрій територій – 49,7%, вирішення проблеми безробіття – 45,0%.

Крім цього, суттєва частка респондентів акцентує увагу на необхідності розвитку сфери дозвілля – 35,6% та покращення якості водопостачання – 32,9%, що свідчить про важливість комплексного підходу: поєднання інфраструктурних проєктів із заходами щодо підвищення комфорту щоденного життя громади.

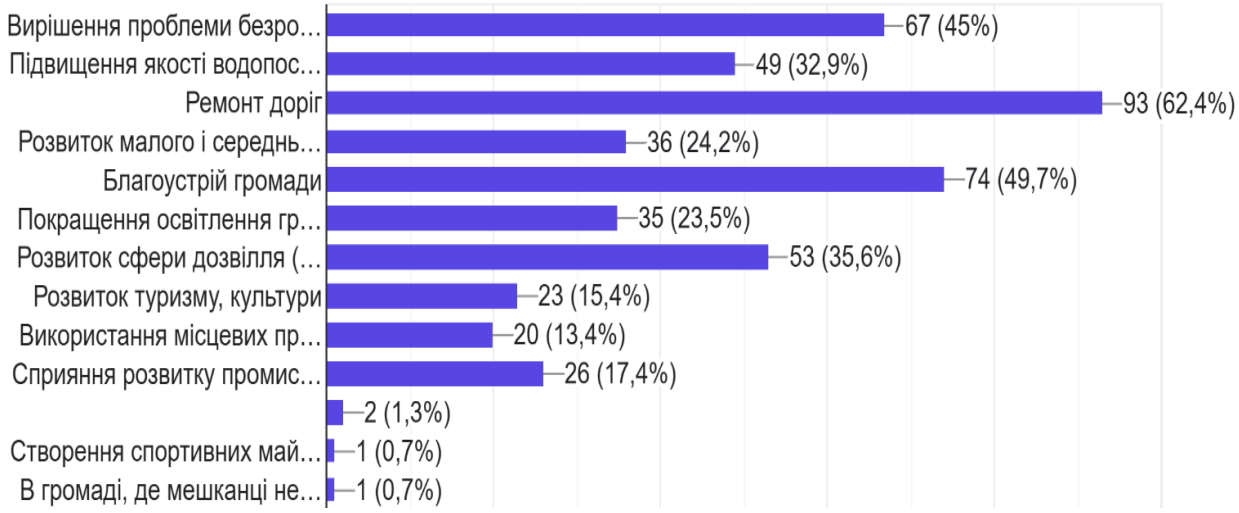

Рисунок 16. Завдання для розвитку громади

Аналіз відповідей на запитання **«Яким є, на Вашу думку, основний ресурс громади для подальшого розвитку?»** відображає бачення мешканців щодо ключових точок зростання та внутрішнього потенціалу території.

Розподіл думок щодо потенціалу громади виявив такі орієнтири: виробництво та переробку с/г продукції – 25,5%, допомога від держави – 22,8 %, мешканці гомади – 19,3 %, місцеві підприємства – 13,1 %.

Решта ресурсів — зокрема вільні земельні ділянки, географічне положення, природне середовище та корисні копалини — сукупно складають понад 19% відповідей.

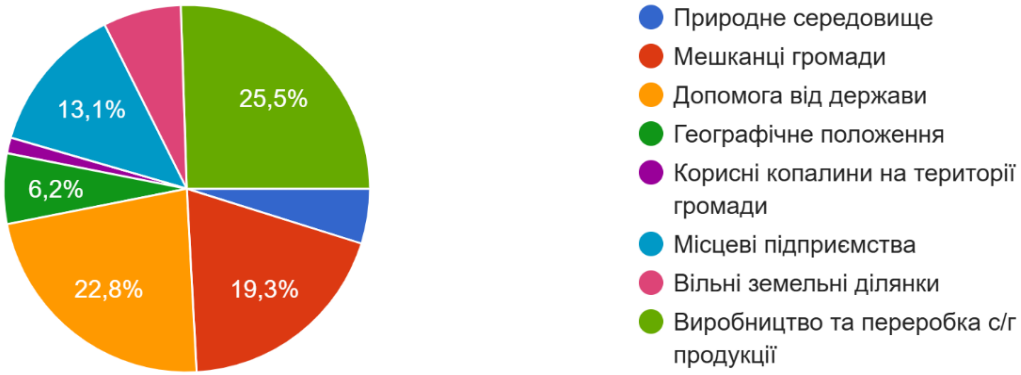

Рисунок 17. Основний ресурс для розвитку громади

РОЗДІЛ 2. SWOT-МАТРИЦЯ ВЕЛИКОСЕВЕРИНІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

SWOT-матриця є методом визначення конкурентних переваг, викликів та ризиків області, яка дозволяє виявити взаємозв‘язки між внутрішніми чинниками – сильними та слабкими сторонами суб’єкта аналізу та зовнішніми впливами – можливостями та загрозами.

Далі подаються варіанти кореляцій між внутрішніми чинниками та зовнішніми впливами, які дозволяють в подальшому визначити стратегію дій для реалізації можливостей у використанні сильних сторін та зменшення ризиків впливу на слабкі сторони суб’єкта аналізу.

Такі варіанти називаються стратегіями й їх може бути три, а саме:

Стратегія 1 – **"Порівняльні (конкурентні) переваги".** За допомогою матриці зв’язків між внутрішніми чинниками, а саме сильними сторонами суб’єкту, та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найбільш перспективні сторони, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів й дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку громади.

Стратегія 2 **– "Виклики".** У цьому випадку матриця зв’язків будується між слабкими сторонами суб’єкта та зовнішніми позитивними можливостями, які дозволяють зменшити вразливість суб’єкта.

Стратегія 3 **– "Ризики".** Матриця зв’язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш слабкі місця (внутрішні чинники) суб’єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найбільш імовірні ризики при подальшій реалізації планів розвитку громади. Саме вказані зв'язки дозволяють визначити конкурентні переваги, виклики та ризики при розробці Стратегії розвитку Великосеверинівської територіальної громади, а також стають основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та оперативних цілей розвитку Великосеверинівської територіальної громади на довгострокову перспективу.

Суцільна лінія символізує сильний взаємозв‘язок, пунктирна – слабкий. Саме ці взаємозв‘язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Вигідне географічне розташування: безпосередня наближеність до обласного центру (відстань — від 2 км), що забезпечує логістичні переваги та доступ до ринків праці й збуту.	1.Відсутність підприємств із переробки сільськогосподарської продукції. 2.Недостатній рівень розвитку малого та середнього підприємництва, незадоволений попит на послуги побутового

2.Транспортна зв'язаність: проходження територією громади автомобільної дороги державного значення Н-01, розташування на перетині транзитних маршрутів. 3.Базова комунальна інфраструктура: функціонування комунальних підприємств, що забезпечують послуги з водопостачання, водовідведення, благоустрою та вивозу ТПВ. 4.Відкритість до інвестицій та партнерства: проактивна позиція громади, орієнтованість на постійний розвиток, підтримку нових бізнес-ініціатив та створення максимально сприятливих умов для співпраці. 5.Аграрно-промисловий базис: присутність діючих СФГ та підприємств суміжних галузей (зокрема ТОВ «ЛАНДТЕХ» — обслуговування с/г техніки, ТОВ «ДАБЛ-ДЕККЕР» — виробництво комбікормів). 6.Науково-дослідний осередок: розміщення Інституту сільського господарства Степу НААН України, що створює підґрунтя для впровадження інновацій в агросекторі. 7.Соціальна відповідальність бізнесу: позитивний досвід партнерства між місцевою владою та підприємцями (у т.ч. СФГ) для розбудови інфраструктури та вирішення питань місцевого значення. 8.Багатий природно-ресурсний потенціал: наявність водних об'єктів (річки, ставки) та земель рекреаційного призначення. 9.Еколого-туристичні локації: наявність пам'яток природи місцевого значення, унікальних природних джерел та потенціалу для розвитку зеленого й рекреаційного туризму. 10.Розвиток безбар'єрного середовища: системна робота над забезпеченням доступності (діяльність Ради безбар'єрності, впровадження безбар'єрних маршрутів). 11.Медичне обслуговування: функціонування двох сільських лікарських амбулаторій для забезпечення первинної медичної допомоги. 12.Наявність великого спортивного залу (с. Оситняжка), облаштованих спортивних майданчиків. 13.Кадровий потенціал: наявність працездатного населення, яке потребує робочих місць.	обслуговування та банківський сектор. 3.Наявність фактів провадження підприємницької діяльності без належної реєстрації (ФОП) та випадків «тіньової» торгівлі. 4.Часткова відсутність містобудівної документації (що ускладнює роботу з інвесторами) та дефіцит окремих документів щодо населених пунктів, приєднаних під час децентралізації 2020 року. 5. Неякісне покриття доріг комунального значення, незручне транспортне сполучення між населеними пунктами громади, дефіцит перевізників та низька якість пасажирських перевезень. 6.Низький рівень надання житловокомунальних послуг, відсутність водоочисних споруд у с. Созонівка, проблеми із забезпеченням якісною питною та технічною водою, забруднення водойм. 7.Високий рівень енергоспоживання та незадовільний стан енергоефективності громадських будівель. 8.Низький рівень покриття мережею Інтернет у деяких населених пунктах. 9. Відсутність або неналежне облаштування бомбосховищ/укриттів для населення в окремих населених пунктах, відсутність власної служби оперативного реагування на надзвичайні ситуації. 10.Відсутність реабілітаційних центрів (хабів) для військовослужбовців, ветеранів та осіб, які постраждали від війни, а також притулків для осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах. 11.Матеріально-технічна зношеність об'єктів соціально-культурного та спортивного призначення, застаріла база бібліотек і закладів культури. 12.Відсутність сучасних молодіжних і культурних центрів (просторів для дозвілля, вуличних кінотеатрів тощо), загалом низький рівень розвитку туристичного потенціалу. 13.Часткова наповненість місць у гімназіях та ліцеях, потреба в підвищенні якості медичних послуг та кваліфікації окремих фахівців. 14.Низький рівень народжуваності. 15.Низька громадська активність, необізнаність жителів щодо можливостей участі в розвитку громади та брак мотивації

	до змін. 16.Низький рівень екологічної відповідальності населення (забруднення довкілля), значна кількість безпритульних тварин.
Можливості	**Загрози**
1.Участь у державних програмах, одержання субвенцій, дотацій та пільгового фінансування для розвитку сільських територій та інфраструктури. 2.Залучення іноземних та спроможних вітчизняних інвесторів, розширення співпраці з обласною владою та новими бізнес-партнерами. 3.Запровадження процесу підприємницького відкриття через виявлення інноваційних та технологічних сильних сторін громади у співпраці з науково-дослідними установами (зокрема ІСГС НААН України). 4.Розширення участі громади в проєктах міжнародної технічної допомоги, конкурсах донорських організацій та грантових програмах. 5.Розширення міжмуніципального співробітництва, налагодження зв'язків із громадами-побратимами іноземних держав та комплексна промоція громади на міжнародному рівні. 6.Запровадження інструментів діджиталізації в управлінні, наданні послуг та взаємодії з жителями. 7.Впровадження сучасних технологій енергоефективності, відновлюваної енергетики та стабілізація ситуації на ринку енергоносіїв. 8.Створення та розвиток відпочинково-туристичних зон (зелений, водний та екологічний туризм) на базі місцевих природних і культурних локацій. 9.Впровадження ефективної регіональної системи поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) відповідно до регіональних екологічних планів. 10.Зростання попиту та цін на сільськогосподарську продукцію на світовому та національному ринках, що стимулює розвиток місцевого агросектору. 11.Покращення якості медичних послуг у межах реформи охорони здоров'я та популяризація сучасних освітніх «магнітів» (ліцеїв та гімназій громади). 12.Активізація громадського руху, підтримка волонтерських ініціатив та молодіжних	1. Нестабільна ситуація в Україні спричинена війною, економічними труднощами та демографічною кризою. 2.Через повномаштабне вторгнення рф спостерігається збільшення кількості соціальних виплат для населення та збільшення обсягів фінансувавання. 3.Брак фінансування та персоналу, зокрема фахівців соціальних служб, медичного персоналу, залишається суттєвою перешкодою для розширення сфери послуг у громаді. 4.Збільшення кількості сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зростання кількості осіб з інвалідністю та втратою працездатності, потреба в комплексній ресоціалізації ветеранів за умов відсутності ефективних державних програм. 5.Зниження рівня здоров'я населення через падіння доходів, високий рівень стресу та обмежений доступ до високоспеціалізованої медичної допомоги. 6.Брак безпечної інфраструктури, що не має інклюзивних (безбар'єрних) елементів, робить їх недоступними для людей з інвалідністю та менш зручними для широкого загалу. 7.Через слабке транспортне сполучення мешканці віддалених населених пунктів часто мають обмежені можливості отримати необхідні послуги у ЦНАПі. 8.Ризик розширення зони бойових дій, продовження дії правового режиму воєнного стану та пов’язані з цим законодавчі обмеження на фінансування видатків розвитку. 9.Диверсії, кібератаки та фізичне втручання в енергетичні системи, мережі водопостачання та зв'язку. 10.Економічний спад, інфляційні процеси та коливання курсу національної валюти. 11.Підвищення цін і тарифів на всі види енергоресурсів та комунальні послуги для установ і населення. 12.Передача делегованих повноважень на місцевий рівень без належного фінансового забезпечення, ризики вилучення коштів (зокрема реверсної дотації) та зміни в

проєктів. 13.Впровадження та підтримка державних програм розвитку сімейних форм виховання та соціальної адаптації.	податковому законодавстві. 13.Відсутність ефективних законних механізмів впливу на платників, які приховують податки або практикують неофіційне працевлаштування. 14.Ризики вимушеного об'єднання чи приєднання до більших територіальних громад у разі подальших реформ децентралізації. 15.Тривалий відтік молоді, кваліфікованих кадрів та населення працездатного віку (зовнішня та внутрішня міграція). 16.Виникнення надзвичайних ситуацій екологічного характеру, погіршення стану водних ресурсів та довкілля.

ПОРІВНЯЛЬНІ ПЕРЕВАГИ

Сильні сторони

Підтримують

Можливості

- Вигідне географічне розташування: безпосередня наближеність до обласного центру (відстань — від 2 км), що забезпечує логістичні переваги та доступ до ринків праці й збуту.
- Транспортна зв'язаність: проходження територією громади автомобільної дороги державного значення Н-01, розташування на перетині транзитних маршрутів.
- Базова комунальна інфраструктура: функціонування комунальних підприємств, що забезпечують послуги з водопостачання, водовідведення, благоустрою та вивозу ТПВ.
- Відкритість до інвестицій та партнерства: проактивна позиція громади, орієнтованість на постійний розвиток, підтримку нових бізнес-ініціатив та створення максимально сприятливих умов для співпраці.
- Аграрно-промисловий базис: присутність діючих СФГ та підприємств суміжних галузей (зокрема ТОВ «ЛАНДТЕХ» — обслуговування с/г техніки, ТОВ «ДАБЛ-ДЕККЕР» — виробництво комбікормів).
- Науково-дослідний осередок: розміщення Інституту сільського господарства Степу НААН України, що створює підґрунтя для впровадження інновацій в агросекторі.
- Соціальна відповідальність бізнесу: позитивний досвід партнерства між місцевою владою та підприємцями (у т.ч. СФГ) для розбудови інфраструктури та вирішення питань місцевого значення.
- Багатий природно-ресурсний потенціал: наявність водних об'єктів (річки, ставки) та земель рекреаційного призначення.
- Еколого-туристичні локації: наявність пам'яток природи місцевого значення, унікальних природних джерел та потенціалу для розвитку зеленого й рекреаційного туризму.
- Розвиток безбар'єрного середовища: системна робота над забезпеченням доступності (діяльність Ради безбар'єрності, впровадження безбар'єрних маршрутів).
- Медичне обслуговування: функціонування двох сільських лікарських амбулаторій для забезпечення первинної медичної допомоги.
- Наявність великого спортивного залу (с. Оситняжка), облаштованих спортивних майданчиків.
- Кадровий потенціал: наявність працездатного населення, яке потребує робочих місць.

- Участь у державних програмах, одержання субвенцій, дотацій та пільгового фінансування для розвитку сільських територій та інфраструктури.
- Залучення іноземних та спроможних вітчизняних інвесторів, розширення співпраці з обласною владою та новими бізнес-партнерами.
- Запровадження процесу підприємницького відкриття через виявлення інноваційних та технологічних сильних сторін громади у співпраці з науково-дослідними установами (зокрема ІСГС НААН України).
- Розширення участі громади в проєктах міжнародної технічної допомоги, конкурсах донорських організацій та грантових програмах.
- Розширення міжмуніципального співробітництва, налагодження зв'язків із громадами-побратимами іноземних держав та комплексна промоція громади на міжнародному рівні.
- Запровадження інструментів діджиталізації в управлінні, наданні послуг та взаємодії з жителями.
- Впровадження сучасних технологій енергоефективності, відновлюваної енергетики та стабілізація ситуації на ринку енергоносіїв.
- Створення та розвиток відпочинково-туристичних зон (зелений, водний та екологічний туризм) на базі місцевих природних і культурних локацій.
- Впровадження ефективної регіональної системи поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) відповідно до регіональних екологічних планів.
- Зростання попиту та цін на сільськогосподарську продукцію на світовому та національному ринках, що стимулює розвиток місцевого агросектору.
- Покращення якості медичних послуг у межах реформи охорони здоров'я та популяризація сучасних освітніх «магнітів» (ліцеїв та гімназій громади).
- Активізація громадського руху, підтримка волонтерських ініціатив та молодіжних проєктів.
- Впровадження та підтримка державних програм розвитку сімейних форм виховання та соціальної адаптації.

РИЗИКИ

Слабкі сторони

- Відсутність підприємств із переробки сільськогосподарської продукції.
- Недостатній рівень розвитку малого та середнього підприємництва, незадоволений попит на послуги побутового обслуговування та банківський сектор.
- Наявність фактів провадження підприємницької діяльності без належної реєстрації (ФОП) та випадків «тіньової» торгівлі.
- Часткова відсутність містобудівної документації (що ускладнює роботу з інвесторами).
- Неякісне покриття доріг комунального значення, незручне транспортне сполучення між населеними пунктами громади, дефіцит перевізників та низька якість пасажирських перевезень.
- Низький рівень надання житловокомунальних послуг, відсутність водоочисних споруд у с. Созонівка, проблеми із забезпеченням якісною питною та технічною водою, забруднення водойм.
- Високий рівень енергоспоживання та незадовільний стан енергоефективності громадських будівель.
- Низький рівень покриття мережею Інтернет у деяких населених пунктах.
- Відсутність або неналежне облаштування бомбосховищ/укриттів, відсутність власної служби оперативного реагування на надзвичайні ситуації.
- Відсутність реабілітаційних центрів (хабів) для військовослужбовців, ветеранів та осіб, які постраждали від війни, а також притулків для осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.
- Матеріально-технічна зношеність об'єктів соціально-культурного та спортивного призначення, застаріла база бібліотек і закладів культури.
- Відсутність сучасних молодіжних і культурних центрів .
- Часткова наповненість місць у гімназіях та ліцеях, потреба в підвищенні якості медичних послуг та кваліфікації окремих фахівців.
- Низький рівень народжуваності.
- Низька громадська активність, необізнаність жителів щодо можливостей участі в розвитку громади та брак мотивації до змін.
- Низький рівень екологічної відповідальності населення (забруднення довкілля), значна кількість безпритульних тварин.

Зменшують

Можливості

- Участь у державних програмах, одержання субвенцій, дотацій та пільгового фінансування для розвитку сільських територій та інфраструктури.
- Залучення іноземних та спроможних вітчизняних інвесторів, розширення співпраці з обласною владою та новими бізнес-партнерами.
- Запровадження процесу підприємницького відкриття через виявлення інноваційних та технологічних сильних сторін громади у співпраці з науково-дослідними установами (зокрема ІСГС НААН України).
- Розширення участі громади в проєктах міжнародної технічної допомоги, конкурсах донорських організацій та грантових програмах.
- Розширення міжмуніципального співробітництва, налагодження зв'язків із громадами-побратимами іноземних держав та комплексна промоція громади на міжнародному рівні.
- Запровадження інструментів діджиталізації в управлінні, наданні послуг та взаємодії з жителями.
- Впровадження сучасних технологій енергоефективності, відновлюваної енергетики та стабілізація ситуації на ринку енергоносіїв.
- Створення та розвиток відпочинково-туристичних зон (зелений, водний та екологічний туризм) на базі місцевих природних і культурних локацій.
- Впровадження ефективної регіональної системи поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) відповідно до регіональних екологічних планів.
- Зростання попиту та цін на сільськогосподарську продукцію на світовому та національному ринках, що стимулює розвиток місцевого агросектору.
- Покращення якості медичних послуг у межах реформи охорони здоров'я та популяризація сучасних освітніх «магнітів» (ліцеїв та гімназій громади).
- Активізація громадського руху, підтримка волонтерських ініціатив та молодіжних проєктів.
- Впровадження та підтримка державних програм розвитку сімейних форм виховання та соціальної адаптації.

ВИКЛИКИ

Слабкі сторони

- Відсутність підприємств із переробки сільськогосподарської продукції.
- Недостатній рівень розвитку малого та середнього підприємництва, незадоволений попит на послуги побутового обслуговування та банківський сектор.
- Наявність фактів провадження підприємницької діяльності без належної реєстрації (ФОП) та випадків «тіньової» торгівлі.
- Часткова відсутність містобудівної документації (що ускладнює роботу з інвесторами).
- Неякісне покриття доріг комунального значення, незручне транспортне сполучення між населеними пунктами громади, дефіцит перевізників та низька якість пасажирських перевезень.
- Низький рівень надання житловокомунальних послуг, відсутність водоочисних споруд у с. Созонівка, проблеми із забезпеченням якісною питною та технічною водою, забруднення водойм.
- Високий рівень енергоспоживання та незадовільний стан енергоефективності громадських будівель.
- Низький рівень покриття мережею Інтернет у деяких населених пунктах.
- Відсутність або неналежне облаштування бомбосховищ/укриттів, відсутність власної служби оперативного реагування на надзвичайні ситуації.
- Відсутність реабілітаційних центрів (хабів) для військовослужбовців, ветеранів та осіб, які постраждали від війни, а також притулків для осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.
- Матеріально-технічна зношеність об'єктів соціально-культурного та спортивного призначення, застаріла база бібліотек і закладів культури.
- Відсутність сучасних молодіжних і культурних центрів .
- Часткова наповненість місць у гімназіях та ліцеях, потреба в підвищенні якості медичних послуг та кваліфікації окремих фахівців.
- Низький рівень народжуваності.
- Низька громадська активність, необізнаність жителів щодо можливостей участі в розвитку громади та брак мотивації до змін.
- Низький рівень екологічної відповідальності населення (забруднення довкілля), значна кількість безпритульних тварин.

Посилюють

Загрози

- Нестабільна ситуація в Україні спричинена війною, економічними труднощами та демографічною кризою.
- Через повномасштабне вторгнення рф спостерігається збільшення кількості соціальних виплат для населення та збільшення обсягів фінансування.
- Брак фінансування та персоналу, зокрема фахівців соціальних служб, медичного персоналу, залишається суттєвою перешкодою для розширення сфери послуг у громаді.
- Збільшення кількості сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зростання кількості осіб з інвалідністю та втратою працездатності.
- Зниження рівня здоров'я населення через падіння доходів, високий рівень стресу та обмежений доступ до високоспеціалізованої медичної допомоги.
- Брак безпечної інфраструктури, що не має інклюзивних (безбар'єрних) елементів.
- Через слабке транспортне сполучення мешканці віддалених населених пунктів часто мають обмежені можливості отримати необхідні послуги у ЦНАПі та у Центрі надання соціальних послуг населенню.
- Ризик розширення зони бойових дій, продовження дії правового режиму воєнного стану та пов’язані з цим законодавчі обмеження на фінансування видатків розвитку.
- Диверсії, кібератаки та фізичне втручання в енергетичні системи, мережі водопостачання та зв'язку.
- Економічний спад, інфляційні процеси та коливання курсу національної валюти.
- Підвищення цін і тарифів на всі види енергоресурсів та комунальні послуги для установ і населення.
- Передача делегованих повноважень на місцевий рівень без належного фінансового забезпечення, ризики вилучення коштів та зміни в податковому законодавстві
- Відсутність ефективних законних механізмів впливу на платників, які приховують податки або практикують неофіційне працевлаштування.
- Ризики вимушеного об'єднання чи приєднання до більших територіальних громад у разі подальших реформ децентралізації.
- Тривалий відтік молоді, кваліфікованих кадрів та населення працездатного віку.
- Виникнення надзвичайних ситуацій екологічного характеру, погіршення стану водних ресурсів та довкілля.

РОЗДІЛ 3. Сценарії розвитку Великосеверинівської територіальної громади

Песимістичний — «Затягування в кризу»

Сценарій передбачає тривале збереження або загострення несприятливих зовнішніх факторів (продовження активних бойових дій, посилення воєнного стану, суттєве зменшення зовнішнього та державного фінансування) у поєднанні з накопиченням невирішених внутрішніх проблем громади.

Ключові чинники впливу:

- доходи громади вимиваються через занепад малого бізнесу та ріст «тіні», а бюджет витрачається виключно на покриття критичних аварій та високих енерготарифів.
- тривалий відтік молоді, кваліфікованих медиків і педагогів на тлі низької народжуваності та зростання частки населення, яке потребує соціального захисту.
- глибоке зношення мереж водопостачання, відсутність очисних споруд, руйнування дорожнього покриття та транспортна ізоляція віддалених сіл.
- брак облаштованих укриттів, відсутність ветеранських хабів і реабілітаційних центрів при зростаючому запиті на ці послуги.
- пасивність громади та брак містобудівної чи інвестиційної документації створюють високий ризик примусового приєднання до сусідніх громад у ході подальших реформ.

Ризики Песимістичного сценарію:

- критичне скорочення власних доходів, втрата реверсної дотації/субвенцій та вимивання коштів на комунальні борги й енерготарифи.
- повний знос мереж водопостачання, екологічна зупинка без очисних споруд, руйнування доріг і транспортна ізоляція сіл.
- масова міграція молоді й фахівців (медиків, учителів), глибша криза народжуваності та старіння населення.
- перевантаження системи соцзахисту, відсутність укриттів та неспроможність забезпечити реабілітацію ветеранів і ВПО.
- втрата інвестиційної привабливості та ризик примусової ліквідації (приєднання) громади через втрату спроможності.

У цьому сценарії Великосеверинівська громада не вживає системних заходів для виходу з кризи, а існуючі проблеми накопичуються та посилюють одна одну. Незважаючи на окремі локальні ініціативи, загальний контекст розвитку залишається негативним: рівень залучення інвесторів прямує до нуля, робочих місць у несільськогосподарському секторі обмаль, тіньовий бізнес та торгівля розростаються, комунальна інфраструктура й дороги остаточно

зношуються, а проблеми з питною водою та відсутністю очисних споруд у с. Созонівка набувають характеру постійної екологічної загрози.

Відсутність економічних перспектив та сучасних просторів для дозвілля змушує молодь і кваліфікованих фахівців масово виїжджати до сусіднього Кропивницького чи інших регіонів. Старіння населення громади стає критично вираженим — частка осіб похилого віку та пільгових категорій постійно зростає. Через демографічну яму та недокомплект класів оптимізуються або закриваються окремі філії гімназій та ліцеїв, а заклади культури занепадають, втрачаючи як свої соціальні функції, так і робочі місця для місцевих жителів.

Безпекова інфраструктура залишається в незадовільному стані: брак облаштованих укриттів та відсутність реабілітаційних хабів позбавляють ветеранів і постраждалих від війни необхідної підтримки на місці. Економіка громади зводиться до функціонування в режимі виживання, повністю залежного від базових державних трансфертів та соціальних виплат. У результаті Великосеверинівська громада поступово втрачає свої інвестиційні та логістичні переваги від сусідства з обласним центром, перетворюючись на дотаційну, депопульовану «спальну» територію з високим ризиком примусової втрати адміністративної суб'єктності під час наступних реформ.

<u>Інерційний сценарій: «Як є зараз»</u>

Ключові риси:

- заходи реалізуються від випадку до випадку (поточні ремонти доріг, локальне благоустрій), без масштабної модернізації комунальних мереж чи містобудівної документації.
- сільськогосподарські підприємства та СФГ працюють ефективно, але виробництво залишається сировинним через відсутність власних переробних потужностей.
- потоки працездатного населення щодня виїжджають на роботу в обласний центр, що забезпечує надходження ПДФО до бюджету, але стримує розвиток місцевої сфери послуг та МСП.
- послуги ЦНАПу та комунальних служб надаються у звичному режимі, залучення грантів відбувається епізодично, а енергомодернізація громадських будівель просувається повільними темпами.
- рівень участі мешканців у прийнятті рішень залишається низьким, молодіжні та туристичні простори практично не створюються.

Цей сценарій передбачає збереження нинішнього темпу розвитку Великосеверинівської громади без системного чи інноваційного прориву. Деякі інфраструктурні та соціальні проєкти реалізовуються — зокрема, поточний ремонт окремих ділянок місцевих доріг, відновлення чи розширення вуличного освітлення, точкові заходи з енергоефективності в закладах освіти й медицини, а також часткове виконання заходів із відновлення та благоустрою населених

пунктів. Проте брак комплексної містобудівної документації, обмеженість власних ресурсів та відсутність залучених великих інвесторів не дозволяють досягти суттєвих якісних змін.

Населення громади стабілізується на базовому рівні, але не зростає: маятникова міграція до сусіднього Кропивницького забезпечує зайнятість частини жителів та надходження ПДФО до бюджету, однак молодь і кваліфіковані фахівці продовжують шукати перспективніші можливості в обласному центрі чи інших регіонах. Туристичний, рекреаційний та переробний потенціал території залишається недорозвиненим. Основна економічна діяльність продовжує концентруватися в сировинному агросекторі, роздрібній торгівлі та бюджетній сфері, а критичні проблеми (зокрема, відсутність очисних споруд у с. Созонівка та зношеність мереж водопостачання) вирішуються лише епізодично. Громада функціонує та зберігає базову життєздатність, але втрачає шанс на масштабний розвиток, залишаючись у зоні середньої стабільності з помірним ризиком кадрового відтоку та залежності від зовнішніх фінансових трансфертів.

Оптимістичний сценарій: «Збалансована, сучасна громада»

Ключова візія:

Великосеверинівська громада — самодостатній, екологічно безпечний та економічно стійкий інноваційний осередок приміської зони, що ефективно поєднує вигідне логістичне розташування, розвинений агропромисловий комплекс і високу якість життєвого середовища для кожного мешканця.

Економічний ефект:

- збільшення надходжень до місцевого бюджету (зокрема ПДФО, земельного податку та єдиного податку) за рахунок детінізації бізнесу, легалізації працевлаштування та залучення нових інвесторів.
- перехід від суто сировинного агроекспорту до глибокої переробки сільгосппродукції на території громади, розширення суміжних виробництв (комбікорми, обслуговування с/г техніки).
- задоволення попиту на побутові, торгівельні та банківські послуги, створення сприятливих умов для самозайнятості та нових мікробізнесів.
- наявність повної містобудівної документації, підготовлених земельних ділянок та логістичних переваг (траса Н-01, близькість до Кропивницького) залучає внутрішні та зовнішні інвестиції.
- скорочення витрат місцевого бюджету на утримання комунальної сфери завдяки термомодернізації громадських будівель та впровадженню відновлюваних джерел енергії.

Соціальний ефект:

- зупинка відтоку молоді та фахівців за рахунок створення якісних робочих місць, розвитку спортивної та культурно-дозвіллєвої інфраструктури.

- забезпечення мешканців якісною питною водою, безпечними безбар'єрними маршрутами, сучасним укриттям та ефективною первинною медициною.
- створення повноцінного середовища для реабілітації, адаптації та психологічної підтримки військовослужбовців, ветеранів та осіб, які постраждали від війни.
- залучення жителів до процесів прийняття рішень, формування свідомого та відповідального ставлення до довкілля й благоустрою рідної громади.

Цей сценарій передбачає максимальне розкриття потенціалу Великосеверинівської громади через реалізацію системної, інноваційно орієнтованої політики та ефективне залучення зовнішніх ресурсів. Завдяки проактивній позиції місцевої влади, розробці сучасної містобудівної та інвестиційної документації та розбудові партнерства з бізнесом громада перетворюється на привабливий майданчик для інвестицій. Впроваджуються проєкти з переробки сільськогосподарської продукції, розвивається обслуговування с/г техніки та комбікормове виробництво, а також активно підтримується малий і середній бізнес у сфері послуг. Співпраця з Інститутом сільського господарства Степу НААН України дозволяє впроваджувати агроінновації, створюючи нові високотехнологічні робочі місця.

Природно-ресурсний потенціал та вигідне розташування біля Кропивницького стають основою для розбудови еколого-туристичних та рекреаційних локацій, а суттєва модернізація комунальної інфраструктури (зокрема, будівництво сучасних водоочисних споруд у с. Созонівка, капітальний ремонт доріг і термомодернізація громадських будівель) підвищує якість життя мешканців. У громаді системно розбудовується безбар'єрний простір, створюються сучасні молодіжні й культурні центри, а також реабілітаційний хаб для ветеранів і постраждалих від війни.

РОЗДІЛ 4. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку територіальної громади.

Визначення стратегічних, оперативних цілей та завдань є ключовим етапом розробки Стратегії розвитку Великосеверинівської сільської територіальної громади. Цей розділ задає чітку траєкторію руху громади від поточного стану, опрацьованого у SWOT-аналізі, до досягнення Оптимістичного сценарію розвитку — перетворення Великосеверинівської громади на самодостатній, безпечний, інноваційний та комфортний для проживання осередок.

Стратегічні цілі визначають пріоритетні довгострокові напрями розвитку громади за основними сферами життєдіяльності (економіка та інфраструктура, людський капітал та соціальна сфера, цифрова трансформація).

Оперативні цілі деталізують стратегічні напрями за конкретними галузевими блоками.

Завдання є безпосередніми практичними кроками та орієнтирами для формування Каталогу інвестиційних та інфраструктурних проєктів (Плану заходів з реалізації Стратегії).

Сформована система цілей враховує ключові виклики воєнного стану, особливості географічного розташування поруч із обласним центром, а також необхідність забезпечення безпеки, інклюзивності, енергонезалежності та цифровізації всіх публічних процесів у громаді.

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1.Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади	1.1.Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій	1.1.1. Створення сприятливих умов для розвитку МСП (інформаційно-консультативна підтримка, допомога у залученні грантів та стимулювання сфери послуг і торгівлі)
		1.1.2. Надання підтримки ветеранам та їхнім родинам у започаткуванні та розширенні власної справи
		1.1.3. Запровадження інструментів інвестиційної привабливості
		1.1.4. Популяризація природної та історико-культурної спадщини громади, створення туристичних маршрутів
	1.2.Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	1.2.1.Модернізація дорожньо-транспортної мережі — проведення ремонтів доріг комунальної власності, облаштування пішохідної інфраструктури
		1.2.2.Оновлення та розвиток комунальних інженерних мереж

		— модернізація систем водопостачання та водовідведення, розширення енергоефективного вуличного освітлення, впровадження заходів із термомодернізації комунальних об'єктів та вдосконалення системи поводження з відходами
		1.2.3.Просторове планування та впорядкування громадських просторів — забезпечення населених пунктів сучасною містобудівною документацією, розвиток елементів благоустрою та створення безпечних, інклюзивних і доступних публічних зон
		1.2.4. Створення умов для розвитку та покращення матеріально-технічної бази комунальних підприємств
2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада	2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг	2.1.1.Запровадження ефективної системи надання адміністративних послуг у громаді
		2.1.2.Розширення переліку соціальних послуг для різних категорій населення
		2.1.3.Покращення механізму інформування громадськості про соціальні послуги
		2.1.4.Надання доступних, високоякісних медичних послуг
	2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	2.2.1.Проведення капітальних та поточних ремонтів, термомодернізація, оснащення шкіл, садочків та закладів культури сучасним обладнанням, цифровою технікою та інтерактивними засобами навчання
		2.2.2.Облаштування сучасних укриттів у навчальних та культурних закладах, забезпечення доступності (безбар'єрності) та розвиток інклюзивно-ресурсного середовища для дітей із особливими освітніми потребами
		2.2.3.Розвиток сучасних багатофункціональних культурних центрів, креативних просторів (хабів) та молодіжних осередків з урахуванням запитів усіх вікових груп громади

		2.2.4.Впровадження інноваційних навчальних методик (включаючи STEAM-освіту), стимулювання безперервного підвищення кваліфікації педагогічних і культурних працівників та розвиток позашкільної освіти
		2.2.5.Покращення якості та доступності спортивно-оздоровчих послуг
		2.2.6.Розвиток кіноініціатив як інструменту згуртування
	2.3.Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя	2.3.1. Облаштування та модернізація укриттів у закладах охорони здоров'я, соціальної сфери та адміністративних об'єктах громади
		2.3.2.Ліквідація стихійних сміттєзвалищ, благоустрій і захист водойм та розширення зелених зон громади
		2.3.3.Впровадження заходів з енергоефективності, залучення відновлювальних джерел енергії (сонячні станції) та забезпечення автономності об’єктів соціальної інфраструктури
		2.3.4. Забезпечення безбар’єрності, інклюзивності та доступності об'єктів громадської інфраструктури, вулично-дорожньої мережі та публічних просторів громади
	2.4.Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	2.4.1. Створення системи комплексної підтримки ветеранів війни та членів їхніх сімей.
		2.4.2. Забезпечення доступу до фізичної, психологічної та соціальної реабілітації; придбання/оновлення обладнання; облаштування безбар’єрного доступу; співпраця із закладами охорони здоров’я та реабілітаційними установами; організація направлення та супроводу отримувачів послуг.
		2.4.3. Соціальний супровід ВПО; інформаційні та консультаційні послуги; заходи соціальної адаптації; культурні, освітні та інтеграційні заходи; сприяння працевлаштуванню; підтримка сімей з дітьми та інших вразливих категорій ВПО.
3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій	3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади	3.1.1. Впровадження інтелектуального вуличного освітлення, цифрових систем обліку енергоресурсів та розгортання Геоінформаційної

		системи (ГІС) для ефективного управління майном і землями
		3.1.2. Створення системи інтелектуального відеоспостереження та впровадження сучасних автоматизованих систем оповіщення населення
		3.1.3. Розширення переліку онлайн-послуг ЦНАП, діджиталізація закладів освіти та медицини, впровадження єдиного мобільного застосунку (чат-бота) громади й інструментів електронного врядування

Сформована система стратегічних, оперативних цілей та завдань створює цілісну й збалансовану основу для комплексного розвитку Великосеверинівської територіальної громади. Вона забезпечує взаємозв'язок між економічним зростанням, розбудовою якісної інфраструктури, покращенням соціальних послуг та впровадженням сучасних цифрових рішень.

Особливий акцент у структурі цілей зроблено на підвищенні стійкості громади до зовнішніх викликів: розбудові цивільного захисту, енергоавтономності соціальних об'єктів, комплексному підтримці ветеранів та ВПО, а також створенні умов для утримання й залучення молоді та фахівців.

Досягнення стратегічних та оперативних цілей Стратегії матиме прямий позитивний вплив на зміцнення здоров’я жителів Великосеверинівської сільської територіальної громади та покращення умов їх проживання. Зокрема, реалізація заходів із модернізації систем водопостачання та водовідведення, розвитку системи поводження з побутовими відходами, озеленення та благоустрою населених пунктів забезпечить зниження техногенного та екологічного навантаження на довкілля і профілактику захворювань, пов’язаних із якістю питної води та станом атмосферного повітря. Модернізація закладів охорони здоров’я, освіти, культури та спортивної інфраструктури, створення безбар’єрного простору і розвиток соціальних послуг сприятимуть підвищенню доступності та якості первинної медичної допомоги, популяризації здорового способу життя, фізичної активності та психосоціальної підтримки всіх вікових груп населення громади.

Окреслені завдання стануть безпосередньою основою для розробки Плану заходів з реалізації Стратегії, визначення конкретних виконавців, термінів та індикаторів успішності.

РОЗДІЛ 5. Взаємозв'язок цілей Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ зі стратегічними цілями документів вищого рівня

Для забезпечення узгодженості державного, регіонального та місцевого планування, а також виконання вимог чинного законодавства України, цілі Стратегії розвитку Великосеверинівської сільської територіальної громади гармонізовані зі стратегічними орієнтирами документів вищого рівня.

Розробка Стратегії здійснювалася з урахуванням пріоритетів Державної стратегії регіонального розвитку (ДСРР) та Стратегії розвитку Кіровоградської області, що гарантує можливість залучення державного фінансування, участі громади в міжнародних грантових програмах та проєктах міжмуніципального співробітництва.

Нижче наведено аналіз відповідності Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ із Стратегією розвитку Кіровоградської області та Державної стратегії регіонального розвитку.

Таблиця 41. Узгодженість Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ до 2030 року та Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 рр.

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ / Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області	**СЦ 1. Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади**	ОЦ 1.1. Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій	ОЦ 1.2. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	**СЦ 2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада**	ОЦ 2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг	ОЦ 2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	ОЦ 2.3. Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя	ОЦ 2.4. Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	**СЦ 3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій**	ОЦ 3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади
СЦ 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"	++								+	

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ / Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області	**СЦ 1. Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади**	ОЦ 1.1. Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій	ОЦ 1.2. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	**СЦ 2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада**	ОЦ 2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг	ОЦ 2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	ОЦ 2.3. Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя	ОЦ 2.4. Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	**СЦ 3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій**	ОЦ 3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади
ОЦ 1.1. Активізація інвестиційної діяльності, розбудова екосистеми сприяння залученню інвесторів у відновлення/модернізацію економіки області"		++	+							+
ОЦ 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання регіону"		++								
ОЦ 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смартспеціалізації"		+								++
СЦ 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"				++						
ОЦ 2.1. "Якісна освіта для всіх"						++				
ОЦ 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації"					++			+		

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ / Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області	**СЦ 1. Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади**	ОЦ 1.1. Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій	ОЦ 1.2. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	**СЦ 2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада**	ОЦ 2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг	ОЦ 2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	ОЦ 2.3. Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя	ОЦ 2.4. Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	**СЦ 3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій**	ОЦ 3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади
ОЦ 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту та соціальної адаптації вразливих категорій населення, формування інклюзивного середовища"					++	+		++		
ОЦ 2.4. "Інтеграція внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади за місцем їх перебування"					++		+	++		
ОЦ 2.5. "Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей"					++		+			
ОЦ 2.6. "Розвиток культурного потенціалу та збереження культурної спадщини"						++				
СЦ 3. "Сталий розвиток усіх територій"	+			+					+	
ОЦ 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту, розвиток громад та соціальна згуртованість"					++			+		++

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ / Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області	**СЦ 1. Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади**	ОЦ 1.1. Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій	ОЦ 1.2. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	**СЦ 2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада**	ОЦ 2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг	ОЦ 2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	ОЦ 2.3. Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя	ОЦ 2.4. Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	**СЦ 3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій**	ОЦ 3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади
ОЦ 3.2. "Стимулювання економічної активності громад, насамперед в перспективних для відповідних територій сферах господарської діяльності"		++	+							
ОЦ 3.3. " Розвиток житлово-комунальної, енергетичної та логістичної інфраструктури територій"			++				+			
ОЦ 3.4. "Розвиток безпекової інфраструктури"							++			
ОЦ 3.5. "Цифрова трансформація, розвиток інформаційних технологій"					+					++
СЦ 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"				+						
ОЦ 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття"							++			
ОЦ 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля"			+				++			

Таблиця 42. Узгодженість Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ до 2030 року та Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 року

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Великосеверинівська ТГ / Стратегічні та оперативні цілі Державної стратегії регіонального розвитку	**СЦ 1. Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади**	ОЦ 1.1. Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій.	ОЦ 1.2. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	**СЦ 2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада**	ОЦ 2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг.	ОЦ 2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	ОЦ 2.3. Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя.	ОЦ 2.4. Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	**СЦ 3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій**	ОЦ 3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади
СЦ 1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	+			++					+	
ОЦ 1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь		+	++			++	++			+
ОЦ 2. Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах					++	++		+		++
ОЦ 3. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення		+			++	+	+	++		
СЦ 2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів				+					+	

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Великосеверинівська ТГ / Стратегічні та оперативні цілі Державної стратегії регіонального розвитку	**СЦ 1. Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади**	ОЦ 1.1. Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій.	ОЦ 1.2. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	**СЦ 2. Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада**	ОЦ 2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг.	ОЦ 2.2. Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	ОЦ 2.3. Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя.	ОЦ 2.4. Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	**СЦ 3. Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій**	ОЦ 3.1. Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади
ОЦ 1. Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів		+	++		+	+	++	+		+
ОЦ 2. Сильна, спроможна та конкурентоспроможна регіональна економіка		++	+							+
СЦ 3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування	++								++	
ОЦ 1. Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування кращих практик ЄС					++			+		++
ОЦ 2. Розвиток різних форм співробітництва та ефективне управління публічними інвестиціями		++	+		+		+			++

РОЗДІЛ 6. Моніторинг та оцінка реалізації Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ

Механізм упровадження Стратегії розвитку Великосеверинівської територіальної громади на період до 2030 року базується на послідовному виконанні проєктів та заходів, зафіксованих у Плані з її реалізації на 2026-2027 роки (з можливістю подальшого оновлення).

Оскільки втілення Стратегії є комплексним завданням, воно вимагає злагодженої співпраці органів місцевого самоврядування, комунальних закладів, місцевого бізнесу, громадського сектору та мешканців громади. Це зумовлює необхідність формування чіткої системи координації та загального управління.

Ключовим органом, що забезпечує узгодженість дій усіх учасників, є Робоча група з управління реалізацією Стратегії та моніторингу (далі — Робоча група). Вона діє як постійний консультативно-дорадчий орган і створюється на підставі розпорядження сільського голови.

Очолює Робочу групу Великосеверинівський сільський голова, який також затверджує її персональний склад. До Робочої групи залучаються представники всіх ключових сторін розвитку громади: керівники структурних підрозділів сільської ради, очільники комунальних підприємств та установ, старости, депутати сільської ради, а також представники локального бізнесу, громадських організацій та активні жителі, у тому числі ті, хто брав участь у формуванні Стратегії.

Засідання Робочої групи проходять за потребою, але не менше ніж один раз на пів року. До її повноважень належать:

- забезпечення належної взаємодії між виконавчими органами ради, старостинськими округами, комунальними закладами та іншими суб’єктами під час виконання стратегічних завдань і цільових програм;
- розгляд та детальний аналіз матеріалів щорічного моніторингу впровадження Стратегії;
- напрацювання й подання на розгляд сільської ради пропозицій щодо внесення змін, актуалізації чи коригування цілей Стратегії.

За цільове використання ресурсів і прозорість виконання конкретних проєктів відповідають головні розпорядники бюджетних коштів, які регулярно надають Робочій групі звітну інформацію.

Загальне організаційне забезпечення роботи Робочої групи, зведення моніторингових даних, підготовку підсумкових річних звітів про рівень досягнення визначених показників та опрацювання пропозицій щодо актуалізації Стратегії здійснює заступник голови Робочої групи з моніторингу.

Фінансування проєктів Стратегії є диверсифікованим і залучає різноманітні джерела:

- кошти бюджету Великосеверинівської сільської територіальної громади;
- державні субвенції, дотації та кошти цільових державних програм;
- кошти обласного та районного бюджетів;
- фінансові ресурси міжнародної технічної допомоги, грантові кошти Європейського Союзу, міжнародних організацій та фондів-донорів;
- інші джерела, залучення яких не суперечить законодавству України.

Оцінка успішності реалізації Стратегії та аналіз соціально-економічних змін у громаді здійснюються через процедуру систематичного моніторингу. Він передбачає регулярний збір, систематизацію та аналіз інформації про хід виконання запланованих заходів. Результати моніторингу слугують підґрунтям для прийняття рішення про коригування Стратегії або посилення роботи за окремими напрямами.

Підготовку та узагальнення Звіту про результати моніторингу здійснює Робоча група на основі первинних даних, наданих головними розпорядниками коштів. Сформований документ у повному обсязі оприлюднюється для громадськості на офіційному вебсайті Великосеверинівської сільської ради.

Структура Звіту включає аналітичну довідку з висновками та узагальнену матрицю досягнення планових індикаторів.

Моніторингове оцінювання проводиться щороку шляхом аналізу динаміки кількісних та якісних показників досягнення стратегічних і оперативних цілей.

Збір та порівняльний аналіз даних рекомендовано здійснювати із застосуванням типових форм, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, або за власними внутрішніми формами, розробленими та затвердженими Робочою групою.

Перелік цільових показників для оцінювання описано у Розділі 7 «Індикатори досягнення цілей Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ».

РОЗДІЛ 7. Індикатори досягнення цілей Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ

Важливим елементом процесу моніторингу та оцінювання є відповідний підбір показників/індикаторів, які дають змогу проводити порівняльний аналіз і надають достовірну інформацію про рівень соціально-економічного розвитку Великосеверинівської територіальної громади.

У процесі моніторингу показники підбираються відповідно до визначених стратегічних, оперативних цілей та завдань таким чином, щоб вони відображали безпосередній вплив реалізації Стратегії на розвиток громади та демонстрували конкретні вимірювані результати.

Підставою для розробленої системи показників є офіційні статистичні дані, доступних на рівні громади.

Підбір та регулярний розрахунок кількісних індикаторів ускладнюється факторами, спричиненими повномасштабною агресією проти України (зокрема обмеженням публічності окремих державних реєстрів та викривленням демографічної статистики).

Моніторинг виконання індикаторів досягнення цілей Стратегії розвитку Великосеверинівської ТГ здійснюється на постійній основі .

Система індикаторів та їх цільові значення можуть коригуватися. Внесення змін до системи індикаторів здійснюється за поданням Робочої групи з моніторингу.

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Назва показника моніторингу (індикатора)	Одиниця виміру	Джерело інформації для моніторингу
1.Конкурентоспроможна економіка та якісна інфраструктура громади	1.1.Розвиток малого й середнього бізнесу та залучення інвестицій	Кількість проведених консультацій, тренінгів та інформаційних заходів для суб'єктів МСП.	од./рік	Звіти структурних підрозділів
		Кількість ветеранів/членів сімей, які отримали консультації щодо започаткування бізнесу	осіб	Звіти структурних підрозділів
		Кількість створених ветеранських бізнес-проєктів/підприємств	од.	Статистичні дані
		Кількість сформованих та актуалізованих інвестиційних об'єктів / земельних ділянок (інвест-паспорт)	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість розроблених та промаркованих туристичних/екскурсійних маршрутів	од.	Звіти структурних підрозділів

		Кількість проведених промоційних, культурно-туристичних заходів та фестивалів	од./рік	Звіти структурних підрозділів
	1.2.Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	Протяжність відремонтованих доріг комунальної власності (капітальний та поточний ремонт)	км	Звіти структурних підрозділів
		Площа облаштованих/відремонтованих тротуарів та пішохідних зон	м²	Звіти структурних підрозділів
		Протяжність замінених/збудованих мереж водопостачання та водовідведення	км	Звіти структурних підрозділів
		Протяжність мереж вуличного освітлення з використанням енергозберігаючих (LED) ліхтарів	км	Звіти структурних підрозділів
		Кількість комунальних об'єктів, на яких проведено комплексні заходи з термомодернізації	об’єкти	Звіти структурних підрозділів
		Охоплення населення громади централізованим/організованим збором побутових відходів	%	Дані комунальних підприємств
		Кількість розроблених/оновлених генеральних планів та комплексних планів просторового розвитку	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість облаштованих доступних та інклюзивних громадських просторів (парки, сквери, дитячі майданчики)	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість придбаної/модернізованої спецтехніки та обладнання для КП громади	од.	Дані комунальних підприємств, звіти структурних підрозділів
2.Розвиток людського капіталу, якісні соціальні послуги та комфортна громада	2.1. Підвищення якості та доступності соціальних, медичних і адміністративних послуг	Кількість адміністративних послуг, які надаються через ЦНАП (включаючи віддалені робочі місця)	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість видів базових та спеціалізованих соціальних послуг, що надаються в громаді	од.	Звіти структурних підрозділів
		Частка населення, поінформованого про порядок отримання соціальної допомоги	%	Соціологічне опитування

		Частка населення громади, яке уклало декларації з сімейними лікарями АЗПСМ громади	%	Звітність медичних закладів, дані НСЗУ
	2.2.Розвиток доступної та сучасної освітньої і культурної сфери громади	Кількість закладів освіти та культури, у яких проведено капітальні ремонти / модернізацію	об’єкти	Звіти структурних підрозділів
		Частка шкіл та садків громади, які мають власні облаштовані укриття, що відповідають нормам ДСНС	%	Звіти структурних підрозділів
		Кількість створених та функціонуючих молодіжних просторів, хабів, коворкінгів у громаді	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість облаштованих STEAM-лабораторій / кабінетів у закладах освіти	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість збудованих, реконструйованих або облаштованих спортивних майданчиків / залів	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість проведених кінопоказів	од.	Звіти структурних підрозділів
	2.3.Створення безпечного, екологічно чистого та комфортного середовища для життя	Кількість капітально відремонтованих та оснащених захисних споруд цивільного захисту (укриттів)	од.	Звіти структурних підрозділів, акти ДСНС
		Кількість виявлених та повністю ліквідованих стихійних сміттєзвалищ	од./рік	Звіти структурних підрозділів
		Кількість об'єктів соціальної інфраструктури, обладнаних альтернативними/відновлюваними джерелами енергії (СЕС, теплові насоси тощо)	об’єкти	Звіти структурних підрозділів
		Кількість облаштованих та модернізованих укриттів у закладах охорони здоров'я, соціальної сфери та адміністративних об'єктах громади	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість відремонтованих/ облаштованих об'єктів з урахуванням вимог безбар'єрності	од.	Звіти структурних підрозділів
	2.4.Соціальна реінтеграція, підтримка ветеранів та	Охоплення ветеранів, членів їхніх сімей та ВПО соціальними послугами та підтримкою	%	Звіти структурних підрозділів

	ВПО, розвиток реабілітаційних послуг	Кількість облаштованих ветеранських просторів (хабів) та кабінетів реабілітації	од.	Звіти структурних підрозділів, Центр надання соціальних послуг населенню
		Кількість осіб, які отримали послуги з фізичної та психологічної реабілітації	осіб	Звіти структурних підрозділів, Центр надання соціальних послуг населенню
		Кількість проведених інтеграційних, культурно-мистецьких та адаптаційних заходів для ветеранів та ВПО	од.	Звіти структурних підрозділів
3.Цифрова трансформація та впровадження смарт-технологій	3.1.Комплексна діджиталізація та розбудова смарт-інфраструктури громади	Впроваджено та функціонує Геоінформаційна система (ГІС) громади з наповненими шарми (земельні ділянки, комунальне майно)	факт (так/ні)	Звіти структурних підрозділів
		Кількість встановлених та підключених камер відеоспостереження (зокрема з функцією розпізнавання номерів/облич)	од.	Звіти структурних підрозділів
		Кількість послуг ЦНАП, доступних у повністю електронній формі (онлайн)	од.	Звіти структурних підрозділів
		Запущено та функціонує офіційний чат-бот / мобільний застосунок громади для звернень та інформування	факт (так/ні)	Звіти структурних підрозділів

ДОДАТКИ

Додаток 1. Розпорядження Великосеверинівського сільського голови про затвердження Положення та склад Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Великосеверинівської територіальної громади

Додаток 2. План заходів на 2026-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Великосеверинівської територіальної громади до 2030 року